

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Plósz programja

Budapest, április 12.

(g. k.) Az államtudományok egy nagy-növű írója azt mondja egyik munkájában: hogy az igazságszolgáltatás abszolút megbízhatóságában van az állam fensége és szentsége. Az igaz államférfiunk legszebb feladata tehát megteremteni mindazokat a garanciákat, amelyek nélkül az igazságszolgáltatás megbízhatósága el sem képzelhető. Aki helyesen ismeri fel és szerencsés kézzel alkotja meg ezeket a biztosítékokat, az győzelemre segíti az igazságot, amely — mint ugyanaz az író mondja — elvont eszménye mindannak, ami az ember törekvéseiben és szellemében tökéletes. Egy erős, de öntudatos, céljával tisztában levő igazságügyi politika összes feladatainak teljesítésében azért mindig csak azt fogja szem előtt tartani: hogy az igazságszolgáltatás megbízhatóságát a lehető legtökéletesebb fokra emelje és pedig ne csak a magán- és büntetőjog terén felmerülő kérdések elintézésében, melyek a szűkebb értelemben vett igazságszolgáltatás tulajdonképpeni tárgyai, hanem a jogélet minden egyéb terén is, ahol az egyes kérdések elintézése, jogi vonatkozásában akár valamely közület, akár pedig valamely egyes ember érdekét érintheti. Egy céltudatos igazságügyi politikának feladatai ebből folyóan nemcsak az igazságügyi tárca keretében, hanem az államkormányzat összes ágazataiban kell, hogy érvényesülést keressenek. Egy erős öntudatos igazságügyi politika inaugurálása tehát nem könnyű feladat és egész embert kíván; megteremteni és fokozni az igazságszolgáltatás megbízhatóságának feltételeit a sztrikt igazságügyi kérdésekben, és figyelemmel lenni arra, hogy ugyanezek a feltételek mindama jurisdikcionális kérdésekben is érvényre emeltessenek, melyek az állami kormányzat egyéb területein is felmerülnek:

ez valóban oly magasabbröptű felfogást és körültekintést igényel, melyet csak az a kevés ember egyesíthet magában, aki tudományos készsége által egyrészt és kormányzati képessége által másrészt fel tudja ismerni az eszközöket, amelyek a nagy feladatok teljesítésére alkalmasoknak mutatkoznak.

Plósz Sándor igazságügyminiszternek a mai napon a képviselőházban elmondott székfoglaló beszéde arról tesz tanuságot, hogy az igazságügyminiszter ur a helyes uton indul meg nagy feladatainak teljesítésében, és minden általa előre bejelentett intézkedésében azt a törekvést mutatja, hogy igazságügyünknek az utóbbi időben kissé megfélemlített hajóját ismét a rendes utra terelje és igazságszolgáltatásunk megbízhatóságának minden alapfeltételét megteremtse és megerősítse.

Az általános polgári törvénykönyv tervezetének kilátásba helyezett befejezése, ha — amint hiszem — azokon az elveken épül fel, amelyek számolnak egy a tudomány követelményeivel, mint a mindennapi élet tapasztalataival s mindig szem előtt tartják a nemzeti jogérzületet, nagy arányú és nagy értékű alkotás lesz. Szilágyi Dezső azt mondta róla igazságügyministersége idejében, hogy méltó tárgya az a legnagyobb államférfi ambíciójának. Amíg a tervezetet nem ismerjük, nem tehetünk egyebet, mint üdvözölni a miniszter urat azért, hogy e nagy alkotással az ő ministersége idejében lesz alkalmunk megismerkedni. Ugyanezt kell kijelentenünk az általa a polgári perrendtartás, a végrehajtási eljárás, valamint az ügyvédi rendtartás reformja kérdésében bejelentett törvényhozási alkotások ügyében. Helyeseknek tartjuk a biztosítási jog és az árúresztletűek törvényhozási szabályozásáról ma jelzett alapelveit; annak pedig egyenesen örülünk, hogy a végrehajtások olcsóbbítására s a kevésbé

intelligens közönség jogtalan kizsákmányolásának megállítására irányuló törekvéseiben ott látjuk derengeni annak az okos és megfontolt szociálpolitikának a hajnalodását, mely egy egészséges igazságügyi politikának elengedhetetlen alkotó eleme.

A büntetőtörvény némely szakaszainak kilátásba helyezett oly módosítása, mely a gyakorlat tapasztalatai nyomán némely túlszigorú büntetésnek enyhítését célozza, a miniszternek azt a helyes felfogását dokumentálja, hogy a jogban is érvényesülnie kell a nemzeti közérzületnek és hogy az egyes tételes jogok megalkotásánál figyelemmel kell lenni a nép szokásaira és hajlamaira még akkor is, ha máskülönben azok a rideg jog szabályaival ellentétesek, mert a törvény nem a theoria, hanem a gyakorlati élet jogviszonyait szabályozza. És hogy a miniszter ur a feltételes elítélés intézményének életbelépését is elhatározta, ezzel ismét jelét adta annak, hogy nem kicsinyli az államkormányzat ama feladatát sem, mely a modern humanizmus összes vívmányainak meghonosításában csucsosodik ki.

A büntető perrendnek 1900-ra kilátásba helyezett életbeléptetése azonban némi aggodalommal tölt el bennünket, nem azért, mintha attól tartanánk, hogy a bíróságok az ebből reájuk háruló nagy terhet meg nem bírnák; mert ismerve bírói karunkat, tudjuk, hogy az önfeláldozás legmagasabb fokával is minden erejét megfeszítene arra, hogy az életbeléptetés nehézségeivel sikeresen megküzdhessen, hanem azért, mert az addig rendelkezésünkre álló időt nem tartjuk elegendőnek arra, hogy a jogszivilizáció összes hivatott tényezői az életbeléptetés körül kibocsátandó és tudomásunk szerint másfélezer szakaszt magukban foglaló rendeletek tartalmát kellőleg megismerje és megeméssze. Pedig egy ily messzemenő reform

T Á R C A.

A prédikáció.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: *Montjoyeux.*

I.

A vizsgák után Lucien Marlot minden esztendőben elutazott Besançonból, unokabátyjához, Noidans adószedőhöz ment Quivogneba, ahol vakációit töltötte. Amíg a gimnáziumban volt, szülei valósággal örültek, hogy nem zavarja a vakáció két hónapja alatt üzletük nyugalmát a fiú. De amikor elvégezte tanulmányait, úgy megszokta ezt a nyaralást, hogy most már rendszeres nyári tartózkodási helyévé vált Quivogne. A katonaság után jogi szigorlatokra készült egy öreg ügyvéd vezérlete alatt, aki azt mondogatta, hogy az ő tanítása többet ér, mint tizenhárom egyetem. Most sem változott meg tehát a vakációzás, csak éppen egy hónappal későbbben kezdődött. Julius vége felé utnak is eredt Lucien.

Csak hogy ezután nem ment valami könyvnyel a dolog. A fiatal jogász beleszeretett egy kisasszonyba. Helénnek hívták, s némi tulzással sem volt erényesnek mondható. Amolyan énekesnőféle, félvilági hölgy volt. Csinos lány léteére nem akart uralkodásának elején máris özvegyesgre jutni.

— De mit fog szólni az apám, ha nem megyek Quivogneba! — mondogatta neki határozatlan hangon Lucien, aki egyrészt atyjától félt, másrészt nem akart ily hamar megválni első viszonyától.

A leány kinevette:
— Szégyeld magad!
— Igen, igen, de...
— Huszonhárom éves korodban még ily kevés önállóság van benned? Szégyen!
— És mit mondjak az öreg ügyvédnek?
— Ah, az öreg ügyvéd! Most már nem is beszéllek. Eridj Quivogneba, fiam, eridj... De aztán barátkozzál meg azzal a gondolattal, hogy én nem fogok itt várni rád, mint valami szentimentális aggszűz...
Erre sirva is fakadt a fiú. Helén mosolyogva nézte. Mégis érdekes dolog az, amikor egy férfi sir.

— Nono, csacsi! — mondta neki s megölelte.

Aztán folytatta:
— Ne gyerekeskedjél. Talán lesz rá valami mód, hogy én is elmehessek. Nincs abban a fészekben valamieske hely, ahol én lakhatnám, amíg te ott vakációzol? Hisz tudod, hogy nincsenek igényeim és imádom a falut! Minden nap eljönnél hozzám. Együtt mennénk sétálni az erdőbe. Egyébként kinek mi köze hozzá, ha én is odautazom?

Hiszen gondolt is már erre a szegény Lucien. Így minden rendben is lett volna. De ismerte azt a vidéket, tudta, hogy egy hét setelik bele és az egész környék már erről fog beszélni. Emlékezett, hogy egyes urak rovására milyen kalandos pletykák szállnak szájról-szájra. Hogy is lehetne a vidéki kíváncsiság ezer szeme elől megmenekülni?

De mindezek a félelmek eloszlottak Helén macakosságával szemben. Beleegyezett abba, hogy a lányt is elviszi magával, s lakást bérel neki valahol a környéken.

II.

Quivognetől három kilométernyire volt egy kis majorság, Orchières. Volt ott egy kis fogadó is, a Sabin apóé. Különben az csak tulzás, hogy ez fogadó volt. Négy fehérre meszelt fal, születte gerendák a mennyezeten. A falon Thiers, Gambetta, Boulanger tábornok olajnyomatu arcképe. Sánta asztalon egy esomó üveg, a sarokban egy vedlészörű macska, a széklábak között egy serreg csibe, amely a morzsákat csipegette föl. A tüzhely ferdén állott, s rajta egy fazékban valami névtelen, de nem szagtalan kotyvalék főtt.

Egy szép estén érkezett meg ebbe az üttökopott viskóba Lucien a lánnyal, a nélkül, hogy előre értesítette volna a fogadóst. Félt, hogy a paraszt majd vonakodik, s jobban szerelte volna, ha majd szemtől-szembe áll vele, hogy ne maradjon ideje a gondolkodásra.

Beléptek.
Lucien azonnal belekezdett a mondókájába:
— Ó nagyságának falusi levegőt rendelt a doktor, csak éppen egy ágy kell neki valami kis szobában. Majd innen a kocsmából fog érkezni. En meg majd néha meglátogatom...
Sabin apó azon kezdte, hogy kevés a hely.
— Van ugyan szobám — mondta — de olyan kicsi, aztán olyan rosszul van bebutorozva...
— Nem baj!
— Hát csak azért mondom, mert a nagysága bizonyára hozzá van szokva a szép lakáshoz...
— Majd beletörődik!
— Az étel se fog izleni neki...
— Dehogy nem!

Aztán arra tett célzást Lucien, hogy miúgy pontosan és busásan megfizet. A kocsmáros

életbeletetésénél éppen arra kell törekednie az igazságügyi kormányzatnak, hogy az csak kellő előkészítés mellett történjék meg. És ennél a kérdésnél kell, hogy reámutassunk igazságügyi kormányzatunknak egy eddigi nagy hibájára, mely úgy látszik még egyre kísért és amelyet maga a miniszter ur is elítélte mai beszédében, midőn megjegyezte, hogy bizonyos ökonomiát tart szükségesnek a törvényalkotás terén. Törvényeink és különösen gomba módon szaporodó rendeleteink tulságos részletezését értjük, a tulságos kazuisztikát, mint a miniszter mondotta, amely komplikáltta és alkalmazásában bizonytalanná teszi a jogot s így meggátolja a nép jogi nevelését, mely egy előrelátó igazságügyi politikának el nem kerülhető posztulátuma. Mi is igen helyeseljük és szükségesnek tartjuk, hogy éppen a törvénykészítés terén tartsunk ökonomiát és ne gyártsunk paragrafus-sokadalmat, amelyeknek tömkelegében senki, még az sem tájékozódhatik, aki gyártotta, azért rendesen szükségesnek tart egy olyan klauzulát, hogy a gyártott új paragrafusok intézkedései által más már érvényben levő paragrafusok intézkedései nem érintetnek. De éppen ezért és mert nem tartjuk elegendő dicsérhetőnek ezt az ökonomikus törekvést, kérve kérjük a miniszter urat, hasonló a minisztériumában oda, hogy a bünvádi perrendtartás életbeletetésére vonatkozó rendeleteknek tervezett másfélezer szakaszaiból törüljenek, amennyit csak lehet.

Ugyanezt a szempontot kell a miniszter urnak az igazságügyi adminisztráció ügyében is figyelmébe ajánlanunk; egyszerűsítse az adminisztrációt ne csak lehetőleg, hanem még annál is jobban, és ne nyírálja meg az ítélő bírónak munkaidejét sok felesleges és a legtöbb esetben nem is a tényleges eredményekre alapítottan, hanem csak egy gondolomra készített kimutatások bekívánásával; elégedjék meg a sok mindenféle statisztikai adatok helyett inkább a kir. ítélőbírák elnökei által személyes tapasztalataikon alapuló jelentéseikben foglalt észleletekkel és közlésekkel, melyek egyrészt sokkal realisabb alapon nyugosznak, másrészt pedig úgy is magukban foglalják mindazt, ami a szükséges statisztikai adatok gyűjtéséhez megkívánatik.

Mi a magunk részéről a legnagyobb örömmel vettük a miniszternek az adminisztratív egyszerűsítést kilátásba helyező kijelentését és erősen hiszünk, hogy mind ő neki, mind

az e téren tapasztalatokban gazdag ujonnan kinevezett államtitkárnak sikerülni fog az igazságszolgáltatás a mindenféle haszontalan kimutatások koloncától megszabadítani és ezáltal tulajdonképpeni feladatára alkalmasabbá tenni.

Ezekkel számolva be az igazságügyminiszter ur programjának közvetlen benyomásairól, sajnosan kell kiemelni azt, hogy amennyire kielégített mindaz, ami benne mint pozitív munkaanyag foglaltatik, épp oly fájdalmasan érintett az, hogy oly kérdésekről hallgatót, melyek nagy jelentőségüknél fogva megérdemelték volna, hogy az igazságügyminiszter velük foglalkozzék. Ilyen a bírói szervezetnek és a kinevezési módszernek kérdése. Bírói szervezetünk mai alakjában nem tartható véglegesnek. A mindenféle új alakban felmerülő bírósági feladatok, az eljárásoknak egy a polgári, mint a büntető igazságszolgáltatás terén való teljes reformálása, amelyekben az itélkezés súlypontja éppen a ténymegállapítás, tehát a peralap kérdésében az első bíróságoknál van, megokolták volna annak a kérdésnek a felvetését, ha vajjon a jogrendszernek a közel jövőben várható ilyen nagy átalakulása mellett megmaradhat-e a bírói szervezet számtalan fórumaival mai alakjában és különösen lesz-e szükségünk arra a középső fórumra, amely a megváltozott jogrendszer mellett voltaképpen egyrészt csak reprodukáló funkciót fog végezni, másrészt pedig mint utolsó felebezési fórum sokféle tagozataiban veszélyeztetni majdan az olyannyira féltékenyen őrzendő jogegységet. Nekünk erős meggyőződésünk, hogy a szóbeliségnek az egész pervonalon győzedelmes bevonulásával a pernek sorsát a ténymegállapítás kérdésében feltétlenül az elsőfoku bíróságra kellene bízunk és pedig minden további reprodukció nélkül s e nézetünkben megerősít az a tapasztalatunk, hogy a sommás eljárásban is a felebezési bíróság előtt az egész peranyag csak reprodukciója talán még egyetlen esetben sem hozott fel novumot, e nélkül pedig az egész költséges és hosszadalmas reprodukció egy haszontalan idő- és munkavesztetés, melynek meddő eredménye nem ér fel a reá fordított költséggel és idővel egyrészt, másrészt pedig illuzóriussá teszi éppen a modern eljárási rendszernek oly sokat hangoztatott előnyeit, t. i. a gyorsaságot és az olcsóságot. A szóbeliség és közvetlenség mellett jó, gyors és olcsó igazságszolgáltatásunk csak akkor lesz, ha lesz elég

bátorságunk beismernünk azt, hogy mi sem emberekben, sem pénzben nem vagyunk annyira gazdagok, hogy egy felesleges középső fórumnak luxusát magunknak megengedhesük. Mert minálunk a fennálló tizenegy tábla egyrészt nem teljesít politikai missziót, mint más országokban, ahol a bírodalommal szemben ezekben a felsőbb bíróságokban jut kifejezésre az illető tartomány jogfennhatósága, másrészt pedig csupán azért, mert némely ügyekben utolsó fokban határoznak, ezekhez a fórumokhoz más ügyeket is utalni, legalább is nem megokolt eljárás.

Különböben nem ez a merész terv az, amelynek hiányát akartuk a miniszter ur mai beszédéből konstatálni, hanem azt, hogy az eljárásoknak teljesen megváltozott rendszere mellett egyáltalán nem tartotta szükségesnek a bírói szervezet kérdésével foglalkozni, holott lehetetlennek tartjuk, hogy a polgári perrendtartás általános reformjával kapcsolatosan maga is bizonyos szervezeti változtatásokat ne kontemplálna.

A másik kérdés pedig, melyre nézve nemcsak örömmel vettük volna, de az utóbbi idők szomorú tapasztalatai után egyenesen vártuk is, hogy a miniszter ur nyilatkozzon fog róla, a kinevezési rendszerben követendő politikája. A mi nézetünk ugyanis az, hogy valamely kinevezés nem csupán az illető egyén előmenetelének személyes ügye, hanem első sorban az igazságszolgáltatásnak emiattens ügye, mert az intézmények sorsa, még ha a leghelyesebben és a legteljesebben vannak is szervezve, utóvégre is a bennük alkalmazott emberek kezébe van letéve. Egy pár rossz vagy akár csak gyöngye kinevezés a legjobb bíróságnak működését is befolyásolhatja, és valamely jogosult ambíciók ki nem elégitése éppen a legjobb munkaerőkben oly elkedvetlenedést szül, mely az igazságszolgáltatásnak hasznára nem lehet. Szerencsétlen gondolat volt a közelmúlt igazságügyi kormány részéről kinevezési rendszerének alapjául az anciennitást venni. Noha elismerjük, hogy ennek is megvan a jogosultsága, sőt domináló befolyása ott, ahol egyenlő kvalifikáció áll egymással szemben, ámde ott, ahol a képesség és munkabírás az elért eredményekben sokkalta nagyobb arányban jelentkezik az egyiknél, mint a másiknál, ott igen is meg kell adni az elsőséget a képességnek már csak azért is, mert a képességnek a magasabb fokon nagyobb tért kell nyújtani az

a feleségére nézett, aki a kemence mellett guggolt a sarokban, és bizalmatlan pillantásokat vetett Helén párisiasan rikító toaletjére.

— Aztán másként is meghálálom a sziveségét — mondta Lucien — nem hiába unokabátyám az adószedő...

Ez hatott, de most már attól kezdett félni Sabin apó, hogy Noidansék megtudják a dolgot s félre találnák magyarázni a dolgot. Lucien kivette a pénzt:

— Előre fizetek...

Ez hipnotizálta a vén asszonyt, aki most biztatóan nézett férjére és szólt:

— Hát ezt megtehetjük Lucien urnak. Hiszen oly sokszor lakott már itt, hogy szinte idevaló...

Meggyeztek. Helén beköltözött a kis szobába s az örvendő Lucien még aznap este elfoglalta régi lakását unokabátyjánál, az adószedőnél.

III.

Huszonhárom évesnek kell lenni, hogy az ember ne féljen a botránytól, ha egy elegáns hölgyikét visz egy kis városba, ahol kurtaszoknyás parasztlányokból áll a női nem nagyrésze. Az erény pedig úgy dühöngött, hogy még azokat a lányokat is megrótták, akik hajadon fővel mentek ki az utcára. Amikor látták, hogy Helén színes köpenyekben jár, s olyan tollat visel a kalapján, mint valami temetkezési paripa, elkezdtek a pletykálást, esodálkozással vegyesen. De a ketségek hamar eloszlottak. Nyilvánvaló lett, hogy Lucien minden nap meglátogatja a kisasszonyt. Most már mindenki meggyezett abban, hogy a dolog botrányos. Valaki elhozta a szeretőjét egy tisztességes városba, ahol még hozzá rokoni is laknak!

A kisváros ifjai azonban másként gondolkodtak. Ők örültek a dolognak, s nem nézték

Helént oly szemmel, mint anyáik és nővéreik. A kik már kiszolgált katonák voltak, azokat amaz énekesnőkre emlékeztette, akik a zenés kávéházakban mulattatták a duhajkodó önkénteseket. Csodálták, vágyódtak utána. Szemükben ő volt a szerelem megtestesülése.

Azokon a napokon, amikor Lucien nem mehetett Helénhez, valósággal vakmerők voltak. A Sabin-fogadó körül kószáltak abban a reményben, hogy meglátják a lányt. Az ablaka alatt epekedtek, s ezt Sabin apó se bánta meg. A távolról való epekedés ivásra ösztökölte a fiukat, s a szerelmi ábrándok rendesen berugással végződtek.

IV.

Egy vasárnapon, hogy az adószedő felesége a templomból távozott, észrevette, hogy mily pillantást vált Lucien Helénnel, miközben szentelt vizet vnyjtott neki. Egyzserre kitalált mindent, de egyelőre megelégedett azzal, hogy unokáncsesét csufolgatni kezdte, mert véletlenül némileg fölvilágosodott vidéki hölgy volt. De nem sokára a kisváros pletykája eljutott Noidans ur füléhez is, aki komoly arccal róttá meg Lucient.

— Az embereknek jár a szájuk — mondta. — Tudom, hogy tuloznak, de azért nyugtalan vagyok. Ebből botrány lehet, s remélem, megmentesz bennünket a kellemetlenségétől azzal, hogy ezt a hölgyet elutaztatod innen...

Lucien megígérte. De a második vasárnap is elérkezett, anélkül, hogy csak szólt is volna a lánynak. A misén megint találkoztak. Ezuttal azt tapasztalta, hogy a hívők különös érdeklődéssel nézik a kisasszony arcát. Valami azt sugta neki, hogy a férfiak nagy része csak azért jött a templomba, hogy Helént lássa. Ez bántotta kissé.

A mise megkezdődött. Lucien egyre nyug-

talnabb lett, látva, hogy minden szem Helént nézi. Szeretett volna figyelni a misére. De nem tudott. Szerencsére a pap a szószékre lépett, s Lucien azt hitte, hogy most majd oda fognak figyelni. De a pap rövidke ima után nagy hangon kezdett szónokolni. Az újjával Helénre mutatott:

— Vádolok — harsogta — egy idegen nőt, aki botrányt és szégyent hozott ebbe a városkába!

Az asszonyok arca sugárzott. Örültek, hogy erre most így rájárt a rud. A férfiak lehajtották a fejüket, várták, hogy most ők kerülnek sorra. Es Lucien kékülve-zöldülve várta, hogy mikor zuhan az ő fejére a megrovás. A pap pedig tovább harsogott:

— Eltévedt bárány... rothadt gyümölcs... sátán leánya... pokol jegyese...

Es egyzserre, amikor a pap éppen az ég tüzes haragját szólitotta föl, hogy lángjaival, mint egykor Sodomát és Gomorrhát, tisztítsa meg ezt a bűnös helyet, az eltévedt bárány csendesen fölkel, s Lucienhez ment. Általános figyelem közt, tisztán, nyugodtan csengő hangon mondta neki:

— Gyere, menjünk innen...

A Noidans házaspárt majd megütötte a guta. De az ifjú észre se látzott venni a drámai jelenetet. Es a két fiatal lábujjhegyen távozott a pad sorok között, jobbra-balra köszöntgetve, halkán mondogatva:

— Pardon, uram, pardon, asszonyom... — mintha ajtót tévesztettek volna.

Nem látták többé őket, sem Orchibresben, sem Quivogneban s másnap már visszatért régi állapotába a kisváros, folytatva az istállóban kérdőző baroméhoz hasonlitos életét.

érvényesülésre és mert a jogosult ambíció kielégítése által ébren kell tartani a mások munkakedvét, amely természetszerűleg lelohad akkor, ha az anciennitás mellett és miatt a képesség és szorgalom nem boldogulhat. All ez a tétel minden előléptetésnél, áll azonban különösen a legfelsőbb fórumhoz történendő kinevezéseknél, melyeket nem is akarunk előléptetéseknek tekinteni, mert nézetünk szerint a bírói tiszttség a legmagasabb fokon oly hivatás, melyhez más készülség s más kvalifikáció kívántatik meg, semhogy az az alsóbb fokon működő bírák valamennyijében feltalálható volna. A legmagasabb fokon működésre hivatott bírót onnét kell venni, ahol találhatjuk és akkor kell odahozni, amikor szükség van rá, ha azt akarjuk, hogy fenntartsuk a legfőbb ítélőszék judikaturáját azon a magaslaton, amelyen állania kell. Ezt azonban oly kinevezési rendszerrel, amelyet a közelmúltévekben követtek, elérni nem lehet.

Reméljük, hogy az új miniszter ebben a tekintetben is új szellemet fog az igazságügyi kormányzatba bevinni. Nagy tudásához, gazdag programjához öszinte bizalom fűződik. Az ország érdekében kívánunk neki teljes sikert azon az új pályán, amelyen most teszi meg első lépéseit.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, április 12.

Az eső nem is egészen tavasziasan szítált. Az embernek kiludbörzött a háta, ahogy ebben a nedvességben felöltösen iparkodott a t. Ház felé. De nem is sokan iparkodtak. Egy csomó ügyvéd és természetesen az öreg Madarász, aki talán akkor sem maradna el az ülésről, ha véletlenül vasvillák esnének az égből.

Szomorúan bujdosott a kis csapat a folyosón, amelyen a gázlámpákat is meg kellett gyújtani. Mert sötét volt, akár az utolsó éjszakai ülésen.

Ott mentegetőzött *Visontai Soma*:

— Igérem, hogy nem beszélek félóránál tovább.

— De el fog ragadni a hém! — vetették ellenébe.

— Nem hagyom magamat elragadni. Hiszen elvégre én is tudom, mivel tartozom a paktumnak. Biztosítalak benneteket, hogy rajtam nem fog mulni, ha az igazságügyi tárca vitája holnapra is átnyulik.

— S ha tovább beszélsz egy félóránál?

— Fizetek minden további öt percért egy üveg pezsgőt.

— Franciát?

— A legfranciábbat.

— Helyes!

A paktum hívei megnyugodva mentek a tanásterembe. Ott már az alatt *Rohonyi Gyula* a közepén járt az előadói beszédének. Formás, tartalmas ajánlása volt ez az igazságügyi költségvetésnek s mindenekfölött rövid. Az új igazságügyminiszterben megéppenséggel megbiztak, hogy nem fogja megobstruálni a saját költségvetését s ha ad is programot, de a szavakat szűken fogja mérni. Különben se kedvelője a sok beszédnek. Miután pedig a francia pezsgővel a *Visontai* dagadó temperamentumát is sikerült korlátok közé szorítani: mindenki bátorsággal nézett a vita elé. Egészen bizonyos, hogy ebben az egyetlen ülésben el fog végződni.

Am sohase bízzék az ember a francia pezsgőben. Még akkor is leveti az embert a lábáról, ha meg sem itták.

Mert *Plósz Sándor* igazságügyminiszterben nem kellett csalódnai. Ő rövidebbre nem is foghatta azt a széles programot, amivel az ország közönségét meg akarta nyugtatni. Szinte távirati stílusban fogalmazta meg a mondani valóját s

hogy mégis nagy sikere volt, éppen az igazolja, hogy a program tetszett és nem a szavak, amikbe öltözködött. S a jogi reformok kiépítésén túl csakugyan megkapta a törvényhozást egy-két olyan terv bejelentése, amely kétségtelenül igazolja, hogy az új korszak uralkodó gondolata az igazságszolgáltatás terén is ki fog domborodni. Mert az már föltétlenül az új rend hatása, hogy a hatóság elleni erőszak büntetett (amiből a régi rend idején annyi zaklatás és üldözés keletkezett) most egyszerű *vétség* fogják degradálni. És szintén az új rend humánus szelleme nyilatkozik meg abban a szándékban, hogy a kisebb végrehajtásokat *olcsóbbakká* reformálja az igazságügyi kormány. (Nem kis dolog ez Magyarországon, ahol az ember egyszerre születik magyarra és — *alperesnek*.)

Tetszett ez a dióhéjba szorított program a törvényhozásnak, még jobban fog tetszeni odakünn az országban.

És tetszett kétségtelenül *Visontai Soma*nak is. Nem is tagadta. S ahogy mégis szaporázta a megjegyzéseit, ahogy egy-egy kis tüszurást kokázott meg a volt igazságügyminiszter ellen s ahogy a maga érdekesebb jögesetéből csinos bokrotát kötött: tudja a manó, egyszerre mégis elfutott az idő.

Felszóltak hozzá:

— Soma, nézz az órára!

Visontai ijedten rántotta ki az óráját. A félóra csakugyan lepergett. És Gyöngyös képviselőjének gyöngyözni kezdett a homloka a verejtéktől, hogy hallgasson-e, vagy — fizesse? Megpróbálta, hogy darálva mondja el, ami még a szívében fekdűt, de a percek könyörtelenül futottak s a szélső mezőről felhangzott a suttozás:

— Soma, öt perc!

No, egy üveg pezsgő nem a világ, gondolta magában *Visontai* s inkább mégis elmondja a *Mezői Vilmos* esetét. Mondta is, nagy tüzzel, valamig egy gonosz hang hozzá nem hatolt.

— Soma, bontják a második üveget!

Ám éppen akkor jobbfelől reagálni kezdtek a beszédre. Közbeszóltak gunyosan. *Visontai* tűzbe jött, felelt, vitakozott s dehogy törődött már pezsgővel, paktummal! Széles jókedvvel magyarázta az eseteit s mikor pajkosan figyelmeztették, hogy „Soma, a harmadik üveget is bontják!” — megvonta a vállát.

— Válgék egészségetekre! — szólt le a zsandáraihoz és azontul még tüzebben beszélt. Nagykésőn, ahogy bevégezte, lázasan futott a buffetbe.

— Hanyadik üvegnél vagytok?

— A tizenkettediket bontják.

— Megálljatok! — menyörgött *Visontai*. Hiszen már nem beszéltek.

Azok a pezsgő mellett most már sajnálkoztak is, hogy *Visontai* olyan szűkszavú. Erősködtek is neki, hogy régen beszélt ilyen pezsgő szellemmel. De *Visontai* el volt egy kicsit keseredve. Keserűen mondta:

— Majd jönnek utánam, akik tovább beszélnek s nem fizetnek francia pezsgőt.

Aminthogy igaza is volt. Mert ha *Vesztér Imre* még tudott uralkodni magán, de *Nagy Mihály* és *Molnár János* már ugyan sokáig beszélt. Az utolsó percekben pedig még szót kért *Komjáthy Béla* is, akiről pedig nem kell elárulni, hogy nem rajong a paktumért s pezsgőt inkább azért fizetne, ha hivatást tudna vele toborzani, akik azt az egész paktumot meghusítsák. Így aztán nem is végződhetett ma az igazságügyi vita és *Polónyi Géza* nem minden komolyság nélkül dobott ki egy ideát a folyosón:

— Indítványt kellene beterjeszteni az ülések meghosszabbítása iránt.

De erre talán mégis csak akkor lesz majd szükség, ha *Komjáthy Béla* a honvédelmi tárca ügyei iránt is olyan feltűnően hosszan talál érdeklődni...

A képviselőház ülése április 12-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perczel Dezső*.

A kormány részéről jelen vannak: *Szöll Kálmán*, *Plósz Sándor*, *Darvanyi Ignác*, *Hegedűs Sándor*.
Elnök: Bemutatja a miniszterelnök átiratát, mely szerint az 1898. évi I. és XV. törvényeknek némely intézkedései hatályának fenntartásáról szóló törvényjavaslatot 6 fősége szentesített, azt, mint a folyó évi IV. törvényeket az Országos Törvénytár kihirdette.

Az igazságügyi költségvetés.

Rohonyi Gyula előadó ismerteti a költségvetést és elfogadásra ajánlja.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Nem vagyok abban a helyzetben, hogy az udjomság ingerével hathassak. A nagyobb, sőt jobbra a kisebb törvényhozási kérdések is, amelyek az igazságügy terén megoldásra várnak, régen ki vannak tűzve, sőt azok megoldása már többé-kevésbé előrehaladott stádiumban van.

Különösen *Szilágyi Dezső* igazságügyminiszter nagy körültekintéssel és erélyvel precízította ezeket a feladatok. Folyamatosan, kezdeményezte a törvényhozási munkálatok egész sorozatát. Utóda nagy odaadással folytatta a munkákat és habár azok több fontos törvényhozási alkotásra vezettek, még nem esély részben folytatásra és befejezésre vannak.

(Az általános polgári törvénykönyv.)

Fontosságánál fogva első helyen szabadon megemlítem az általános polgári törvénykönyvet, mert e törvénykönyv hivatva lesz arra, hogy az ország területén a magánjog körében létező jogkülönbséget megszüntesse. Tudvalevő, hogy a polgári törvénykönyv munkálatai messze a 60-as évek végére nyulnak vissza: 1880-ban és azután *Szilágyi Dezső* igazságügyi miniszterége alatt több szakférfi a polgári törvénykönyv egyes részeiről készített tervezeteket, amelyekből azonban, a házassági törvény kivételével törvény nem lett.

Erdély Sándor igazságügyminiszter ezen munkálatnak folytonosságát és egyöntetűségét óhajtva biztosítani, 6 fősége legfelsőbb bejegyzésével egy állandó bizottságot szervezett az igazságügyminiszterium kebelében, amely 1897. óta szakadatlanul működik és számos szerkesztőbizottsági és teljes ülésben fontos kérdéseket vitatott meg. Én magam is abban a nézetben vagyok, hogy ezt a nagy feladatot csak szakadatlan munkálkodással lehet megoldani. A szerkesztő bizottságnak tagjai még elődöm részére kitámasztva helyezték azt, hogy a polgári törvénykönyvnek első előadói tervezete még ez év első felében elkészül. Én ezt az ígéretet magam részéről is elfogadtam. Nemcsak azért, mert nem akarom a munkát zavarni, sőt azt tölem telhetőleg elő akarom mozdítani, hanem azért is, mert nagy súlyt fektetek arra, hogy az eddigi tanácskozások eredménye fogható, törvényszerű alakban, szakaszokban szövegeve előtűnk fekdűjék. Ha ez megvan, akkor lehet majd megállapítani, mi történjék e munkával, milyen terjedelmű, milyen beható bizottsági tárgyalások szükségesek e végből, hogy ezen különböző szerzők által, habár előzetes tanácskozások alapján készített tervezeteket, egymással összehangba hozassanak. Mindenesetre szükségesnek tartom azután, hogy e munkát a nagy közönség nyilvános bírálata alá bocsáttassák, s hogy egyes részekre nézve szakértő körök is meghallgatassanak. (Helyeslés.)

Az általános polgári törvénykönyvvel kapcsolatos a kereskedelmi törvény revíziójának kérdése. (Halljuk! Halljuk!) Én a kereskedelmi törvény revízióját nem akarom a polgári törvénykönyv teljes elkészülte utáni időre halasztani. (Helyeslés.) A kereskedelmi törvény és a polgári törvénykönyv köre egymást több tekintetben fedi. Felette kívánatos, hogy ezekben a részekben a polgári törvénykönyv és a kereskedelmi törvénykönyv között az eltérések csak a legszükségesebbekre szorítkozzanak. Szükséges ez a jog egyszerűsége és ebből folyólag az alkalmazásában való biztosság érdekében. Ezért néztem szerint szükséges, hogy e két munkalat egymásra való tekintettel készíttessék el, és ezért, mihelyt s polgári törvénykönyvnek első tervezete elkészült, azonnal munkálatba szándékozom vétetni a kereskedelmi törvénynek revízióját is. (Helyeslés.) az azonban ugy, hogy e két munkalat parallel haladjon egymással és egyik a másikat ne zavarja, sőt bizonyos irányban, t. i. azon irányban, amely a magánjogi törvényvel kevésbé függ össze, már korábban meg lehet tenni az előkészületeket a kereskedelmi törvény revíziójára nézve, így nevezetesen, ami a részvényszerűségeket és a szövetezettek jogát illeti. (Helyeslés jobbfelől.)

(A polgári perrendtartás.)

A polgári eljárás körében *Szilágyi Dezső* igazságügyminiszterége alatt tudvalevőleg nevezetes lépést haladtunk; értsem az 1893. XVIII. törvényekben megalkotott sommás eljárást, amely a polgári perek tulajdonképpen nagy számban a szóbeliség és közvetlenség elvét megvalósította. Ez a lépés, mondhatjuk, tisztelt Ház, hogy bevált és polgári eljárásunk reformjánál ebben az irányban kell tovább haladnunk.

Maager Vilmos^{tele} valódi tisztított DORSCH májola

gyári raktárban: MAAGER VILMOS-nál Bécs III/3., Henmarkt 3. és minden gyógyszerárban

Az első orvosi tekintélyek által megválasztott és könyv ematitásával járó gyermeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mindana esetekben, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nevet javítását, valamint általában a vér tisztítását akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapotó a

A teljes polgári perrendtartás tervezete szintén még Szilágyi Dezső minisztersége alatt elkészült. Ez a tervezet 1893-ban nyomtatásban is megjelent, azóta bizonyos ideig pihentetni kellett, hogy a sommás eljárásban szerződő hazai tapasztalataink ennél a munkáltnál érvényesíthetők legyenek. Így tehát egyelőre csak arra lehet szorítkozni, hogy ez a tervezet az ügyvédi kamaráknak, a felső bíróságoknak és törvényszékeknek véleményezés végett kiadassék. Ezek alapján a vélemények már beérkeztek, az igazságügyminiszteriumban már föl is dolgoztatták, úgy hogy ma már — ezek figyelembevételével is — a revízió munkálata folyik. Én, tisztelt Ház, teljes erélyvel, minden igekezetemmel azon leszek, hogy ezt a törvényjavaslatot a tisztelt Háznak mielőbb benyújthassam.

A polgári perrendtartás tervezetében a fizetési meghagyásokról szóló eljárást is főlvenni és egyszerűsíteni azt revidálni is szándékozom. (Helyeslés.) Én, tisztelt Ház, nem mondom le arról, hogy ez az eljárás, amely ezidőszent valami nagy eredményt nem mutat föl, — habár évenként már vagy 160—170.000 forintnyi fizetési meghagyást kérnek, hogy használható lesz, hogy a világos adósságok ilyen módon, egyszerűen, olcsón behajthatók lesznek, és hogy ezáltal a bíróságoknak munkatérbe csökkenti fog.

Szintén a polgári eljárás körébe lesz felveendő a biztosítási eljárás is, (Helyeslés), melyre nézve Szilágyi Dezső igazságügyminiszter szintén egy tervezetet készített, amely most már csak rövidítve lesz illeszthető az általános perrendtartásba.

Ugyancsak az általános perrendtartásba lesz felveendő a bányajelzés is, illetőleg azok az eltérések, amelyekkel az általános eljárás a bányágyekben alkalmazható.

Ellenben a községi eljárásra vonatkozó bizonyos szabályokat, továbbá a tőzsebíróságok hatáskörébe és eljárására vonatkozó szabályokat célszerűbbnek mutatkozik a polgári peres eljárásról szóló törvénynek egyidejűleg megalkotandó és benyújtandó életbeléptetési törvényben szabályozni. És ugyanitt vélném a kiskorúság meghosszabbítását és gondnokság alá helyezési ügyeket is szabályozandónak, mert ezt tudniillik azért nem célszerű főlvenni a perrendtartásba, mert szabályozása szorosan összefügg az általános polgári törvénykönyvvel és így előreláthatólag csakhamar revízió tárgyát fogná képezni. (Helyeslés a baloldalon.)

A bírtörvénykezési eljárásról is gondoskodni szándékozom, de arra vonatkozólag, hogy az életbeléptetési törvénybe, vagy pedig a polgári peres eljárásról szóló törvénybe veszem-e föl, avagy külön törvényt fogok-e tervezni, most még nem nyilatkozhatom.

A polgári peres eljárás körébe tartozik még, illetőleg azzal kapcsolatos: a végrehajtási eljárás némely irányainak pótlása és orvoslása. Különösen szükségesnek vélem, hogy a végrehajtásokat általában, főleg pedig a kisebb végrehajtásokat olcsóbbá tegyék. (Általános helyeslés.) Kivánatos továbbá az alaptalan igénypernek számát csökkenteni és azután némely kivívó hiányokat orvosolni.

A végrehajtási törvény tüzetes revízióját nem tartom most időszertűnek. Eltekintve attól, hogy az a törvény nagyban és egészben bevált, szükséges lesz mindenesetre a törvénynek revíziója az általános polgári törvénykönyv megalkotása után, mivel több tekintetben vonatkozás van a két törvény között.

(Ügyvéd-kérdés.)

Ha a szóbeli közvetlen eljárás a büntető és polgári perek egész vonalán meg lesz valóstíva, akkor, véleményem szerint, az ügyvédi kar is meg fogja nyerni azt a tért, amelyen a jó igazságszolgáltatásra nézve annyira fontos, nemcsak hivatását teljesen kifejezheti és amelyen az egyesek erkölcsi és szellemi föltényükkel nemcsak versenyre kelhetnek egymással. (Tetszés.) Én azt hiszem, hogy ez is hozzá fog járulni az ügyvédi kérdés megoldásához. Nem hiszem azonban, t. Ház, magam sem, hogy ezzel az ügyvédi kérdés egészen meg volna oldva. Az ügyvédi rendtartásnak napirenden lévő revízióját én is szükségesnek tartom, még pedig oly irányban, hogy a kamarai szervezet megerősítessék, hogy így az ügyvédi kar az ő életképességének és prosperálásának feltételeit önmaga valóstíthassa meg (Helyeslés.) és lehetőleg önmaga orvoslhassa bajait. (Általános helyeslés.) E mellett az ügyvédi karnak némely méltányos óhajai is teljesíthetőek lesznek. De ez sem fogja a főbajt, amely a tulnépesedésben rejlik, megoldani. Némileg enyhíteni fogja e bajt, véleményem szerint, az egyetemi tanulmányok oly berendezése, hogy a jogi tanulmányokat ne lehessen mellékesen elvégezni (Helyeslések.) és némileg orvosolni fogja, azt hiszem, e bajt az is, hogy ha az ügyvédi és bírói kvalifikáció a gyakorlat tekintetében is egységesítettik.

(A bünvádi perrendtartás.)

A büntetőjogi téren, t. Ház, egy fontos, használatlan feladattal állok szemben: és ez az új bünvádi perrendtartás életbeléptetése. (Halljuk! Halljuk!) Tudvalevőleg az 1897-ben megalkotott életbeléptetési törvény szerint ezen életbeléptetésnek legkésőbb 1900 január elsejéig meg kell történnie. Én minden erőmmel azon leszek, hogy előbb a életbeléptetés meg is történhessék. Nem hallgathatom el azonban, hogy ennek az idő szerint még nagy akadályai vannak. Ezek közt első helyen az esküdtörvény tárgyalási termek és alkalmi helyiségek hiányát kell megemlítenem. Hatvanöt törvényszék közül csak huszonnégynek van teljesen megfelelő helyisége. Hivatalbálopésem első napján intézkedtem, hogy ez a hivatalbálopé kérdése kiküldöttem által a helyszínen megvizsgálhassék. Kiküldöttem felvételei ma már legnagyobb részt beérkeztek és ez alapon konstatálhatom, hogy a helyiségek kérdése általában véve megoldható lesz.

részint bérletek, részint városi és megyei helyiségeknek igénybevétele által. Csak egy-két olyan hely van, hol a megoldás módját az időszertű még nem lehet megállapítani.

Meg kell itteni említenem, t. Ház, hogy a helyiségek átalakítása és a szükséges bérletek 40.000 forintnál több költséget fognak igénybe venni, amely körülbelül további 50.000 forintra fog rugni, amennyi a költségvetésben a törvényszékeknek felszerelés és beutóztatás címén fel van véve. Egyébiránt már a költségvetés miniszteri indoklása is ezt a 40.000 forintot, mint a legalacsonyabb kulccsal számítottat jelzi. Mivel azonban realis előírnyakat az idő szertű még nem adhatok, csak arra kell szorítkoznom, hogy bejelentem a t. Háznak, miszerint kénytelen leszek itt a hitelt tullepni. (Helyeslés.)

Mint örömdetes tény, szabad legyen bejelentem, hogy az esküdtörvény összeírása az egész országban befejeztetett.

Egy további akadály a büntetőperrendtartás életbeléptetésének a szükséges rendeletek elkészítése. Három nagyobb és több kisebb rendelet lesz szükséges. Nagyobb rendelet a büntetőbíróságok ügyviteli szabályzata, továbbá az ügyészi utasítás, a büntetések végrehajtására vonatkozó rendelet, ezenkívül az életbeléptetésre, az elítéltek előéletének nyilvántartására vonatkozó rendeletek stb. Ezen rendeletek első tervezete, mely különben a megbízott szakferfiak tanácskozásain már keresztülment, nagyobb részét elkészült és azt hiszem, hogy megfeszített munkával még oly időben lesznek teljesen elkészíthetők és kibocsátandók, hogy a törvény életbeléptetéséig még mintegy három hónap fog maradni.

Gondoskodni kell továbbá a lehetőség szerint a hátralevők megszüntetéséről; azután nagy munkát fog adni a szükséges személyzet kiszámolása. Nemcsak a koronaügyész, a főügyészek és ezek helyettesei, hanem a nagyszámú ügyészi megbízottak kiszámolása is. Nem hallgathatom el itt, tisztelt Ház, hogy a bünvádi perrendtartás életbeléptetése nagy költséggel fogja terhelni a jövő évi költségvetést. Biztos számítás még nem tehető; lehet, hogy 800.000 forintra, lehet, hogy egy millióra fog rugni ez a költségösszelet: én mindenesetre igekeznék fogok, hogy a menyében ez a célt meg nem húsítja, a lehető legnagyobb takarékossgal járjak el.

(A büntető novella.)

A büntető perrendtartás életbeléptetésével kapcsolatosan meg kell említenem a büntető-novellát, a melynek megalkotása éppen a büntető-perrendtartás életbeléptetése folytán sürgőssé vált. Tudvalevő, hogy a büntetőtörvénykönyv életbeléptetése óta a gyakorlatban kiderült, — hogy az nem mindenben felel meg a kívánalmaknak, s így büntetőtörvényünk egy és más irányban pótlásra, kiegészítésre szorul. Ez a munkát már 1899. óta folyik a most sürgőssé vált különösen azért, mert attól lehet tartani, hogy az új bünvádi perrendtartás jogorvoslati rendszere alig leközölhető teherrel fogja megöröni a felsőbíróságot. A büntetőtörvény némely intézkedésének módosítása ezt a bajt mindenesetre enyhíteni fogja. Felemlítem, hogy némely büntettek és pedig gyakran előforduló büntettek büntetése a gyakorlatban különben is túlszigorúnak mutatkozván, az leszállítandó lesz, így ezek vétségnek lesznek minősítendőek, amiáltal a járásbíróságok hatáskörébe utaltatnak. A felső bíróságok munkatérbe enyhíteni fogunk. (Élénk helyeslés.) Különösen a lopás némely enyhébb eseteit, a hatóság elleni erőszak enyhébb eseteit említem fel.

Ugyiszint csökkenteni fogja a felsőbb bíróságok munkatérbe a feltételes elítélés intézményének életbeléptetése, (Élénk helyeslés.) amely a külföldi példák nyomán különben is föltöte kívánatos, és amely a jogászörvényben közöbaj. (Ugy van! Ugy van!)

A nagy kodinacionális munkálatok mellett, véleményem szerint, az igazságügyi kormányzatnak nem szabad szemelt hunyia azon követelmények előtt sem, amelyekkel a mindennapi gyakorlati élet, különösen a gazdasági élet joggal léphet a törvényhozással. Az életben előforduló bajok orvoslását nem lehet, az én nézetem szerint, azon alapra, mert kódeket tervezünk, amelyek majd évek múlva ezeket a bajokat orvosolni fogják, elhalasztani, mert az élet szükségletei nem lehet tervezetekkel és ígértekkel kielégíteni, hanem csak közvetlenül a dolog lényegét találó intézkedésekkel, és én feladatommak fogom ismerni, hogy ott, ahol ilyen bajok vannak és ahol ezek törvényhozási intézkedéssel orvoslandók, nevezetesen tehát, ahol adminisztratív és rendeleti uton nem lehet azokon segíteni, ahol nem lehet elvárni azt, hogy a judikatura a létező törvények keretében orvosolhatja azokat, hogy mondok, ezek tekintetében a törvényhozással elé megfelelő törvényjavaslatokkal lépjek.

(A telekkönyvek.)

E feladatok között különösen megemlítem a telekkönyvek rendezését. (Helyeslés.)

Tudvalevő, tisztelt Ház, hogy a telekkönyvek rendezése két irányban folyik. Egyrészt a betétszerkesztés, másrészt a helyesbítés útján. A betétszerkesztés 11 éve van folyamatban és 737 községben és pusztában vezetett eredményre eddig a telekkönyvek rendezése.

A helyesbítés 1893. óta, tehát hat éve folyik és 600 községben vezetett eredményre. Itt még kell említenem, hogy a helyesbítési törvény mennyire volt üdvös hatással a részleges helyesbítés által, különösen kapcsolatban az örökösödési törvényvel. Ugyanis, ha ingatlan tartozik a hagyatékhöz, akkor hivatalból megindítandó az eljárás és ezen eljárás folyamatában is a tényleges birtoknak megfelelő helyesbítés hivatalból viendő keresztül. A betétszerkesztés eredménye mindenesetre nem mutatkozik kielégítőnek. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől) sem a reá-

fordított költséggel, nézetem szerint, nem áll arányban. (Ugy van! Ugy van!) De az általános helyesbítés eredménye sem mutatkozik kielégítőnek, különösen ami az intenzitást illeti, mert azt tapasztaltam, hogy a kimutatások szerint, amelyek a helyesbítésről készülnek, a létező eltérések a tényleges és a telekkönyvi állapot között nem orvosoltattak mindenütt. Ugyanis a kérelemben előterjesztendő a valószínű eltérések. A kimutatások azt mutatják, hogy ezek a valószínű eltérések egyáltalában nem lettek orvosolva, hanem sokkal kisebb mértékben lett a tényleges állapotnak megfelelő helyesbítés keresztülvive. Én most itt nem akarom ezeken a bajoknál az okait kifejezni, valamint az orvoslásra nézve igénybe veendő eszközöket sem akarom itt bővebben fejtegetni, csak jelezni kívánom, hogy ez különös gondoskodásom tárgya lesz. (Helyeslés.)

(Biztosítás és részletfizetés.)

Egyéb alkotások közé, melyek nézetem szerint még sürgősek volnának, tartozik a t. kollegám által is felemlített törvényjavaslat a biztosítási vállalatok felügyeletéről (Helyeslés.) és némely kapcsolatos kérdésekről, továbbá ide tartozik az árurészletgyűjtemény szabályozása. Tudvalevő dolog, hogy az árurak részletfizetésre, részletveket mellett való eladásával milyen sok visszaélés követettik el. (Ugy van! Ugy van!) Én különösen nagy súlyt helyezek arra, hogy ez utóbbi törvény megalkotása által a nagyközségek, különösen a magát kevésbé védeni tudó, kevésbé intelligens község a jogtalan kizsákmányolástól megóvassék. (Élénk helyeslés.) Szintén fontos a fizetésképtelen adósok káros hitelügyleteinek megtámadására vonatkozó törvény megalkotása, amit különösen kereskedelmi körökben is nagyon sürgetnek.

Egyéb kérdésekre itt most nem terjeszkedem ki, s csak azt említem meg, hogy amennyiben azok a földmiveléssel és kereskedelemmel összefüggnek, mindenesetre t. kollegáimmal, a földmivelési és kereskedelemügyi miniszter urakkal egyetértésben szándékozom e részben eljárni. (Helyeslés a jobboldalon.) Ezzel nagyjában vázoltam azt a tért, amelyen működni kívánok.

(Takarékosság.)

Ezek mellett különösen hangsúlyozni kívánom azt, hogy részéről bizonyos ekonómiaúrtartok szükségesnek a törvényhozással terén. Én, tisztelt Ház, nagy gondot akarok arra fordítani, hogy a szükséges eredményt a lehető legegyszerűbb, a lehető legolcsóbb eszközökkel érjük el. Olcsóknak kell az eszközöknek lenni nemcsak pénzbelileg, hanem a munka szempontjából is, amely az állam és az egyesek részéről az eredmény elérésére fordítatik. Súlyt akarok fektetni a józan takarékosagra, a mi nem azt jelenti, hogy takarékoskodni kell, ahol a cél elérése habár nagyobb befektetést tesz szükségesé. De mindenesetre mellőzni kell mindent, ami felesleges, nevezetesen törvények túlságos részletességét, a túlságos kazuisztikát, mellőzni kell az intézményekben a felesleges megkülönböztetéseket, mert ezek komplikáltá teszik a jogot és így alkalmazásban bizonytalanná és meggátolják azt, hogy a nép közudatába ámenjenek és hogy így a népek mindegyi részvé válnjanak. (Helyeslés a jobboldalon.) Ide tartozik, t. Ház, az is, hogy az intézményeket úgy kell megalkotni, hogy azok lehetőleg önmagukat tartassák, hogy ne kívülről jövő mesterséges módon tartassanak fenn, hanem már az intézmény magában hordja életképességét. (Helyeslés a jobboldalon.)

Visontal Soma: Vissza kell vonni a rossz rendeleteket, amiket kiadtak!

Floz Sándor igazságügyminiszter: Jól tudom, t. Ház, hogy ezek csak általános elvek és hogy minden attól függ, hogy ezek a részletekben miként vitetnek keresztül. A t. Háznak remélem lesz módjában egy s más irányban megítélni, hogy vajjon ígéretem képes lesz-e bevaltatni.

(Az adminisztráció egyszerűsítése.)

Ami t. Ház, az adminisztrációt illeti, (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) erre nézve csak nagyon röviden, néhány szóval terjeszkedem ki. Már említettem, hogy a törvényhozással bizonyos ekonómiaúrtart kell megtartani. Ez vonatkozik különösen arra is, hogy oly intézkedéseket kell tennünk, amelyek az adminisztrációt lehetőleg egyszerűsítik. Az adminisztráció körében is különben, amennyiben alakítása hatáskörömbé tartozik, feladatommak fogom ismerni, hogy a jó, gyors, szabatos adminisztráció minél egyszerűbb eszközökkel érressék el.

(A bírói függetlenség.)

Ami a bíróságoknak és az ügyészségeknek felügyeletét illeti, e részben a törvényhez szándékozom magamat tartani, annak szellemében fogom azt teljesíteni. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Tehát érintetlenül kívánom hagyni a legnagyobb skrupulózissal a bíróság függetlenségét. (Általános helyeslés.) Ellenben gyakorlati kívánom a felügyeletet abban az irányban, hogy az igazságszolgáltatás szabatos menete fenntartassék és ahol gyors segegyre van szükség, ott törvényben biztosított jogomnál fogva közvetlenül is szándékozom intézkedni, a közép és felső felügyeleti hatóságok kikerülésével is és azonkívül is, ahol szükséges és a cél masképp el nem érhető. Magától értetődő, t. képviselőház, a mellett, hogy minden irányban, minden intézkedésben a közérdeket kívánom kiválólag szem előtt tartani s hogy minden irányban a legnagyobb igazságszolgáltatással akarok eljárni, de egyszerűsített méltányosan is.

Talán nagyon sokat is ülettem fel beszédomban, t. Ház (Halljuk! Halljuk!) és mégis a hiba talán nem engem terhel. Mert ha körülzárunk a feladatok-

„Melyek megoldandók, oly nagy számúak és olyannyira sürögnek, hogy nehéz meghatározni, hogy melyiket kelljen előtérbe helyezni. És feladatok megoldása minden irányban nagy nehézségekkel jár. Nagy körültekintést, nagy munkát, óvatosságot, de egyáltalán bátorságot és erélyt is feltételez. En, t. Ház, ezen feladatok sikeresen működni csak akkor vélek és akkor remélek, ha a t. Ház ezen irányomát, törekvéseimet nemcsak általában helyesli, hanem a t. Ház tagjai engem bölcse tanácsokkal, tapasztalatokkal szívesen lesznek támogatni, hogy így feladatunkat közmegegyezéssel oldhassuk meg. Ebben a reményben batorodom a költségvetést elfogadásra ajánlani. (Élénk helyeslés és éljenzés. Szónokot számosan üdvözlök.)

A vita.

Vissontal Soma: Az igazságügyi kormány működéséhez szomorú emlékek fűződnek a közelmúltból. Onnan támadtak a jogot, ahonnan védeni kellett volna. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Elvárta volna a miniszter azt, hogy mai programbeszédében erre lett volna szava. Az igazságügyi kormány volt az, mely a bűnvádi perrendtartás életbeléptetését célzó törvényben, a bűnvádi eljárásban a szabadság elnyomására törekedett. A miniszternek azt a kijelentését, hogy a Szilágyi Dezso alkotásait akarja folytatni, nem pedig Erdély Sándorét, némely tekintetben nyugodtan fogadjuk. Sokat hangoztatják újabb a jog, törvény és igazságot. De ez mindig csak fogalom maradt az igazságügyi kormánynál. Ha a miniszter Szilágyi alkotásait akarja életbeléptetni, akkor az esküdtzéki intézményt a maga valójában léptesse életbe s törülje el a *sajtószabadság megszorítására* irányuló intézkedéseket. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az igazságügyi miniszternek ki kellett volna jelentenie azt, hogy a többi kormányzati ágaknál oda fog működni, hogy az alkotmány, a jog, a közszabadság ellen irányuló rendeleteket helyezték hatályon kívül. Még egy szomorú jelenség fűződik a volt igazságügyi kormányhoz. Az államhivatalnokokat, ha hatáskörüket túllépték, nem büntették meg. A közgazgatási üldözés terén gyakran hallottuk azt, hogy a hatóság ellen szegülőket megbüntették, de az ügyészeket, azokat, akik a védtelen, ártatlan polgárokat minden ok nélkül bántalmazták, nem büntették. (Helyeslés a szélsőbalon.) Az igazságügyi kormány nemhogy megtorolta volna, hanem inkább védte a bűnösöket. A miniszter nagyon szépen emlékezett meg a bírói függetlenségről, de bírói függetlenség akkor gyökeredzik meg, ha a bíróság működése általános elismerést, megnyugvást kelt az országban. Fájdalommal kellett tapasztalni, mintha a bírák az igazságügyi kormány szolgái volnának. Nem mellőzheti a budapesti ügyvédi kamara jelentését.

Felolvassa a jelentés ama részét, mely a fényképezésekről szól s ezeket eltilti.

Rakovszky István: Majd beszélünk még a borhamisításokról is. (Mozgás.)

Vissontal Soma: A fotografálás címe alatt a legnagyobb visszaélések történtek. Azt mondták, hogy az államveszélyes egyéneket fotografáltak le. Ez igen tág keret. Ugyane címe alatt ezeket juthatott volna az elmúlt kormányok a disszidenseket kiléptük miatt államveszélyeseknek tekinteni és azokat is a rendőrség fényképező gépe elé állítani. (Derűtség.) És ami ma a disszidensekkel, holnap a függetlenségi párttal történhetett volna. (Derűtség.) Foglalkozik az ügyvédi kérdéssel és szerette volna, ha a miniszter erről is elmondta volna a maga véleményét. Ez a kérdés Magyarországon csak akkor lesz helyesen megoldva, ha a képzés kérdése is meg lesz oldva. A bírói kérdéssel foglalkozva, a bírói létszám aránytalanságaira utal Magyarországon a kuriai bírák száma 90. Franciaországban a legfőbb bírói testület csak ötven tagból áll. A sajtótörvénykezés terén oly intézkedések szükségesek, hogy törvényeségi tárgyalás alatt levő ügyek a sajtóban ne jelenhessenek meg a tárgyalás stádiumában, ne hogy helytelen lehesse gyakorolni a büntető igazságszolgáltatásra.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után.

Veszter Imre: A kodifikációt csak úgy végezhjük sikerrel, ha ezennél még szívesebben ragaszkodunk az alapelvekhez, melyek eddig vezettek bennünket a kodifikálás terén. Az igazságszolgáltatást minden befolyás alól, különösen a politikai befolyás alól ki kell menteni. A bírói függetlenség, fájdalom, nálunk még mindig gyenge labon áll s azért ezt gyarapítani kell. Azért hozza ezt fel, mert nemokára a kuriai bíráskodásról szóló javaslat kerül a Ház elé. Aggodalmi nem a tervbevett törvényre, hanem a fórumra vonatkoznak. Nem helyesli, hogy e politikai becsojtások legfeljebb igazságszolgáltató testületekbe a kuriai bíráskodással. A politikai ellenpártok azt fogják majd mondani, hogy a kormány befolyása alatt itél a Kuria s attól fél, hogy még a magánfelek pereibe is bevonul akkor a partokodás.

A Kuria most túl van terhelve munkával s ha a választások felett is itelkezik, akkor még inkább szaporodik a munka s félt, hogy akkor a Kuria nem tud megfelelni kötelességének. A választások fölötti bíráskodást a választók nevezvényekének rektifikálásával együtt a *közgazgatási bíróságra* kell bízni. Igaz, itt van a paktum, de nincs a világon az a paktum, melyen változtatni nem lehetne...

Felonyi Géza: De nem járunk hozzá!

Veszter Imre: Kéri a miniszter közreműködését ebben a dologban. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobboldalon.)

Molnár János: Az állami és községi tisztviselők számára a miniszter azt kér vasárnapi teljes szabadságot, hogy vallási kötelességüknek eleget tehesse. A delvidéki *gabonaszórvártól* szól s kéri a minisztert, hogy a kiszáradtak mentse meg az uszo-

rásoktól. A költségvetést nem fogadja el (Helyeslés a néppárton.)

Nagy Mihály: Kevesli az igazságügyi reformok végrehajtására a jelen költségvetésbe felvett összeget. Nem helyesli, hogy a miniszter oly helyeken, ahol nincsenek most megfelelő helyiségek, egyelőre nem állít fel esküdtzéket. Ez például *Kecskemétre* nézve roppant nagy csapás volna. A díjnokok szaporítását kéri, különösen a vidéki bíróságoknál. Kívánatos, hogy a bírói és ügyvédi vizsgálatot egységsíttessék. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobboldalon.)

Komjáthy Béla: A miniszter programja nem elégítette ki. Az, hogy az általános polgári törvénykönyv munkában van, nem új, hiszen az alkotmány fennállása óta abban van. Hosszasan fejt ki az igazságügyi kormányzat ellen kifogásait és kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Elnök: A napirend megállapítása után az ülést két órákor berekeszti.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután több óráig tartó minisztertanács volt, amelyben a folyó ügyeket intézték el.

A Saguna-szobor. Illetékes helyről a Saguna-szobor számára való pénzgyűjtés ügyében a következő felvilágosításokat kaptuk:

A görög-keleti román egyház kongresszusa a Saguna érsek emléksobrára való gyűjtést még 1873-ban határozta el, de ezt a határozatot csak tavaly — Saguna halálának huszonötödik évfordulója alkalmával — foganatosította. Az erre vonatkozó felhívások szövege teljesen lojális, tartózkodik nemcsak minden izgatástól, hanem minden politikai alluziótól is és kizárólag Sagunának *egyháznagyi* működését méltatja. Az adománygyűjtést *politikai* okokból maga a volt miniszterelnök sem tartotta megülthetőnek, amint hogy törvényesen az ilyesmi még sem támadható s a tilalom pusztán *egy formahiba* miatt következett be mégis: a felhívás kibocsátói ugyanis elefejtették az adakozások gyűjtésére a politikai hatóság engedélyét kikérni. Ezért történt némi helyen a gyűjtés betiltása, valamint meg nem engedett adománygyűjtés miatt az ivartóknak pénzbüntetéssel való sújtása. Utóbb azonban a felhívás kibocsátói kikértek az engedélyt, mely, minthogy kizárólag *egyházi* célról s kizárólag a román egyháznak a saját hívei körében való gyűjtéséről van szó, az illető törvényhatóságok javaslatára meg is volt nekik adandó. Ha a politikai hatóság — tekintettel az eltiltók eljárásának jóhiszeműségére s a közben megadott engedélyre — felsőbb fokot nyhítt vagy feloldja a még nem jogerős ítéleteket, ez ellen semmi szempontból kifogás nem emelhető. De arra az esetre, ha a szobor érdekében megindult mozgalomban bárhol és bármikor politikai motívumok vegyülnének, a közgazgatási közegek azonnal a legerélyesebben közbe fognak lépni s újból — de most már véglegesen — be fogják tiltani a gyűjtéseket.

Ezeket a felvilágosításokat megnyugvással vehetjük tudomásul. Tegnapi megjegyzéseinket abban a foltételezésben írtuk — amire a *Telegrafal Roman* híre adott alapot — hogy a Saguna-emlékre való gyűjtéssel kapcsolatos politikai agitáció számára remélnek elnézést a Széll-kormánytól. Ezt tartottuk és tartjuk ma is kizártnak. És a kapott felvilágosítások annál teljesebb megnyugvásunkra szolgálnak, mert meg vagyunk róla győződve, hogy a kormány szeme rajta lesz a gyűjtés érdekében megindított mozgalmon és a gyűjtésnek politikai célokra való kiaknázását egész erőlyel fogja megakadályozni.

Nógrádmegye küldöttsége. Nógrádmegye 40 tagú küldöttsége tisztelettel ma délelőtt a képviselőházban gróf Forgách Antal vezetésével *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásiügyi miniszternél, majd *Szél Kálmán* miniszterelnök és belügyminiszternél a Balassa-Gyarmaton felállítandó gimnázium ügyében. Mind a két miniszter jogosnak ismerte el a gróf Forgách Antal által előterjesztett kérelmet, és annak teljesítését kiltatásba helyezte. A kultuszminiszter hozzátette, hogy a kormánynek ugyanis az a terve, hogy minden megyei székhelyen legyen gimnázium. A *miniszterelnök* megígérte, hogy a jogos kérelmet a lehetőleg hamar belől teljesíteni fogja. A kulturális célok apolatás — ugymond — szíven bording és különös fontosságot tulajdonít azoknak a városoknak, a melyek nemzetiségek lakta vidékek közelében vannak. Reméli, hogy a Balassa-Gyarmaton felállítandó gimnázium nem fog az ország pénzügyi helyzetére való tekintetekbe ütközni és hogy ez a kulturális intézet, ha nem is a közvetlen közelben, de minél hamarabb felállítható lesz. Biztosítja a küldöttséget, hogy az ügyet a legnagyobb rokonszenvvel kíséri. Gróf Forgách Antal bemutatta a minisztereknek a küldöttség tagjait, mire ezek a minisztereket éltelve távoztak.

A megkritizált iparfejlesztés.

Írta: *Gelléri Mór.*

Budapest, április 12.

Hegedüs Sándor ismert programbeszédé után föl-fölüti a fejét a sajtóban az iparfejlesztés kritikája. No lám, hirtelen milyen sokan vannak, akiket ez az aktuális kérdés érdekel. De persze még többen, akik bizvást hiszik, hogy értenek is hozzá. Am örvendetesebb volna, ha rendszert kritizálnának, programot javítanának, és segítenék a tollheggyre vett fontos kérdések okeszerű megoldását. Hiszen a tárgyilagoss, okos és józan kritikát az szereti legjobban, akinek az ily kritika szól. De — fájdalom — a szeccszó nagy divatja óta a kritikában általában s főleg a szóban forgó kritikában a főerősség nem az objektív bírálat, hanem a személyes támadás, mely annál visszataszítóbb, mivel komoly alapja tulajdonképpen nincsen.

A személyek a nagy közönség szemében lehetnek mellékesek és a sajtónak — bár mindig az igazság védő paizsa alatt küzd — talán nem kellene egyesek védelmére kelni, ha ezek maguk sem látják ennek szükségét. De az úgy maga szenvedhet az ilyen — úgy rémlik — rendszeres támadások alatt s a közügy megvédelmezése még akkor is férfias kötelesség, ha ezen a réven egyik-másik egyéniség véletlenül még nyerne is.

Az iparoktatást veszi a tulbuzgó kritika első sorban a bontokés alá és hibáztatja az iparoktatás „célteljesztett” irányát, mert gyönyörű épületeket emelünk oly ipari szakok számára, melyeknek nálunk talajuk nincs, vagy amelyek idejüket multák. Hát nézzük csak mindenekelőtt a hazai állami iparoktatási intézetek sorozatát. Van állami közép-ipariskola Budapesten és Kassán, építő-ipariskola Budapesten, agyagipari szakiskola Ungvárt, kő- és agyagipari szakiskola Székely-Udvarhelyen, kőfaragó- és kőcsiszoló tanműhely Zalatán, szövőipari szakiskola Késmárkon, vasipari szakiskola Gőlnyébányán, fa- és fémipari szakiskola Aradon, Kolozsvárt, Szegeden és Marosvásárhelyt, fémipari szakiskola Temesvárott, fa- és kőipariskola Brassóban, faipari szakiskola Homonnán és Ujpesten, nőipariskola Budapesten, óráipari szakiskola Budapesten, kosárfonó szakiskola Belluson, Békésen és Tokajon, gyermekjáték-készítő iskola Széklánán, csipkeverő iskola Körömbányán. Ugyan a felsorolt szakmák közül melyeknek nincs nálunk talaja s melyik multa idejét? Talán a zalatnai kőcsiszolás és kőfaragás? Hiszen azon a vidéken a kő dominál s ezt a természeti kincset kell elsősorban kiaknázni és értékesíteni. Talán a késmárki fonó- és szövő-iskola? Hisz ez a felvidéki fonó- és szövő-iparos lakosságra nézve valóságos áldás és ügyszólván alapja egy egészséges fonó- és szövőipar keletkezésének. Az a panasz pedig, hogy gépipari szakoktatásunkat kellene fejlesztenünk, a fölültes laikusna vall, mert hiszen a műgyetem, a budapesti s kassai középipariskolák s az elektrotechnikai tanfolyam éppen elegendő szakerőt termelnek a magyar gépipar számára. Alsófokú iparoktatásunk és szakmunkás-nevelő intézeteink pedig általában mintaszereinek vannak elismerve s egy legutóbbi nemzetközi kiállításon oly föltűnést keltek, hogy például a belga kormány külön biztost küldött ki e szervezetünk és intézményeink tanulmányozására s ez a biztos oly meglepő eredményeket talált nálunk, hogy hónapokon át tartózkodott hazánkban és rendkívüli elismeréssel nyilatkozott kormányához intézett jelentésében a magyar iparoktatás szervezéséről és gyakorlati haladásáról.

De vannak „nagyobb” panaszok is. A szakirodalom is szöget üt némely kritikus fejébe s talán még inkább az a tény, hogy az iparfejlesztési osztály vezetője szabad idejét és éjeleit nem ingyen fordítja a *Magyar Iparoktatás* és a *Közgazdasági Értesítő* szerkesztésére. Ezek nem vétek, hanem erények. A *Magyar Iparoktatással* csak a külföld példáját követtük, amidőn az iparoktatás vezetői és intézői számára repertóriumot és enciklopédiát adunk a kérdés minden újabb fejleményéről és azernyi részleteiről, valamint a hivatalos intézkedésekről is. Ez a folyóirat továbbképző eszköze a hazai iparoktatási tényezőket összeségének és sokkal nagyobb szolgálatot, sőt missziót teljesít nálunk, ahol egy új, még nem mindenben gyakorlott iparoktató karnak a közege, mint a külföldön, ahol ez az irodalom évtizedek óta megerősödött s elrészleteződött, és épp azért pozícióját mindinkább megerősíti. Praktikus, okos intézkedés volt e ma már nélkülözhetetlen szaklap megalapítása, amelynek éppen az az előnye, hogy az a szakferfi szerkeszti, akinek a kezében az iparoktatásnak minden szála összefut.

A *Közgazdasági Értesítő* kilenc éven át már fennállott, mint a volt földmívelési, ipar és kereskedelmi miniszterium lapja, de sohasem volt rá nagyobb szükségünk, mint most, amikor az ezredéves kiállítás révén az egész művelt világ figyelmét ránk terelődött s amikor ezt a figyelmet a mi érdekünkben állan-

dóan ébrentartani, sőt lehetőleg gyümölcsöz-
tetni elodázhatlan hazafiai kötelesség. Rendkívül
szerencsés gondolat és időszéri intézkedés volt
tehát annak az organumnak a reaktiválása és
csak azt kell sajnálnunk, hogy oly nagy időköz-
zökből jelenik meg. A mi alapörvényeink, rende-
leteink és intézkedéseink alapos megismerteté-
sével nagyobb hivatást teljesíthetne, ha legalább
havasokint jelenhetne meg, annál is inkább, mert
nem a szabotázásoknak, hanem a praktikus em-
bereknek van szánya, akik nem elégednek meg
enciklopédiákba és Handwörterbuechokba való
száraz kivonatokkal, hanem akik a művelendő
talajt praktikus megvilágításban és elemzésben
akarják látni.

A sok aprólékos panasz mellett, amelyek
komoly cáfolatra sem tarthatnak igényt, még ott
van az iparfejlesztési alap terv nélküli felhasználása
s az export fejlesztésének kérdése, mind a
kettővel tüzetesen lehetne és kellene is foglal-
kozni; azonban egy rövid felszólalás keretében is
lehet konstatálni, hogy ha az iparalapot felhasználásában,
a kísérletezők és tapogatózók első
korszakaiban — föltéve — történetek is hibák,
vagy tévedések, ezért a mai intézkedések felelőssé-
gét nem lehet. Mert hiszen éppen a gyako-
rati életben szerzett bőséges tapasztalat, az
ügyeknek és viszonyoknak beható ismerete
folytán került az iparfejlesztési szakosztály mai
vezetője díszes állásába, nem is szólva arról a
megfeszített munkásságról és példás buzgalomról,
melylyel ügyeinek ellátása körül a miniszterium-
ban egy évtized óta kitűnt.

Igaz, hogy az export terén is sok még a
tennivaló, de a főfeladatunk mégis a magyar
piacnak a meghódítása a hazai termelés számára,
az iparpártolás eszméjének megőrzése a ma-
gyar társadalom minden rétegében.

Ha tehát az iparfejlesztés hibáit és hiányait
kutatjuk, ne keressünk mindenáron eszmét a
kákán, ne kicsinyeljük eddigi eredményeinket,
melyek oly sok áldozatunkba kerültek időben,
munkában és pénzben, hanem jelöljük ki a
praktikus utakat és célokat, amint megkezdte ezt
a miniszter s amint megtették e lapok hasábjain
mi is, amikor a miniszter ur idevágó program-
jának legfontosabb pontjait méltattuk. A gyako-
rati utmutatásokat bizonyára minden érdekelt
szívesen fogadja.

Mefianu a román izgatás ellen.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 12.

A bukaresti *Adeverul* érdekes beszélgetést kö-
zöl, amelyet budapesti tudósítója, *Braunstein* ur foly-
tatott *Mefianu* János nagyszabedű metropolitával. A
magyarországi görög-keleti román egyház feje egye-
bek közt ezeket mondta:

— Nem tudom, hogy vajon képpen mi
történik önöknél odát, vagy jobban mondva,
csak annyit tudok, amennyiről lapjaikból
értesülök. De az az egy bizonyos, hogy
az önök izgatásai nekünk nagyon sokat ártnak.
En nem ismerem sem a konzervatív, sem a
liberális pártot, de az a véleményem, hogy
hogy az urak jól tennék, ha a mi ügyeinket
és gondjainkat — bizony van elég — mi ránk
hagynák, mert mi ismerjük legjobban a ma-
gunk baját és majd megtaláljuk a módját a
segítségnek.

A tudósítónak arra a megjegyzésére, hogy az
érsek nagyon kedvelt embere az összes románoknak,
ezt felelte Mefianu:

— Nagyon szépen köszönöm, de mégis
csak úgy hiszem, az volna a legjobb, hogy
amint mi nem törődünk az önök dolgával,
önök is békét hagyjanak a miénknek.

— Egyébként — így szolt később az ér-
sek — például egyházi szempontból sokkal
jobbak a mi viszonyaink itt, mint odát Romániá-
ban. A magyar kormány a legnagyobb tiszte-
letben tartja egyházunkat. Egy *Ghenadie*-ügy
nélkül lehetetlen lett volna. Egy magyar
miniszter sem mert volna egy egyházfejede-
lemmel olyan erőszakosan elbánni.

A románok helyzete nemzetiségi tekintet-
ben nem valami fényes ugyan, de ennek
nem a magyarok az okai, hanem maguk a
románok, akik nem vezették többé magukat
egyházfejedelemik, által, hanem belső és
külső befolyások alatt, utópikus harcokba
rohannak.

KÜLFÖLD.

Sturdza bukása. Nagy hűhóval készül bevo-
nolni a konzervatív-párt a román kabinetbe, ez a
hűhő azonban korántsem hat meg minket, hisz minden
kormányváltással együtt jár. A politikai el-
változás esatakiáltásában tegnap óta egyre han-
gosabban halljuk Magyarországot nevéit. Azt kia-
bálja Bukaresztben az utca, hogy magyar szó
verte ki a nyeregéből Sturdzát. Ezt senki sem

fogja komolyan elhinni, hisz annak a jelentékte-
len röpiratnak, amelyre a románok hivatkoznak,
régén és alaposan kétségbe vonták a hitelességét.
Nézetünk szerint a román kabinetesere e
nélkül a röpirat nélkül is beállott volna, talán
nem ma, hanem valamivel későbbben. A váltás
semmiesetre sem lesz döntő jelentőségű. Minket
első sorban Románia külső politikája érdekel,
ez pedig *Károly* király vezeti. Ő ezentúl is, mint
eddig, hű támasza lesz a hármasszövetségnek,
amely egyedül képes Romániát a szláv lavinától
megmenteni. Most a konzervatív párt kerül ura-
lomra. De a külső politika a régi marad s ez
minden, amit Romániától Európa vár.

Az új miniszterelnök, ha csakugyan a kon-
zervatívok jutnak az uralomra, alkalmasint *Canta-
tauzene* György lesz, akit pártja *Catargiu* Lascar
váratlan elhunytá folytán vezérének proklamált.
Cantauzene most 60 éves. Ismétlenül volt minisz-
ter és a konzervatív kormányok alatt rendszeren a
szénátus elnöki tisztét viselte. Egyike Románia
leggazdagabb földbirtokosainak és jórészt ennek
köszönheti nagy befolyását. Vasárnap, a véres
utcai tüntetés után kihallgatásra jelentkezett a
királynál; panaszt emelt a rendőrség és katonaság
brutalitása ellen és azzal fenyegetődött, hogy az
ellenzék addig nem fog nyugodni, amíg a Sturdza-
kabinet meg nem bukik. A konzervatívok tehát
valósággal kiereszkedtek a Sturdza-kabinet bu-
kását és a maguk kormányra jutását, ámbar
nincs kizárva, hogy a konzervatívok, junimisták
és Fleva hívei csalódnai fognak és a király megint
a liberális pártból óhajja kormányát. Ugy hallat-
szik, hogy ez esetben *Stateszku* bizza meg a
kabinetalakítással, akihez az összes liberális ár-
nyalatok csatlakoznának, tehát Aurelian hívei és
a liberális disszidensek is, akik Sturdzával szaki-
tottak. *Stateszku* ismétlenül volt tagja a liberá-
lis kormánynak, de mint miniszterelnökjelölt most
először szerepel.

A revizió.

— A Figaro leleplezései. —

Budapest, április 12.

A *Figaro* a tegnapi nagyjelentőségű közle-
mények után ma *Gonse* tábornoknak, a vezérkar
második főnökének a semmitűzők előtt december
12-én, 13-án, 21-én és 27-én tett vallomását
közli tizenöt hosszú hasábon. Ujat a tábornok
nem igen mond e vallomásokban, amelyekben
legjellemzőbb az, hogy mint *Mercier*, ő is vona-
kodik felvilágosítást adni arra a kérdésre, hogy
terjesztettek-e titkos okiratokat a haditörvénysek
elő. A *Picquart* neve olyan neki, mint a vörös
posztó, ellenben du Patyrt védelmezi mindaddig,
amíg meg nem szorul s akkor aztán elejti. Ter-
mészetesen ő is „meg van róla győződve”, hogy
minden jól történt úgy, amint történt a Dreyfus-
ügyben. A semmitűzők azonban az eddigelő
ismert akták alapján már tisztában lehet a tábor-
nok urakkal s nevezetesen éppen *Gonse* tábor-
nokkal.

Gonse tábornok vallomásairól a következő
távirati tudósítás van előtűnk:

Gonse tábornok a többi tábor elbeszéli, hogy
6 Boisdesre tábornok utatásaira *Lebrun-Renault*
századosai elment *Mercier* akkori hadügyminisz-
terhez és a százados ott az ő jelenlétében tette
meg Dreyfus vallomásáról szóló jelentését. *Loew*
elnöknek arra a kérdésére, hogy miért nem vet-
ték jegyzőkönyvbe ezt a jelentést, *Gonse* is azt
mondja amit *Mercier* mondott, hogy hiszen akkor
nem láthatnak a jövőbe.

Igen sokat beszél *Gonse* *Picquart*-ról, akit
hazugsággal vádol, de beismeri azt, hogy az
1896. november 2-ikán beérkezett *Henry-féle*
hamisítványt *Picquart* előtt eltitkolták. *Gonse*
alig bírja elpauzáltnai *Picquart* ellen való
haragját, akiről azt mondja, hogy hipnotizálva
volt attól a gondolattól, hogy Dreyfus helyébe
Esterházyt juttassa. Gyanúsítja *Picquart*, hogy
titkokat árult *Bernard Lazare* hírlapírónak, aki
azokat a röpiratban értékesítette, mert a titkos
aktaesemő akkoriiban, mikor az indikreációk el-
követődtek, az ő birtokában volt.

A *Petit bleu* ő (*Gonse*) mindjárt gyanus-
nak tartotta, s tagadja, hogy *Picquart* azt mondta
volna neki:

— Titkomat nem fogom a sirba vinni. Az
sem igaz, hogy ő (*Gonse*) abban a beszélgetésben
megvetően zsidónak mondta Dreyfust s ezzel
szemben azt hozza fel, hogy ő éppen egy zsidó-
tisztestet protegált.

Du Patyról azt mondja *Gonse*, hogy hibái
csak tubuzgóságának rovandók fel, mert Paty
nem akarta, hogy a bűnös Dreyfus helyére az
ártatlan Esterházyt juttassák. A bíróság egyik
tagja erre fölemlíti Du Paty-nak a semmitűzők
előtt tett kijelentését, hogy ő fensőbb sugallatnak
engedett, mire *Gonse* azt feleli, hogy ezt nem érti
s gúnyosan ígyvi meg:

— Ugy látszik, Du Paty ezuttal ismét
szakállt ragasztott.

A bordereauról azt mondja *Gonse*, hogy az
darabonkint érkezett s csak *Henry* állította és ra-
gaztotta össze. A titkos iratsomó az ő (*Gonse*)
szekrényében maradt s fokozatosan gyarapodott,
mignem *Cavaignac* átvette a hadügyminiszte-
riumban. *Gonse* nem hiszi, hogy *Henry* vagy
Esterházy pénzeket kaptak volna *Sandhertről*
a titkos alapból, mert ennek a pénztárkönyvben
nyomának kellene lenni. Végül kiemeli *Gonse*,
hogy ő sem Esterháznak a vezérkarhoz, sem
Sandhernek Esterházyhoz való viszonyát nem
ismerte.

Bécs, április 12.

A Pol. Corr. jelenti: A Dreyfus-ügyre vona-
natkozó iratok közzététele alkalmából a párisi
Figaro megemlékszik egyebek közt *Laroche* volt
madagaskári főrezidensnek egy nyilatkozatáról
is, mely szerint *Lajos Viktor* főherceg *Duperré*
tengernagygyal beszélgetve, úgy nyilatkozott volna,
hogy meg van győződve és beszélészávára állít-
hatja, hogy a német kormány Dreyfus-szel soha
a legesekélyebb összeköttetésben sem állott. Fel
vagyunk hatalmazva arra a kijelentésre, hogy a
főherceg így nyilatkozatot nem tett.

Páris, április 12.

A *Havas-ügy*nökség közli: *Paleologuenak* a
semmitűzők büntető tanácsa előtt tett vallomását
kommentálva, több lap a miniszteriumnak más
tisztségűk is igyekeznek belebonnyolítani ebbe az
ügybe azon a révén, hogy egy irat fordításában
rész vettek volna. Kijelenthetjük, hogy a külügy-
miniszterium megbízottja által mondottak esupán
a hivatalos és megegyező kijelentéseit reprodukál-
ják azoknak a személyiségeknek, akik a szóban
forgó irat fordításán közreműködtek.

Páris, április 12.

A semmitűzők ma nem tartott ülést.
Paques vizsgálóbíró ma utóljára hallgatta
ki *Deroulé* és *Hubert* képviselőket, akik kijelen-
tették, hogy előbbi vallomásaikból semmit sem
vonnak vissza és semmi hozzá tenni valójuk
sincs. A vizsgálatot ezzel végleg befejezték. A
bíró az iratokat átteszi az államügyészséghez,
hogy az megtegye végső indítványait.

HIREK.

A tályai doktor.

Az Uristen valamivel mégis türelme-
sebb, mint a tályai doktor. Sohasem fogom
elfelejteni azt a téli éjszakát, mikor egy ro-
konom egyetlen fiacskájából szorította ki a
lelket a difteritisz. Bárány lelke lakott a ro-
konomban s revolvért csak azért tartott a
házában, mert kívül lakott a városban s az
egyetlen fia, no meg az édes asszony miatt
mégis csak kellett gondoskodni valami véde-
lemről, ha istentelen bitangoknak eszébe
jutna, hogy rájuk támadjanak. A kis fiu már
alig bőrgött s az orrán keresztül kigömbö-
lyödött az a félelmes hólyag, amelyikben az
utolsó esőp levegő panaszolja, hogy már
nem tudott lehetni a piciny tudóbe.

Akkor az a bárányszerű felkapta a
revolvért és kirohant az éjszakába. Ijedten
siettem utána s láttam, ahogy az udvar kö-
zepéről elsüti a fegyverét — fel az égre. És
vijjogva hasított keresztül hangja a levegőn:
— Ha meg tudod ölni az én kicsinye-
met, nem kellesz nekem többé! Megöllek!

Az Uristen pedig néhány esztendővel
később adott neki másik fiut s meghagyta
neki szakadatlan örömrre. Nem vette komo-
lyan a kétségbeesett apa káromlását, hiszen
aki mindenét elveszti, amiben gyönyörűsége
volt, a legtrikább esetekben emlékezik a Jób
példájára. Bizony kiszakad összetört lelkéből
minden keserűség. S nincs annak lelke, aki
ilyen órában a kodex betűihez méri az apa
kifakadásait. A tályai doktor azonban nem
olyan türelmes, mint a jó isten s mikor
Körtvélyessy Aladár nyugalmazott főhadnagy
a difteriában kiszendevett két babuskája mel-
lől eszeveszetten káromolni merete a doktor
urat: — segédekét küldött hozzá. S aztán
az apa a két kis koporsó mellől párbajra
ment, amelyben a tályai doktor irgalmatlanul
összevagdalta. Most az apa súlyos betegen
fekszik s ha egy másik tályai doktor, no meg
a jó isten nem segítenek ráta, mehet hama-

rosan a két kis babuskája után. (Amit különben a nyugalmazott főhadnagy ur talán meg is köszönné a tályai doktornak a más-világról.)

Eszte deje talán, hogy itt a fővárosban is a doktort vádolta egy apa az egyetlen fia halála miatt. A doktor érzékenyen vette a vádat és öngyilkossá lett. Öreg ember volt már és gyöngé. A gyermekei tisztára mosták az emléket és hozzáértő tudósok állították ki róla a bizonyítványt, hogy jól kezelte a betegét és az öntudatában megnyugodhatott volna, ha a halott gyermek apja vádolta is szertelen fájdalomában. Ezt a bizonyítványt *éve* is megkaphatta volna a doktor, de hát öreg ember volt már és gyöngé, érzékenységből kezet emelt maga ellen. A tályai doktor azonban (kór orvos a hivatala szerint) nem öreg és mégis érzékeny. Még pedig a lovagiaság szabályai szerint érzékeny. A sértést nem hagyja megtorlatlanul, ha olyan ember sértette is, aki egyszerre két gyermekének koporsója mellől szórja átkait. Sértés: sértés — a doktor ur csak vérrel hagyja lemosni. Segédekét küld, kardot ránt és összevagdossa a testét is annak, akinek a lelkét már szét-zagatta a kín.

Valahogy ne képzelje valaki, hogy a párba ilyen eredménye az, ami bánt. Ha a fájdalom apa vagdossa össze a tályai doktort: csak olyan barbár marad az eset. És ész nélkül való. Mert a doktor ur nem akarhat megállni a két Körtvélyessy-gyerek sirjánál, hanem praktizálni szándékozik tovább is. Ebben a prakszisban természetesen nem veheti magán a fájdalmas apa vadját, ha ezt máskülönben értelmes ember nem is venné komolyan. De ha le akarja mosni a vádat, megappellálhatatlan orvos tudósok igazolását kell megszereznie, amiből kitűnik, hogy az orvos megbirkózhatik ugyan a betegséggel, de nem a halállal. És hogy ezen a világon életveszélyes foglalkozás volna a doktorság, ha minden haláleset vád lehetne a kezelő doktor ellen. Az ilyen bizonyítvány tisztára mosná a doktort és az előítélet árnyékát is elűzné a doktor további prakszisának utjából. Ellenben a lovagias elintézés itt batkát sem ér. Sőt ár. Mert a tályai doktor a párbaival legfőkébb annyit bizonyíthat, hogy jól tud embert ölni, de azt nem, hogy gyógyítani tud. Azonfelül pedig súlyos betegekhez ki merné ezentul elhívni? Hiszen senki sem állhat jót magáról, hogy az esetleges katasztrófa pillanatában nem szakad ki ajkán valami óvatlan panaszkodás, amiért a tályai doktor esetleg még össze is vagdalhatja. A kard tehát nem tisztítja meg a doktor ur multját s nem egyengeti a jövőjét.

Tudja az ördög! Valahol a külföldön majd glosszát csinálnak a tályai esethez:

— Ha Magyarországon azzal vádolják a doktorokat, hogy nem tudnak gyógyítani, akkor ők karddal a kezükben bizonyítják, hogy viszont ölni igen jól tudnak . . .

Budapest, április 12.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Cseh* Ervin horvát miniszter mint alapító tag 200 forinttal belépett a bécsi magyar egyesületbe. Az egyesület köszönettel fogadta a nyert adományt. — Báró *Nikolics* Fedor királyi biztos, aki a bácsi püspök választásán interviniált, ma Karlócáról Budapestre utazott. — *Sevics* Mitrofant, az új bácsi püspököt, alkalmasint május elején szentelik föl.

— *Perosi* páter a királynél. *Bécsből* jelentik, hogy a király holnap delután egy órákor külön kihallgatáson fogadja don *Lorenzót Perosit*, a zenekelet olasz papot, akinek oratóriumát olyan sikerrel adták elő a minap Bécsben.

— Főhercegnek Kiszjenőn. *Aradról* telegrafálják, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös ma szép sikerrel vadászott a feketeegymati ágyai erdőben. Pénteken József Ágost főherceggel külön vonaton elutazik Kiszjenőre.

— *Béte* főhercegnő. *Mária Terézia* főhercegnőn, aki már régebbi idő óta belső betegségben szenved, tegnapelőtt könnyebb operációt hajtottak végre. Az operáció kitűnően sikerült s a főhercegnő nem sokára elhagyhatja az ágyat.

— *Berzevicsy-lakoma*. A jászóvárosi polgárok képviselőjüknök, *Berzevicsy* Albert valóságos belső titkos tanácsosnak tiszteletére április 16-án este nyolc órákor a VIII. kerületi jászóvárosi körben (József-körút 40.) diszlakomát rendeznek.

— A győri püspök betegsége. *Zalka* János győri püspök betegsége ismét súlyosra változott. Tegnap Balf fürdő orvosát, dr. *Wosinszky* Istvánt táviratilag hívták a beteg püspökhöz.

— Április 12-ike a László-intézetben. A László-féle intézetben a tegnapi ünnepély 10 órákor vette kezdetét a Himnusz elénekésével, mely után Sz. *Laurentzi* Vilmos vezető tanár tartott mely gondolkodásra való beszédet. Utána *Riszner* Károly ifjúsági elnök röviden a nap jelentőségét vázolta, melyet lelkes éjénzés követett. *Rokszin* Sándor VIII. osztályú tanuló *Hiador Kossuth* című ódáját szavalta el. Végül *Bécsy* Gyula VIII. osztályú tanuló olvasta fel kiváló műgonddal készített tanulmányát, melyben a magyarságnak az alkotmány megtartásáért küzdött harcokat írta le. Az ünnepélyt a Szózat elénekése fejezte be.

— Az interparlamentaris konferencia. A kilencedik interparlamentaris konferenciát az idén Krisztianában tartják meg augusztus 1-4-ig. A konferencia céljaira a norvég kormány 50.000 koronát szavazott meg, azonfelül külön hajót bocsát a tagok rendelkezésére, melyen kirándulnak az északi fokra. A konferencia előértekezlete május 23-án Brüsszelben lesz, s itt a magyar csoportot *Pázmány* Dénes fogja képviselni.

— *Los von Rom!* Valóságos vallásháboru ütött ki Bécsben. *Wolf* képviselő adta ki hozzá a jelszót, felhívást intézvé Ausztria katolikussaihoz, hogy hagyják cserben Rómát. A képviselő maga adott példát a mozgalomra, amikor családostul áttért az evangélikus vallásra. Az a hév, amellyel *Wolf* a *Los von Rom* jelszót hirdette, megdöbbentette az osztrák kormányt. Hogy minő titokzatos okból, az persze titok. Elég hozzá, hogy a *Thun* kormány jónak látta üldözni az áttérőket. Legújabbban például a következő rendszabályokhoz nyult:

Tegnapelőtt két bécsi könyvkereskedésben tartották házkutatást.

Tegnap helytartósági rendelettel négy egyület oszlattak föl. Az egyletek a következők: *Osztrák német-nemzeti egylet*, amelynek elnöke *Wolf* képviselő volt; *Wiedeni kerületi német egylet*, *Evangelikus vallásnak egylete* és a *Germán szövetség*.

A fölzárlás a törvény azu rendelkezése értelmében történt, hogy minden olyan egylet, amely áthágja a társadalmi szabályokat, vagy nem tartja meg a hatóság által az engedélyezéskor előírt feltételeket, feloszlatandó.

Az evangelikus vallásnak egyletét azért oszlatták föl, mert március 23-án tartott ülésén a következő határozatot hozta:

„Az evangelikus vallásnak egylete abban a vallásos mozgalomban, mely nemrég indult meg Ausztriában, a reformáció elveihez való visszatérést látja, amelyet hajdan az erőszakos ellenreformációval fojtottak el. Üdvözi a mozgalmat, mely az állami alapelvekben, valamint a protestáns pátensben, az evangelikus egyházi szabályzatban lerakott és ő felvége által jóváhagyott rendelkezésekre támaszkodik és mintegy bünhődés azokért az igazságtalanságokért, melyeket az előző évszázadokban az osztrák evangélikusokra mértek.

Sajnálkozását fejezi ki, hogy az evangelikus egyházatanács a mozgalom ellen 1899 január 19-ikén kiadott rendeletével a németországi protestánsok elítélő kritikáját hívta ki. Ugyancsak sajnálkozását fejezi ki a miatt is, hogy dr. *Johanny* bécsi evangelikus lelkész, a wáhringi új evangelikus templom fölmentelésénél a szószerből az osztrák evangelikus egyház nevében állást foglalt a mozgalom ellen.”

Ha így folytatja tovább a *Thun*-kormány, a vallásháboru legszebb renaissance-ára lesz kilátás.

— *Ujságrók* Nápolyban. A nemzetközi sajtó-kongresszus tagjai befejezve a római tanácsozást, kirándulásokat tesznek. Tegnap Nápolyban voltak, ahol tiszteletükre diszlokádás volt a Teatro San-Carlo-ban. *Mascagninak* egy ideig még sehnl sem adott operája került színre, melyet maga *Mascagni* dirigált. Az operának, melynek *Irisz* a címe, különösen harmadik fölvonása óriási hatást tett. A szereplőket és a szerzőt többször kitapsolták. A sajtó-kongresszus tagjai *Pompeibe* is ellátogattak, ahol nagyon sok volt az idegen. Ma sétahajózás volt a nápolyi öbölben.

— *A hercegnő virágai*. Közönségesen, a magunkforma ember szegényes eszével, azt hinné az ember, hogy hercegnőnek lenni sokkal kellemesebb állapot, mint virágot árulni az utcán. Ennek a keresetnek a poézise kérdéses kissé már, a mióta a romantika — magyarul mondva — beadta a kulcsot. A hercegnő azonban normálisan finom cipellőt hord s aranyos hintón jár. . . Szóval ez a kellemesebb helyzet. *Constanza Capucci* Minutolo hercegnő talán az egyedüli ez idő szerint, akinek más a véleménye. A hercegnő ugyanis nemrégiben eltűnt római palotájából. Csak a kapuféltől vett bucsut, de mástól nem. Keresették mindenfelé s nem találták. Végre is a Ponte-Liston meglelték a kalapját és a kabátját s most már biztosra vette mindenki, hogy a különben gyönyörű szép hercegnő a Tiberbe ölte magát. Csak az állítólagos öngyilkosnak nővére nem hagyott fel a kutatással s fáradságának meg is lett az eredménye. Testvérét friss egészségben találta föl Firenzében a virág-árus leányok között. Ő is ott kínálta az ibolyáit az utcán s nagyon el volt keseredve, amikor leleplezték s visszavitték a palotájába. Ott aztán elmesélte, hogy hercegnőnek lenni rossz dolog. Annyi baja volt, de annyi, hogy végre is elhatározta, hogy elpusztítja magát — s nekiment a virágnak. Egy virágárus leány azonban figyelmes lett reá s visszahívta az életbe. Azóta ő is virágot árul és sohase volt hercegnő korában olyan boldog, mint Firenzében az utcán. Szóval nyilvánvaló, hogy a szép hercegnőnek meghibbant az agya. Most valami hidegvizes intézethe viszik.

— *A külügyminiszter zászlószöge*. Érdekes átiratot kapott tegnap a kereskedelmi miniszterből Bécsből. Az átirat a közös külügyminiszteriumból jött *Goluchovsky* gróf aláírásával. Nem nagy politikáról, csak egy kis zászlószögről beszél a külügyminiszterhez ez az írása. Az apró aranyozókat a m. á. v. kalauzok küldték el gróf *Goluchovsky* Agenor külügyminiszterhez, azzal a kérelemmel, hogy a kis aranyozókat a kalauzok egyletének zászlajába veresse be a fogadja el zászlajuk egyik védnőkségét. Az egylet ugyanis, mely hivatalosan *Magyar Kir. Államcsanak Vonatkisérő Személyzetének Belegsegélyző Pénztára* címét viseli, a jövő hónapban tartja Budapesten zászlószentelési ünnepélyét s ennek az ünnepségnek díszlő akarta emelni azzal, hogy zászlajába egy szöveget a külügyminiszter is beverjen. Gróf *Goluchovsky* nem utasította vissza a megüivást, az aranyozókat valamelyik képviselőjével be is veteti a kalauzok zászlajába, de előbb azt szeretné tudni, mi a célja az egyletnek. Erről kérdezősködött *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszternél gróf *Goluchovsky* Agenor külügyminiszter.

— *A református konvent*. A reformátusok konventje ma folytatja tanácskozását s nagy kitartással intézte el az egyházi ügyeket. Az ülés elnöke *Kun Bertalan* püspök és *Tisza* Kálmán. A jegyzőkönyv hitelesítése után *György* Endre a tökésegyesítőbizottság működéséről számolt be s mivel kevés a bizottság rendelkezésére álló pénz, azt javasolja, hogy a bizottság 1902-ig ne fojadjon el kérvényeket. *Antal* Gábor püspök a kérdést inkább úgy véli megoldhatónak, hogy a legközelebb három év alatt csak azokat a kérvényeket intézzék el, amelyek mar most a konvent előtt vannak. Gróf *Degenfeld* Lajos minden zavar elkerülése végett az előadó javaslatát pártolja, amelyet aztán a konvent is elfogadott. A misszióügyi bizottság jelentését *Szabó* János esperes terjesztette elő. A konvent egy-két közbeszótt föl-szóalás után tudomásul vette a jelentést. A tanügyi bizottság jelentése során az előadó jelenté, hogy a tavalyi konvent feliratot intézett a miniszterhez a tanitói nyugdíjintézet javára szedett 15 krajcáros illeték megszüntetése és a kantóntanítói fizetéseknek nyugdíjalapú való teljes beszámitása iránt. A miniszter azt válaszolta, hogy a 15 krajcáros illeték megszüntetését ő maga is elhatározta, de e tekintetben csak akkor dönthet, ha biztos méreg lesz előtte, a kantóntanítói fizetéseknek nyugdíjalapú való teljes beszámitását pedig csak az esetben fogadhatja el, ha a tanitói fizetés precize különválasztható a tanitói fizetéstől. *Fejes* István esperes ez utóbbi kérdésben az egyházkerületnek véleményét óhajtja kikérni, mielőtt a konvent érdemleges határozatot hozna. *Antal* Gábor püspöknek, mint a tanügyi bizottság elnökének hozzászólása után *Tisza* Kálmán fejezte ki azt a véleményét, hogy ebben az ügyben a konvent ne hozzon határozatot. Hiszen az egyháznak előnyére válik, ha a kantóntanítói fizetésnek mentül nagyobb részét veszik kantóri fizetéseknek, mert az iskolák államosításakor annál nagyobb kiegészítésre szorul majd a tanitók fizetése, kantórokra pedig az egyháznak mindig szüksége lesz. A konvent a kérdésben úgy határozott, hogy rendeletileg nem intézkedik benne, hanem egészen az egyházkerületre bizza az ügy rendezését. Az egyes gimnáziumok részére kiutalt államsegély tudomásul vétele után szó került arról is, hogy a tanárok nem mindentől tesznek hivatalos esküt. A konvent most felhívja az egyházkerületet egy egységes eskü-minta kidolgozására. A tanárok vasuti kedvezmény iránti kérvényét a kntóntaniszter utóbbi elutasította azzal, hogy forduljanak a kereskedelmi miniszterhez. A konvent ezt sajnálattal veszi tudomásul. A holnapi ülés tárgyai a közjogi és közigazgatási bizottság jelentése lesznek.

— **Egy asszony halt meg...** Ma hajnalban egy tábornok nyolevánhát esztendő özevegye halt meg Budapesten egy Andrássy-uti ház padlásszobájában. Amikor lehunyt szeméit, nem volt mellette senki, se pap, se orvos, se ápoló. Csak egy rátaláltak, mint ahogy az ut mellett rá szoktak találni azokra, akik már nem tudták továbbviselni az életet. Hogy érthetővé váljék az a különös eset, el kell mondanunk, hogy az öreg asszony magyar tábornok özvegye volt, Vetter Antal, a szabadságharc egyik legkiválóbb katonája volt a férje. S hogy Vetterből, az osztrák alezredeből magyar katoná lett, az ennek a szerencsétlen, számlán elpusztult öreg asszonynak az érdeme volt. Ő biztatta olasz származású osztrák katoná férjét arra, hogy a magyar szabadságharc harcoljon s Vetter volt az első osztrák tiszt, aki átlépett a magyar hadseregbe. Azután aztán az ő példáján főbuzdulva sokan jöttek. S míg a hős tábornok megfizetett a lázadó szerbekkel a Bácskát s egymásután követte el a legvakmerőbb fegyvertényeket, felesége a sebesülte között volt a betegápoló-tábornok. Mind ezt mi rövid emlékeztetnek régen elfeledtük s Vetter Antalné ma a koldusnál koldusabban halt meg kellő közepén Budapesten. Az igaz, hogy nem is tudunk róla. Beiczkyné Bajza Lenke adott neki a házában kegyelemből egy padlásszobát. (Ha a kegyelmes asszony fölhiatta volna a magyar publikum figyelmét erre a példátlan nyomorra, talán mégis legalább kenyeret s egy kis leveskét juttatott volna Magyarországra ennek a szegény öreg asszonynak). Ez persze — sajnos — ölet, ami későn érkezett s éppen csak arra jó, hogy szemrehányás legyen nekünk, akik nem keressük meg, — ha kell: lámpával — azt a néhány nagy figurát, aki még emléke a nagy időknél s akiknek jó része nyomorban van.

— **Reformtervek a tanítók kaszinójában.** A tanítók kaszinója ma két érdekes társadalmi kérdés foglalkozott. *Borbély* Sándor siketnéma intézeti igazgató adta elő véleményét a *gyenge tehetségű gyermekek iskolájáról*. Javaslata a következő:

A fővárosi elemi iskolába járó gyermekek 4 százaléka atlag gyenge tehetségű és így ezek a tömegtanításnál nagyrészt akadályul szolgálnak, másrészt haladó társaitól sokszor lenézettek, vagy kigunyoltatnak és így már zsege korukban az ember-társuk iránt való szeretet helyett a gyűlölség ver gyökeret sziveikben. Ennek elkerülése végett monja ki a tanítók kaszinójának társadalmi szakosztálya, hogy a gyenge tehetségű gyermekek számára külön iskolai osztályok felállításra valik szükségesség. Örömmel veszi tudomásul a hivatalos köröknek erre irányuló ténykedését, mely szerint nem külön iskolát akarnak alakítani, hanem a szükséghez képest az egyes közéiskolákat oly tanfolyamokkal öhajítják ellátni, melyek speciális eljárással segítenek a gyengébb lelki és testi erővel rendelkező tanulóknak. Ezzel az üdvös intézkedéssel az ilyenek oktatásában reszesülő fogyatékosabb tanulókra életük folyamán sem gúny, sem egyéb hátrány nem haramlanék. Az oktatás külön e célra képzett tanerőkre fog bízni.

Gyűgyenesek ma foglalkozott a tanítók kaszinója az *iskolaudvarok értékesítésének* kérdésével is. Ebben a kérdésben *Guttenberg* János előadónak ez volt a javaslata:

A tantermekben való huzamosabb tartózkodása a tanulóknak az izom-munka végzését lehetetlenné teszi, ezért úgy órákötözökben, mint a szabad órákban az udvaroknak arra való használása igen üdvös, hogy ott tornázza vagy játsza izomgyakorlatokat végezhesse. Az oktatás érdekében pedig az udvarok szélei oly virággyakká alakíthatók, amelyekben a tanításhoz szükséges tipikus növények termelődnek. Geológiai szempontból kisebb, a célnak megfelelő ásvány-csoportok alakítása is kívánatosnak látszik. Ezért monja ki a szakosztály, hogy az iskolai udvarok a tanulóknak fíltétlenül átengedendők, hogy természetü beosztással azokban játszva, vagy tornázza, az elméleti oktatás közben izommunkát végezhesse. Az udvarok szélei virággyakká alakítandók át, amelyekben a legszükségesebb tipikus növények termelődnek, ezenkívül kisebb ásvány-csoportok is fölállítandók a természetrajzi oktatás érdekében.

— **A Magyar Kivitteli és Csomagszállítási Részvénytársaság igazgatósága** elhatározta, hogy Argentína fővárosában *Buenos Ayres*-ben fióktelepet létesít, hogy Dél-Amerikai kivitteli üzleteit nagyobb arányokban fejleszthesse. A társaság ez üzleteket saját számlájára végzi, kívánatra bizományi megbízásokat is elfogad. A fióktelep szervezése annyira előre haladt, hogy működését már legközelebb megkezdji. Érdeklődőknek az igazgatóság készséggel szolgál közlelbi felvilágosítással.

— **A világbéke.** Dr. Steinbach volt osztrák pénzügyminiszter, főtörvényszéki másodelnök az osztrák jogtudományi társaság teljes gyűlésén ma előadást tartott a világbéke-mozgalomról. Az előadást nagy közönség hallgatta. Steinbach kifejtette, hogy az általános leszerelés és az örökbéke eszméje korántsem valószínűsíthető meg egyszerre és mindenkorra, még ha a világ valamennyi parlamentje a legnagyobb jóakarattal fogadja is ezt az eszmét. Ilyen hullámzó történelmi fejlődés végső eredménye nem érhető el időnként előtte még a leghatalmasabb kormányok határozatával sem. Sőt attól kell tartani, hogy ilyen határozat ellenkező mozgalomra adhatna okot. Ha egyáltalán elérhető valami eredmény ezen a téren, az csak a választott bíróságok útján érhető el. Valószínűleg úgy fejlődnek a dolgok, hogy államszövetségek (Staatenengensschaften) alakulnak, amivel a békebarátok eszméi legalább részben megvalósulnak.

— **Keresztessy-serleg.** A magyar vívómesterek egyesületének vasárnapi akadémiáját követő banketten dr. *Haberfeld* Marcell indítványára elhatározták, hogy *Keresztessy* József emlékére serleget készítenek. A serleg minden évben az egyesület akadémiája után rendezendő disztrakción az ünnepi szónok kezében lesz. A serlegre megindult gyűjtés már is oly szép eredménnyel járt, hogy az egyesület már megbízhatta *Lovass* szobrászt a serleg rajzának elkészítésével.

— **Ujabb zászlósertés.** *Aradról* jelentik, hogy ma reggel mentek oda be a sorozás alá tartozó mihalakai legények. Román és magyar nemzeti zászlókat vittek magukkal s a városháza előtt állottak fel nagy énekszóval. Itt a rendőr felszólította őket a román zászló átadására. A román legények, mintha csak erre vártak volna, rögtön nekiestek a magyar zászlónak, azt széttépték, lekötötték s a rudját összetörték. Ebből nagy dulakodás lett, miközben többen súlyosan megsebesültek. A legények vezetője maga a mihalakai kisbíró volt, kit hatodmagával letartóztattak.

— **Ünnep.** Április tizenegyedikét a vadászuteai polgári leányiskola is megünnepelte — és pedig egész különös formában. Dél előtt csináltak egy kis házi ünnepséget, beszédet mondtak a nap jelentőségéről, aztán meg énekelték a *Himnusz* és a *Szózat* s hazamentek. Az igazi ünnep délután következett. Azokat a növendékeket tudnivali, akik meg tudtak fizetni husz krajcár belépődíjat, kivitték a ligetbe a Hódoló diszfelvonulás nevezetű körkép megtekintésére. Ott megmutatták nekik a *laterna magikát* is — s ezzel a tanár urak és tanár kisasszonyok ki villamoson, ki konfison visszaroogtak a fővárosba. És itt van az ünnepben éppen a különös. Több mint négyszáz leánygyermeket künn hagytak a városligetben minden felügyelet nélkül, csupán csak az isteni gondviselésre bízva őket. Persze jó részük nem tudta az utat hazafelé s bódorogtak szegény kis ünneplők, tán még ma is bódorognának, ha egy-egy jósvívi rendőr utba nem igazította volna őket. Hát ez nemzeti ünnepnek igazán különös kissé.

— **Katonatisztek párbaja.** Véres karpárba ment végbe ma reggel a *nygyvárad*i kaszárnyában a 37-ik ezred két főhadnagya között. A párbajra — mint tudósítók táviratozza — összekocanás adott okot, amely tegnap este történt a Lloyd kávéházban. A két főhadnagy *Zechmeister* és *Kiss* nagyon hevesen kapott össze úgy, hogy a veszekedésről már tegnap este tudott az egész város és nyilvánvaló volt, hogy a két katonatiszt nemcsak a fegyverrel kezében áll ki egymás ellen. Ma reggel volt meg a párbaj huszárkarddal, bandázs nélkül, harc-keptelenségig. Az ellenfél csúnyán összekaszabolták egymást. Egész vértócsa támadt a párbaj helyén, ahonnan a veszedelmesen megsebesült tisztet lakásukra vitték.

— **Orvosok gyűlése.** A *Budapesti Orvosok Szövetsége* e hó 18-án délután három órakor az Orvosok egyesület tanácstermében közgyűlést tart, amelynek tárgyszorozata: 1. Az alapszabályok módosítása. 2. Folyó ügyek. 3. Tagválasztás.

— **Határsértés.** *Pozenből* súlyos természetű határsértést jelentenek. Egy kivándorló lengyel család átment a határon s mikor már porosz földön volt, a határ tiszó oldalán álló orosz katoná rájuk kiáltott, hogy álljanak meg. A lengyeleknek annyit idejük sem maradt, hogy visszaforduljanak, mert az orosz katoná nyomban a kiáltás után lőtt s a család fő sógornőjét agyonlőtte. A lengyelek szerencsére csakhamar kikerültek a golyó távolságából s így egyéb bajuk nem történt. Az esetet följelentették az orosz hatóságoknak.

— **A nemezis.** Igazuk van azoknak, akik meggyőződéssel hirdetik, hogy minden bünt nyommon követi a megtorló nemezis. Néha soká tart, amíg a büntést a lassan járó megtorlás utóléri, de végre is nyakára forrasztja kezét és meglakoltatja. A nemezisnek egy ily megtorló igazságszolgáltatásról beszél a következő eset is:

A mexikói kormány nem rég washingtoni követi *Aspirost* nevezte ki. *Aspiros* el is utazott állomáshelyére, de alighogy Washingtonba érkezett, megütözéssel kellett tapasztalnia, hogy az ott levő diplomaták *hojkottálják*. Még meg sem mutathatta, hogy kicsoda, micsoda, hogyan gondolkodik, miként érez és már is félve elkerülték a diplomaták, senki rá sem nézett, senki kezét meg nem szorította. Olyan *kivert ember* volt, akit sehová be nem eresztenek. Végre kiderült a bűn, mely miatt ez a büntetés érte. *Aspiros* ugyanis annak idején ügyész volt annál a katonai törvényszéknél, mely Miksa császárt halálra ítélte és különösen az ő föllépése okozta Miksa császár gyászos halálát.

Azóta sok év folyt le, sok seb hegedt be. De a régi bünt nem engedte feledésbe merülni a nemezis keze. *Aspiros* most könnytelen lesz egész élete legnagyobb ideáljáról, a diplomáciai szerepről lemondani.

— **A cserepes tanya — ingyen.** Tegnap egy muzsikás kávéházban kedve kerekedett egy urnak arra, hogy elhuzassa a nótáját. Pénzt azonban nem szívesen áldozott volna a mulatságra, végre is szűk világban élünk, megnézi az ember, hogy hova adja ki a bankót. Tehát egész különös módon jutott célhoz, ilyenformán:

A cigányhoz ment s bizalmasan megkérdezte tőle:

— Mondja csak, kedves barátom, van magának cserepes tanyája?

A cigány arca fölragyogott s hamisan felelte vissza:

— Nincs.

— Hát szüre?

— Az sincs.

— És gulyája?

— Csak tessék rám bízni.

A jókedvű ur visszament az asztalához, lekötökölt a sörös üvege áruyékába s a primás rá kezdte azt a szép nótát, hogy: — Nincs cserepes tanyám...

Aztán bizalmasan kacsintgatva jött a tányérral a honoráriusért. S kapott egy tizfillérest. Csak nézi, nézi, kapargálja a tányéron erre-arra a kis nikkelt s végre is békétlenkedni kezd.

— No már több dukálna. Ha nótát rendel a ura, hát fizesse is meg.

— Én rendeltem?

— Tetszett mondanom...

— Kérdeztem, hogy van-e cserepes tanyája?

Maga azt mondta, hogy nincs. Menjen a pokolba!...

Szóval a mi Zsillip barátunk hódít. Ezt a kis ügyletet ő is valahogy ilyenformán bonyolította volna le.

— **Halálozások.** A fővárosban tegnap elhunyt *Ray* Rezső műépítész, aki kiváló tehetségével és előkelő művészi érzékével kortársai közt az első közé tartozott. A francia Szvjából származott hozzánk s itt a fővárosban számos nemes stíliu magánépület emelt, amelyekben a francia renaissance avatott művészetnek mutatja be magát. Az ő tervei szerint épült a *Royal*-szálló hatalmas épülete, az Andrássy-uti szép Szene-palota és az Andrássy-ut több villája. Egy időben sokat beszéltek arról a szépen át gondolt tervéről, amely a Lipót-városi Bazilikát a parlament épülettel egy széles avenüvel köti össze. Tevékeny, munkás életnek szakadt vége halálával, amely iránt fővároszerte élénk részvét nyilvánul.

Ötös Gyula, székesfővárosi elemi iskolai tanító, dr. *Ötös* József orvos, a Margit-sziget orvosának főcsoce, 34 éves korában tüdővészben meghalt. Halálát özvegye szűli. Számmer Margit asszony s nagyszamu előkelő rokonság gyászolja. Temetése április 13-án délután 4 órakor lesz a VII. Hársfa-utca 24. szám lakasából.

Dr. *Guttman* Adolf ügyvéd, a magyarországi kereskedelmi utazók egyesületének egyik megalapítója, e hó 10-én 34 éves korában Budapesten meghalt.

— **A drót nélkül való távirtozás.** *Londonból* jelentik, hogy a Marconi találmányának értékesítésére alakult társaság tárgyalást folytat egy másik társasággal, amely a szabadalmat Amerika és Európa közt akarja kihalozni. A két társaság elvben már megegyezett s még csak az ár tekintetében vannak nehézségek.

LODEN	Iskola-öltöny	3.50
LODEN	Fiu-mencsikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—
LODEN	Kocsi-köpeny	10.—
LODEN	Havelsok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	16.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

LODEN	Sacco vattával bőlelv	8.—
LODEN	Szőrme-sacco	10.—
LODEN	Vadász-sacco	9.—
LODEN	Vadász-bunda	18.—
LODEN	Kocsi-bunda	20.—
LODEN	Utazó-bunda	35.—
LODEN	Szőrme-mencsikoff	40.—
LODEN	Gazdasági bunda	16.—

RENDELJENEK CSAK

a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD
 speciálta loden-öltönyökben
 Bécs, IX., Währingerstrasse 48.
 Mintákat és képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.

— **A szegények orvossága.** Január elseje óta az a rend, hogy a hatósági orvosok a szegény betegek számára az országos betegápolási alap számlájára rendelnek gyógyszert. Az ingyen orvosságra azonban csak az tarthat igényt, aki a szegénységét bizonyítvánnyal tudja igazolni. Persze ilyen irás nem mindig van kéznél. Erre való tekintettel a belügyminiszter megengedte, hogy az orvosok egyszer rendeljenek gyógyszert az olyan betegek is, akinek nincs bizonyítványa a szegénységről. Többször azonban nem szabad orvosságot adni neki, míg bizonyítványt nem szerez — s éppen ez a baj az, amit ma komolyan megbeszéltek gyűlésükön a kerületi előljárók. A beteg tudniillik akár meg is halhat addig, míg újra orvossághoz jut, mert a szegénységi bizonyítvány kiállítása ebben a nagy városban nem megy olyan könnyen, mint a vidéken, ahol a hatóságok majdnem mindenkit ismernek, vagy legalább is sokkal könnyebben beszerezhetik az információikat, mint itt a sok százezer ember között. Míg a szegény beteg bizonyítványhoz jut, abba a legjobb esetben is beletelik legalább három-négy nap, azt pedig orvosság nélkül kívárni nehéz a betegeknek. Az előljárók értekezlete a tanács után azt indítványozza a belügyminiszternek, hogy engedje meg, hogy az orvos legalább háromszor rendelkezzen gyógyszerrel a betegeknek az ápolási alap terhére szegénységi bizonyítvány nélkül is. Az alap ugye se károsodhatik meg, mert aki úgy folyamodik hozzá, hogy nincs rászorulva, az a törvény értelmében duplán köteles megfizetni az orvosság árát.

— **A Sima-Vadnay affér.** Egy régi politikai becsületbeli ügy nyer holnap elintézését. Vadnay Andor Csongrád vármegye főispánja és Sima Ferenc orsz. képviselő között még a télen fölmerült egy komoly affér, melynek kihívás lett a vége. A segédek kardpárjában állapotok meg a legsúlyosabb feltételek mellett. Akkor azonban nem lehetett a párbajt megvívni, mert Sima jobb karja kifinomodás következtében kardforgatásra képtelenné vált. Az ügy elintézését gyógyulás címén több ízben elhalasztották. Sima, hogy az ügy lezárható legyen, két ízben is felajánlotta, hogy balkarral is kész verekedni, vagy változtatásuk át a segédek a feltételeket pisztolyra, mindazonáltal maradtak az eredeti feltételek. Most ezt az ügyet elintézik. Vadnay segédei: Gajári Ödön és Dániel Gábor; Simaé: Kubik Béla és Fáy István orsz. képviselők.

— **Humanizmus.** A Kerepesi-ut egyik sarkán egy vézna fincska áll és nyújtogatja piszkos markát a járókelők felé. Orrát vöröstre füstötte a hideg és a szeme nedves és vörös.

Most egy szuszogó, kövér ur jön arrafelé. Fehér mellényén vastag aranylánc fityeg le. Mellette egy másik ur.

Ahogy a sarkokra érnek, a koldusgyerek feléjük nyújtja markát. A kövér ur összehuzza a szemöldökét, aztán odaszól a társának.

— Ez már mégis csak sok! Amióta elmentem hazuról, ez már a negyedik koldus, aki utamba áll. Miért nem gondoskodik az állam a szegényekről? Nézzé, hogy didereg, milyen nyomorult a szegény!...

Szólt és szuszogva ment tovább.

— **Válassz fizetve!** Egy frankfurti egyesület üdvözlő táviratot intézett a német császárhoz, melynek végén ott diszlett az a bizonyos két betű: *válassz fizetve.* És mit tett a németek hatalmas császára, a mindig ötletes Vilmos? Mosolyogva ült az íróasztalához és a fizetett blankettán közzétett monddott az illető egyesületnek a szíves üdvözlét. Természetes! Miért sürgönyözött volna különben a frankfurti egyesület, és miért írtak volna meg az egész dolgot a berlini lapok?

— **Házasság.** Gabos A. Jenő, a Gabos és Társa nagyiparos-cég főnöke, eljegyezte Spitzer Katica kislányt, özvegy Spitzer Mórné leányát. — *scheibel* Károly Budapestről eljegyezte Breuer Armin ur leányát Irmit Zsámbékon.

— **Négy ruha — egy felöltő.** Érdekes bemutató volt tegnapi délelőtt a belügyminiszteriumban: Sölley Sándor, Stesser József, Szabó László miniszteri tanácsosok és Garba Gyula segédhivatali főigazgató előtti. Gyárki Ödön színházi szabó mutatta be új szerkezetű felöltőjét, mely egy szempillantás alatt öt különféle ruhává változik. Gyárki a belügyminiszterium meghívására jelent meg találmányával, mint-hogy az új ruhadarab esetleg kitűnő szolgálatokat tehetne a detektív osztályban. A próba alítólag kitűnően sikerült.

— **Birtokvásárlás.** Kinszky Zdenko gróf 490.000 forintot megvásárolta Ürményi Pálné, született Vukovics Maria máriaradnai 14.000 holdas birtokát.

— **Föltámadt bomba.** Különös eset jelent meg Szabastopolból: Egy régi angol bomba, amely 1845. óta aludta eszndes álmait a kozbasztopoli öbölben s amelyet most az ott végzett kutatás közben találtak, egy kotróhajón fűróbbant és egy embert megölt s többeket megszebesített.

— **Az udvari szállító cím díja.** Az udvari cím adományozásáért fizetendő díjak tekintetében megállapított új szabályzat értelmében minden kereskedő vagy iparos, aki ily udvari címet kap, 1000 forintot fizet és pedig akkor is, ha egy társas cég tagja. Ugyanelekora összeget fizet az újonnan belépő cégtárs, ha az udvari címet ő reá is kiterjesztik. Az udvari címek egy vagy több üzletűdödra való ruházása új cím adományozásával azonosnak tekintendő, miért is a díjat ily esetekben a cég új tulajdonosának is meg kell fizetnie.

— **Elvithűség.** Egy esti lapból ezt a kishirdetést vágtuk ki épülésére mindazoknak, akik eddig, ha bajuk volt, nem azt kérdezték az orvosuktól, hogy melyik politikai pártához tartozik, hanem, hogy érti-e a mesterségét:

Orvost keresünk.

48-as kör közgyűlési határozata folytán felkérte az elnököket, hogy egy rendületlen függetlenségi 48-as elvhit orvost telepítsen a 22 ezer lélekes bíró Csongrádra. — Kik az állást elfogadni akarják, 48-as kör elnököhöz címelve intézköz irásbeli megköszönésüket. 14373

Ilyent se pipált még Európa — a Kárpátokon kívül és az Adrián túl.

— **A megoldás.** Aradról jelenti tudósítónk: Ma délután szíven lőtte magát Keresztes Iván, az aradi- és fémipariszkola harmadik osztályu tanulója és rövid szenvedés után meghalt. A szerencsétlen fiatalember szerelmes volt egy nevelőnőbe, amiért szülői többször megdorgálták és megmondták neki, hogy sohasem egyezzen bele, hogy a nevelőnőt elvegye feleségül.

— **Megint áttérés.** A kocsolai svábok egy része elhagyta ősei vallását. Az áttérés oka nyelvviszály. Körülbelül egy év óta civakodnak már a kocsolai svábok a magyarokkal, hogy a német nyelvet uralomra juttassák, ami természetesen nem sikerült. Erre a dühös svábok fele, vagy nyolcvanöt család, április negyediken a római katolikus hitről az evangélikus vallásra tért át.

— **Az utolsó levél.** Nagyszombat város öngyilkos polgármesterének, Nekanovich Miklósnak a zsebében megtalálták az utolsó levelét. Az öngyilkos két névjegyre ezeket a sorokat írta:

Nekanovich Miklós, polgármester Nagyszombat városának, született 1838. érem, római katolikus vallásu, nős, hitvesháza Sz. Zach Franciska, szülei Nekanovich József és Sz. Thurr Anna, házasságot 1864-ben kötött.

Kérem hullámát a halottkamrába. Szegény családotom ajánlom a t. v. képviselőtestületnek. Bocsanatot kérek! Temetés polgári, szegényes.

— **Musset kutyája.** Az Greg Colinné, Alfréd de Musset volt gazdasszonya, aki az utóbbi időben több érdekes apróságok között a párisi lapokban az elhunyt költő életéből a Figaro tegnapi számában a következő történetét mondja el Musset kutyájáról. Az eleven, fürgő kis kutyácska minden este, pontosan ugyanabban az órában, leült a szoba közepére és feszült figyelemmel leste az ajtót, melyen a költő abban az órában pontosan haza szokott térni. Alfréd de Musset-t már régen eltemették, Marzo — erre a névre hallgatott a kutyácska — még mindig feszült figyelemmel leste estéről-estére az illető ajtót. Hét évvel élte túl a gazdáját, és soha, egyetlen egy napon el nem mulasztotta visszavárni a gazdáját. — Mikor végre ő is követte urát, Colinné kivitte valamelyik külvárosi új ingatlan utcajába és eltemette.

— Most, írja Colinné, alig néhány hét előtt nem csekély meglepődéssel olvastam a lapokban, hogy azt az utcát, melyben a szegény Marzo földi maradványai nyugszanak, a tanács Musset-utcának keresztelték. És szinte úgy érzem, hogy ez a Marzo érdeme, mert ő még odalenn is várta vissza a gazdáját, ha a földet nem is hegyezhette már...

— **Az osztálysorsjáték húzása.** Az osztálysorsjáték mai húzásán hatszázezer koronát nyert 4197, tízezer koronát 50846 4197, ötezer koronát 17023, kétezer koronát 38954 22453 2921 7498 16513 55962 76196 94806, ezer koronát 28694 68567 56508 38824 81366 18211 38286 81637 11367 51838 72509 93527 81547 41365 27687 1790 43789 74924 99237 6474. Ötszáz koronát 73867 87445 1408 65244 5446 77170 23009 12303 69187 24844 21226 64359 20604 49080 24538 3662 3487 77277 14715 87577 40063 12247 81814 87772. A Ferenciek-terének 6. szám alatt levő Hecht-féle bankházra már több fönyeremény esett s a szerencsés megint kedvezett neki. Az osztálysorsjáték mai utolsó húzásán ugyanígy megnyerte a 4197-es számú sorsjeggyel a 600.000 koronás díjat, amely számot, mint legutolsó fönyereményt, 10.000 koronával huzták ki s a szerencsés nyerők ennéltozva 610.000 koronán osztozkodhatnak. A nagy összeget rögtön kiosztották a szerencsés nyerők között, akik a társadalom különböző osztályaihoz tartoznak.

— **Darázs a tövönökösön.** A kispesti előljáróság tegnap Nagy-Karolyba toloncolt egy Seper Kajetan nevű nyomdászt, aki bucsut mondván a mesterségének, tavaly lapot indított Kispesten. A havonként háromszor megjelenő társadalmi és vegyestartalmu

lapnak ez volt a címe: *Kispeszt-Szent-Lőrinci-Lapok.* Az újságnak rendes melléklete volt a *Darázs* című élelap. Seper Kajetan mindkét lapjának olyan volt a hangja, hogy megbátorítózással dobta el minden jobb érzésű ember. Belekötött ez a tákólmány mindenki, maga Seper Kajetan önmagát, mint az igazság mártírát ünnepelte benne folyton. Csunya dolog volt az egész. Ideje volt végét vetni.

— **A „restaurant” eredete.** Legrand d'Aussy írja a mult században megjelent könyvében, hogy a franciák a tizenyolcadik században *restaurant* alatt erős hűsvonatot értettek, amelylyel betegeskedő vagy gyöngye emberek magukat *restaurant*-lák. Azokat a szakácsokat, akik ezt a tápláló edellet csinálták, *restaurateurs*-öknek nevezték. Az első *restaurant*-t 1765-ben alapította Párisban egy Jean Baptiste Boulanger nevű szakács a rue des Pouliesban. Ajtására ezt a fölírást alkalmazta: *Venite ad me omnes, qui stomacho laboratis, et ego restaurabo vos.* (Jöjjetek hozzám mind, akik gyomorbetegsége szenvedtek, s én helyreállítalak benneteket.) Ez tulajdonképpen még nem volt vendéglő, de azért már lehetett benne az említett hűsvonaton kívül tojást, főtt szárnyast, gyümölcsöt kapni. Majd utánozták Boulanger, és több ily intézmény keletkezett Vauxhallban, majd a Palais Royalban is. Végül az előkelő világ valóságos hozzászokott ezekhez a *restaurant*-okhoz, amelyekből a mai pompás vendéglők fejlődtek.

— **Hirtelen halál.** Fischl Lajos 54 éves államvasuti hivatalnok, aki a külső Kerepesi-uton levő üzletvezetéséig hoz becszta, ma reggel rendes időben ment a hivatalába. Hivatalnok társaival jókedvűen beszélgetett, amikor hirtelen elhalványodott s rosszultról panaszokodott. Később le is kellett az öreg urat fektetni, s orvosot írtettek. Alig, hogy a segítség megérkezett, Fischl meghalt, szívzselhűdés érte.

— **Kitüntetés.** József főherceg *Diamant Leó* és Viktor szücsúr nagykereskedőket és megóvó intézettulajdonosokat, mint a *Diamant Testvérek* cég főnökeit, az udvari szállítói cím adományozásával tüntette ki.

— **Újítás az építészeti szabályokban.** Az eddig építhetőkhöz hasonlólag előirt 30 cm. vastag falak, mint választófalak helyett boltívhelyiségek és szertárak elkülönítésére *Hörcher* testvérek és *Ignér* helybeli cégnak megengedte a fővárosi közmunkák tanácsa, hogy ilyen helyiségekben saját külön szabadalmazott eljárásuk szerint falakat csak 8 cm. vastagságban állíthassanak elő. A házépítő közönség, a háztulajdonos ilyen falak alkalmazásánál tetemes helymegtakarítást ér el. El falak vékonyságuk mellett is szilárdság és betörés ellen való biztonság dolgában a téglafalakat jóval felülmulják.

(x) **Általános tudott dolog,** hogy a csusz és közszvény legbiztosabb gyógyszere a Zoltán-féle Johnson-kenőcs, amely a legmakacsabb csusz- és közszvénybántalmakat néhány nap alatt teljesen meggyógyítja. Üvege 1 forint, Zoltán Béla udvari szállítói gyógyszerüzében Budapest, Nagykorona-utca 23.

Szilágyi, Erdély, Plósz.

— *Histórikus kritika.* —

Plósz Sándor.

1899. április 12-én.

Különösen *Szilágyi Dezső* igazságügyminiszter nagy körültekintéssel és előlyel precizitással ezeket a feladatokat. Folyamatosan tette, kezdeményezte a törvényhozási munkálatok egész sorozatát.

Szilágyi Dezső igazságügyi minisztersége alatt több szakferfú a polgári törvénykönyv egyes részeitől készített tervezetet.

Erdély Sándor.

1898. március 1-jén.

A polgári eljárás körében *Szilágyi Dezső* igazságügyminisztersége alatt tudvalegileg nevezetes lépést haladtunk; értem az 1893. XVIII. t. c.-ban megalkotott *sommás eljárást*, mely a polgári perek tulajdonos nagy számában a szöbéltség és közvetlenség elveit megvalósította.

A teljes polgári perrendtartás tervezete szintén még *Szilágyi Dezső* minisztersége alatt elkészült.

Szintén a polgári eljárás körébe lesz felveendő a *Adatszégi eljárás* is (helyeslés), amelyre nézve *Szilágyi Dezső* igazságügyminiszter szintén egy tervezetet készített, amely most már rövidtve illeszthető az általános perrendtartásba.

Vám és rév.

— A Házból és Gyöngyösről. —

Budapest, április 12.

Két apróság. Az első apróságot a tisztelt Ház folyosóján adták — ősi szokás szerint — szájról-szájra.

Az igazságügy és a francia pezsgő.

Visontai Soma másfélórás beszédét mondott ma az igazságügyi költségvetés tárgyalásánál. A díkción sokkal rövidebbre tervezte. Amikor a miniszter leült, valaki megkérdezte Visontaitól, hogy sokáig fog-e beszélni.

— Egy rövid félóráig — felelte Visontai.

— Majd belemelegedel — mondogatták a szomszédok.

— Félóráig beszélek és egy perccel sem tovább, mondom.

— Lesz abból egy óra is.

— Nem lesz, fogadjunk.

— áll a fogadás.

— Jó, minden öt percért, amely a félórán túl éltetik, fizetek egy üveg francia pezsgőt.

És Visontai beszélt tüzesen, szakszerűen és mindvégig érdekesen. Szomszédai a zsebrájukat nézték, — letelt a félóra. Óriási eljénzés támadt és Visontai beszélt tovább. Tovább, tovább... egész tizenkét üveg francia pezsgőig.

Megint éljenek. Visontai pedig beinvitálta barátait pezsgő vacsorára. Az igazságügyminisztert is meghívta, hiszen az ő tárcájából facsarta ki a pezsgőt. Hanem azért a saját tárcájából fizette meg.

Aki nem adja be a derekát.

A napokban tudvalevőleg lent járt nálunk kedvelt országgyűlési képviselőnk, Visontai Soma. Városunk egyik hajthatatlan kuruc választó polgára szemére vetette képviselőnknek, hogy fűnt Budapesten kihalóban van már az ősi virtus. Az országházban is egy nap egy tárca járja. Mindenki rövidre szabja a mondkáját.

— De annyit beszélek én, barátom, — szölt Visontai — amennyi nekem jól esik.

— Egy félóráig, ugy-e?

— Tovább is.

— No, no...

— Hát fogadjunk, hogy az igazságügyi költségvetésnél mondok egy teljes óráig tartó beszédet.

— Sok lesz... Ahány öt perccel tovább beszélsz, mint egy fél óra, annyi üveg francia pezsgőt fizetek.

— Áll a fogadás.

Április 12-ikén délután kuruc polgártársunk táviratot kapott Budapestről, amelyben az állt, hogy Visontai Soma képviselőnk egy és félóráig beszélt az igazságügyi tárca általános tárgyalásánál.

Kuruc polgártársunk táviratozott Visontainak, hogy esapjan nagy pezsgő vacsorát, ő fizeti.

Nem mehetett föl Budapestre, mert sok dolog volt. Őt is éltették a lakomán.

Ugy tudjuk, hogy a Gyöngyösi Újság legközelebbi számában, mint amelynek tulajdonítottuk ezt a második apróságot, a következő cáfolat fog megjelenni:

A vám és rév

gyanasítás. A nobiles igazság a vám.

(H—u.)

FŐVÁROS.

(*) A főváros közgyűlése. Hetek óta folyik a korteskedés a VII. kerületben megüresedett elüljárói állásra. Az érdekelt kerület bizottsági tagjai az eddigi elüljáró helyettesét, Eszláry Sándor érdekében buzgókodtak, míg sokan Herein Károly tanácsjegyző előléptetését kívánták, aki mint legrégibb tanácsjegyző és a főváros egyik legképzettebb hivatalnokja megérdemelte a pártfogást. A közgyűlési terem felé vezető lépcsőket már kora délután megszállták a kortesek és az utolsó pillanatban is kapacitálgatták a városatyákat. A szavazás eredményét a közgyűlés alatt hirdették ki. Összesen 258 szavazatot adtak be, abból Eszláry Sándorra 143, Herein Károlyra 114, Józsa Mihályra 1 szavazat esett s így Eszláry Sándor lett a VII. kerület elüljárója. Az új elüljáró azonnal le is tette a hivatalos esküt, mire a főpolgármester rövid üdvözlő beszédet intézett hozzá, figyelmeztetve őt diszes hivatalával együtt járó kötelességeire. Eszláry megköszönte a városatyák bizalmát és megígérte, hogy minden erejét, minden tehetségét a főváros javára fogja fordítani. Az elüljárói állással együtt szavaztak a középítési és iparügyi bizottságban megüresedett egy-egy tagsági állásra is, ebbe Neuschloss Ödönt, amabba Morzsányi Károlyt választották meg. A panivand egyéb tárgyai közt a legto-

vább vitatták meg a kereskedelemügyi miniszternek leiratát a kelenföldi és lipótvárosi vasút engedélyezése tárgyában. A tanács azt javasolja: intézen a közgyűlés a mostani kereskedelemügyi miniszterhez újabb felterjesztést, amelyben adja elő a főváros önkormányzati jogán esett sérelmet és kérje föl a minisztert, hogy eszentul ne engedélyezzen tökéfelemelést a főváros hozzájárulása nélkül. Most pedig, abban a reményben, hogy a miniszter ehhez hozzá fog járulni, vegye tudomásul a főváros a történt tökéfelemelést; de ha a miniszter ezt nem teszi meg, a főváros nem járul a tökéfelemeléshez. A vita során Polónyi Géza azt kívánja, hogy a főváros már most tagadja meg hozzájárulását a tökéfelemeléshez, ha a miniszter nem teljesíti a főváros kérését. Reméli, hogy a mostani kereskedelemügyi miniszter enged a főváros közérdekének, nem úgy, mint előde.

Kasics Péter: Az érdekelt fél volt!

Polónyi Géza: Azt nem mondtam és nem is mondom.

Kasics Péter: Én mondom!

Polónyi Géza: Ismétlem, én azt nem mondom, de ha a tisztelt bizottsági tag ur állítja, én nem tagadhatom. (Derültség.)

Polónyi azután hosszan fejtegeti a vasutak ügyeit és kimutatja, hogy a vasutépítési költségeit tulságos drágán irányozták elő. Heltai, Kasics és Vrayva felszólalása után a nagy többség elfogadta Polónyi javaslatát.

Elhatározták a közgyűlés, hogy az elemi iskolák alsó osztályaiban és a kisdudóvásokban a tanítás a melegebb időre való tekintettel újra reggel 9 órakor kezdődjék és a budai zeneakadémia segélyezési ügyét visszaadták a tanácsnak annak a megvizsgálása céljából, vajjon csakugyan van-e ott magyarul nem tudó tanár alkalmazva. A várbeli lakosság kérelmére a közgyűlés állást foglalt a várszínházi előadások fenntartása mellett, de a tanács javaslatának azt a részét, hogy a színház a nyáron újra renováltassék, visszaadták a tanácsnak.

Az ülés elején Kollár Lajos interpellált az iránt, hogy a közúti vaspályatársasággal kötött szerződés a legtöbb részben végrehajthatatlan, mert a belügyminiszter nem respektálja a főváros jogait. A polgármester megígérte, hogy utána jár a dolognak és az érdelemes választ a jövő közgyűlésre ígérte meg.

(*) Új közúti megállóhely. A közúti vasutnak a váci-úti és Károly-körtüi vonulán a Szent István-bazilika előtt s a Király-utca előtt megállóhelye lesz. A Rostély-utca előtti megállóhelyet a Dohány-utca elő helyezi át.

SZÍNHÁZ.

** Dodó főhadnagy. Ma este is fényes közönség nézte végig a Vigaszínházban Pekár Gyula vigjátékát, a Dodó főhadnagyot. Bár Donhofen problémája folyton derült hangulatban tartotta a közönséget, amely feszült figyelemmel kísérte az egymást követő érdekes jeleneteket. A komikum finom megnyilatkozásainak megvolt a kellő hatásuk. Az első fölvonás végén a szerző kétszer, a második után pedig háromszor hívták a lámpák elé. A színészek ma is szeretettel alakították szerepüket és osztottak a szerzővel az est zajos sikerében.

** A görög rabszolgá. Jones Sidney hamarosan népszerűvé vált operetjé ma érte meg huszonegyedik előadását a Népszínházban. A bemutatója óta csak egy hónap telt el a Görög rabszolgá keringőit, fülbemászó indulóit uton-utfélen dudolják, csakugy, mint a szerencsés angol szerző korábbi művét, a Gésákat, amely diadalmasan járta be a világ színpadjait. Ünnepi előadás volt a mai. Meglátszott ez a szereplőkön és a nézőtérben egyaránt. Már délelőtt elkelt minden jegy, akárcsak a premiéren. A figyelmes igazgatóság ezért a kassza-sikerért szépen rótta le halálját Konti József iránt, aki mind a huszonegy előadásban maga dirigált és az angol operett sikerének egyik részét bizvást a maga számlájára írhatja: a zenekarban a karosszékét babékoszorúval és teméredk virággal fonatta körül, úgy, hogy a kintinó karmesternek csak a feje és a karnagypálcája látszott ki a sok virág közül; a kottatartóján is szegfűk, gyöngyvirágszálak és rózsák pompáztak. Konti Józsefet láthatólag kellemesen lepte meg a figyelem, de amint az overtür dirigálásához fogott, kizhoztak sodrából a feje körül és a partitúráknyöve fölött hosszú drótszalakon rengő szegfűk, amelyek jobbra-balra imbolyogtak a szeme előtt, amikor mindjobban belemelegedett a dirigálásba. Hamarosan segített aztán a dolgon; kivetítette a virágkosarak alakított karmesteri széket és leszedette a polcáról a gyöngyvirágokat. A szereplők, élükön a három primadonnával, olyan csapongó jókedvvel játszottak, akárcsak az első előadásban. Volt is taps és újrászás bőven. Hegyi Arankának, Kury Klárának és Z. Bárdi Gabinának minden énekszámot és minden egyes táncot

meg kellett ismételnük. A zenekarból alig győzték feladni a megszámlálhatatlan virágkosarakat, koszorukat és bokrétaikat, amelyeket úgy kellett garmadába rakogatni egy szögletben, hogy ne akadjan meg miattuk az előadás. Németh József a nyaka közé kanyarított egyet a sok koszoru közül és úgy játszotta végig az egész második felvonást. Csatai Zsófinak, Solymosinak, Szirmaiának és Raskó Géának is bőven jutott a tapsból, amely szokatlanul hosszúra nyújtotta az ünnepi előadást.

** Vendégzereplés a Népszínházban. A Görög rabszolgá legközelebbi előadásain két énekesnő fog vendégzerepléni Antónia szerepében szerződöttesei céliből: esütörtökön fog fellépni Thurzó Ilona vidéki színésznő és szombaton Szepelcsényi Linka, a zeneakadémia végzett növendéke.

** Műkedvelő előadás. Jekelfalussy Sándorné és báró Augustinecz Antal, a magyar gyermekkertegylet elnökei védnöksége alatt, az egylet javára tegnap a soproni színházban sikerült műkedvelői előadást rendeztek. Az előadásban gróf Széchenyi Manó miniszter is jelen volt.

** Gyermekhangverseny. A Telefon Hírmondóban holnap (csütörtökön) érdekes és változatos műsor hangversenyt rendez Basa bácsi (Balassa Jenő) az előfizetők gyermekei számára. Ebben a koncertben mesék és versek elmondásával, meg ének és zeneszámok előadásával közreműködnek: Aranyosi Anna, Lévy Olga, Balassa Jenő, Odry Zsuzs, Stroosz Árpád, Zsigmond Mihály stb. Kezdeté délután 5 órakor lesz. Este az Operaházból a Polónyi-Bianchi Bianca vendégfellépéssel szüre kerülő Eszák csillaga című dalművet, utána pedig a rendes cigányzenét közvetíti a Hírmondó.

Az ötödik gomb.

— Szerző a darabjáról. —

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur, — én, Gyürky Ödön, színházi szabó, sok évi fáradásos munka után végre felfedeztem egy felöltőt, mely a tegnap délelőtt a belügyminiszteriumban megtartott bemutatón még Stesser József, Sélly Sándor, Szabó László miniszteri tanácsos urak tetszését is megnyerte. Ne tessék azonban attól tartani, hogy talán ezen ruhadarabot értem darabom alatt. Világért sem! Az említett felöltő ugyanis azon csodálatos tulajdonsággal bír, hogy egy szempillantás alatt öt, azaz 5 különféle ruhadarabbá változik. E céliből elég a felöltőn elhelyezett, és látszólag csupán begombolásra szánt 5 gombot megnyomni, és a felöltő szerencsés tulajdonosa a gombok sorrendjében katonatiszti privátdienerré, lengyel zsidóvá, gyári munkássá, közrendőrré és végül, az ötödik gomb megnyomásával ismét felöltős wriemberré változik a legrövidebb idő alatt. Miután a rendőrségnél és a belügyminiszteriumban nem sikerült találmányomat értékesítenem, (perdig korszakot alkotó változást jelentene a detektívok működéseben) kénytelen voltam másra gondolni, és így jöttem az azt hiszem elég élelmes gondolatra, hogy találmányomat egy bohózatban fogom értékesíteni. Mint színházi szabó azt hiszem, teljes mértékben sikerül elsíjítanom a darabíráshoz szükséges színpadi technikát és így azon alázatos kérelemmel vagyok bátor, mélyen tisztelt szerkesztő urnak, a mellékelt mutatóvány-részt beküldeni, hogy azt b. lapjában közzéteve, darabomra a helyi színtársulatok figyelmét felhívni kegyeskedjék.

Jóakaratu támogatásáért előre is halás köszönetet mondva

maradok

Budapestben, április 12-én.

alázatos szolgálja
Gyürky Ödön.

Az ötödik gomb.

II-ik FELVONÁS.

17-ik jelenet.

Péter: (elegáns 26 éves fiatal ur, a Gyürki-féle szabadalmazott felöltőben térdel Sárika kisasszony lába előtt.) Sárika! Én önt imádom! Ön enyém lesz! Kell hogy enyém legyen! Legyen enyém, mert különben... (Itt a szereplő művész néhány mert cital kedvenc költőjéből.)

Sárika: Oh Istenem! Ön valóban pirulni készlet (elpirul.) De jaj! Mi ez?... Lépteket hallok!... (hallgatózik és miután nem hall semmit, felsikít): A papa! A papa! Most jön baba a sétatör!... Elvesztünk!... Maradjon itt, az Istenért. (Gyorsan el a bal oldalajtón.)

18-ik jelenet.

Péter egyedül, majd az apa.

Péter: (fejét vakarva jobbra az előtérben.) Hm, hm! Ebből baj lesz! Na, most segits meg Gyürki-féle patent felöltőm!

Az apa: (jön jobbról és mereven fixirozza a közönséget, nehogy idő előtt észrevegye Pétert) Nagyszerű idő! Pompás idő! Micsoda napsgár! És micsoda asszonyok!.. Hahahaha! Nagyszerű! Nagyszerű! (pajzán léptekkel halad előre, míg hirtelen beleütközik Péterbe). Mi az, egy ur leányom szobájában! Hah!..

Péter (megnyomja az első számú gombot és privátdienerré változik): Nagyságos urnak jelentem alással, a Herr Oberlajndinéd Krenki küldött...

Az apa: Mi ez? Ez boszorkány-ig! Az imént!..

Egy felöltös ur!.. Káprázott a szemem? (Péterhez, mert eddig a közönséghez szólt.) Nos, mit üzent a főhadnagy ur?

19-ik jelenet.

Előbbie, Pál, Péter vetélytársa.

Pál (jön jobbról mint privátdiener): Nagyságos urnak jelenték állásán a Herr Oberlajdinánd Krenkl...

Az apa (fejéhez kap): Mi ez? Még egy? Pálhoz rohan. Ki maga?

Péter: Na most segits meg Gyúrki-főle patent felöltöm! (Megnyomja a második számú gombot és lengyel zsidóvá változik...) Khérem állásan nagyságos ur!...

Az apa (megfordul): Ho... ho... hová lett a másik privátdiener! Itt állott az előbb!... (Péterhez rohan.)

Pál: (a szinfalakhoz, úgy, hogy a közönség hallja, de Péter és az apa nem.) Mit látok! Ez Péter Gyúrki-főle felöltőben! Na megállj! (Megnyomja a harmadik számú gombot és gyári munkássá változik. Aztán olyan hangosan, hogy ne csak a karzati közönség, de a többi szereplő is meghallja): Megkövetném a téns urat, hallgassa meg egy becsületés munkásember...

Az apa: (megfordul.) Végem van! Ez boszorkányság! Megörültem, vagy meg fogok örülni! (Pálhoz rohan.) Kérem! Az Istenért! Könyörüljön rajtam!...

Péter: (megnyomja a negyedik számú gombot és rendőrré változik. (Pálhoz): Hogy merészel maga uri házakban koldulni, azonnal be fogom kísérni.

Az apa: (megfordul és addig támolyog, amíg egy székhez ér, aztán lerokkad) Oh!... óh!... könyörüljtek rajtam! Én már igazán...

Péter (szintén rendőrré változott. Pálhoz): Kit akar figyelmeld letartóztatni? Engem? No mán azt szeretném látni!...

Az apa: (felugrik) Ez is rendőr! Két rendőr! Segítség!... (Az ablakhoz rohan és kikiált az utcára:) Segítség! Rendőr!... Azaz nem, az már van kettő! (Szaladgál és haját tépi a baloldalon.)

20-ik jelenet.

Előbbie, Sárka.

Sárka: Az istenért, mi a baj?

Péter: (Térde rognak Sárka előtt. Egy-Pál :) szerre.) Sárka!...

Az apa: (dühösen.) Rendőrök Sárkának szolítják a leányom? Mit jelentens ez?

Péter: (felugrik és felöltös uri emberré változik.) Uram! Ezennel megkérem öntől leánya kezét!

Az apa: (roskadozva.) En... Oh!...

Pál: (mint Péter.) Uram én is megkérem öntől leánya kezét!

Az apa: (véddőleg terjeszti ki kezét, aztán el-ájul.)

Sárka: (síkítva.) Ah!... Apám! Édes apám! (zokogva föl hajol.)

(Vége a második felvonásnak.)

A másolat hitelül:

— kó.

MŰVÉSZET.

□ Az első ídel Szalon Párisban. Párisban ez ídén az első tárlat Durand-Ruel helyiségeiben nyílt meg, amelyről párisi levelezők a következőket írja: A kiállítás csodálatos vegyülékét mutatja a tulzó ultramodern impresszionisták és a század elején élő nagy művészek műveinek. Ingres, Corot, Delacroix és Puvis de Chavannes mellett például Rippl-Rónai szerepel. A rendezők arra törekedtek, hogy lehetőleg csoportosítsák a hasonló lelkű művészeket. Így mindjárt az első teremben G. D. Espagnat, Odilon-Redon, Valtat, Flúger, Albert André és H. Roussel-Masure művei láthatók, ezek közül talán csak a két utóbbi jelentősebb művész. Mind a ketten őseredeti felfogású tájképekkel egyedül állanak a modernnek között. Említést érdemelnek Bernard szobrász nagyméretű színes domborművei. A pointillisták leg-híresebb képviselője itt is Théo van Rysselberghe, aki három arcképet küldött. M. Luce, fala csupa napfény, ragyog minden ezeken a szép utakon, fákön, templomokon. Henri-Edmond Cross csupa pointillista technikával festett alakot küldött: meztelen fürdőolányok, akik meglehetősen bizarrul tűnnek ki a temérédek tájkép közül. Petitjean ezuttal gyöngébb a rendesnél, kitűnő azonban Paul Signac. Ő a jövő fal-dekorátora. A szobrászok közt Alexandre Charpentier, Lacombe és Minne vezetnek, az utóbbit Rodin mester is megbámulta. Az utolsó terem talán a legérdekesebb. Bonnard, Denis, Ibels, Hermann-Paul Ranson és Rippl-Rónai művei vannak benne kiállítva. A francia kritikusok igen dicsőítőleg nyilatkoztak ezeknek a műveiről. Maurice Denis a Champ de Marsi Szalonban is sok sikert aratott már, bár az akadémián gondoikodók jó ideje nem szívesen adták rá szavazatukat. Ő a XV-ik század művészeit tanulmányozza és nyomait látjuk Puvis de Chavanne befolyásának is. A rajzai egy kissé tulnaivok. Bonnard és Rippl-Rónai vannak mellette.

Rippl-Rónai szintén párisi motívumokat mutat be mely tónusokban és színekben, erős raizzal. Tiz-

képét látjuk itt. Geoffroy, a híres kritikus, igen nagybecsűnek tartja az összes képek közt azt, amelyet a művész ilyenformán címez: *Des bouteilles dans un cabaret.* (A kocsmá boros üvegei.) Tanulmány, amely egyszerűségi dokumentuma a párisi kultúrára kis korcsmák belső képének. Többi képei többnyire a Szajna partjáról valók. Nagyon erőteljes festésre vall a *Mészárszék belseje*; mellette van a híres humoros rajzoló, Vallottonnak mintegy 10 festménye, az ő erős és dekoratív színeivel. Ez most egyike a legérdekesebb művészeknek. Az ember sohasem hinné, hogy ily színesen tud Vallotton dolgozni, mikor fest, holott egész életén át a legfeketébb illusztrációkat ő csinálta. Nagyon jelentékeny kisebb dolgokat mutat be Bonnard a legkomikusabb módon; Vuill rd pedig a maga megszokott komolyságával szép interieuröket fest. Azt hisszük, neki van most ebben a tárlatban a legnagyobb sikere. Ibels és Hermann Paul gyengék az idén.

□ Szoborleleplezés Máramaroszigeten. Tegnap állították fel Máramaroszigeten Szilágyi Istvánnak, az odaváló ev. ref. liceum néhai kitiűnő igazgatójának mellszobrát. A szobornak Tóth András a szoborje. A szoborleleplezési ünnep május első felében lesz.

□ Pasteur szobra. Tegnap leleplezték le Pasteurnek, a század legnagyobb beszédtű géniuszának szobrát Lilleben. A leleplezésen ott volt az egész akadémia. A szép szoborművet Cordonnier szobrász készítette.

Nyíltér.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Április hó 15-én kurzust kezdek

dadogók számára.

Jelentkezések korlátolt számban beléjezési intézetemben fogadtatnak el 2-4-ig. Erősbet-körűt 6. l. em.

Dr. Laszky Lajos.

Kereskedők és iparosok banktársasága

m. sz. Budapest, VI., Deák-tér 6.

Hitelképes budapesti kereskedőknek és iparosoknak előnyös föltételek mellett hitelt nyújt.

Személyhitel 100 forintól 8000 frtig.
Tárcáhitel 500 forintól 8000 frtig.

Bektelezési hitel üres telkeknek I-ső helyre, házaknál II. helyre is.

Előleget ad értékpapirokra.
Takarékbetétek 4½ százalékkal kamatoztatnak.

Ezen intézet 12 évi főállása óta hitelgyűlet tagjától egyszer sem kért utánfizetést. A rész, egyek évek óta 6½%-ot jövedelmeznek.

Az igazgatóság mezeben: Kohn Gábor elnök.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ József főherceg a Párbaj-Codexről. Clair Vilmos kollegánk *Párbaj-Codex* című könyvét, mely már a negyedik kiadásban forog közkézen, megkülönböztette József főhercegnek is. A főherceg a felajánlott könyvet elfogadta s ezt a titkári hivatal a következő levélben adta tudtára a szerzőnek:

Ő Császári és Királyi Fensége József Főherceg Ur titkári hivatala.

Ikt. szám. 920.

Tekintetes Clair Vilmos urnak,

a Budapesti Napló munkatársa,

Budapest.

József Főherceg ur Ő Császári és Királyi Fensége, magas köszönetének nyilvánítása mellett legkegyesebben elfogadni méltóztatott a beküldött *Párbaj-Codex* című munkát.

Alsuthon, teljes tisztelettel

Unterauer s. k.

m. kir. honvédfőhadnagy, titkár.

□ A tübingai pályakérdés. A Filológiai Társaság Heinrich Gusztáv elnökleto alatt tartotta mai ülését az Akadémia kistermében. Az első felolvasó Heinrich elnök volt, aki behatóan tárgyalta *Az 1808-iki tübingai pályakérdést* (Vajjon lehet-e a magyar nyelvet megtenni államnyelvvé?), számos új adattal világosítva föl e homályos ügyet. A kérdést és a jutalomdíjat (100 arany), mint már Wertheimer Ede kimutatta, a bécsi rendőrség tüzte ki, mely természetesen tagadó választ várt a kitűzött kérdésre. Összesen 21 pályamű érkezett be, közülük Kazinczy Ferenc és Döbrentei Gáboré. Ezek közül ötven ajánlották föltétlenül és négyen föltétlenül a magyar nyelvet államnyelvvé; a többi 12 munka közül négy a német és nyolc a latin nyelvet ajánlotta. Majd kiszemelték a bírálókat is, de a pályamunkákat nem küldték meg nekik. A háborus események háttérbe szorították a belpolitikai ügyet, úgy, hogy az majdnem feledésbe ment. Csak 1813-ban rendel el Metternich, hogy a díjat ki kell adni, még pedig oly munkának, mely a német nyelvet ajánlja.

Erre újból neki indul az ügy. Bírálók lettek: gróf Teleki erdélyi kancellár, a Nemzeti Múzeum megalapítója, gróf Széchenyi Ferenc, Schwartzner pesti tanár, Mikos László, Kozmoka Ignác, Dobrovsky József és Kojstár, végül egy udvari tanácsos, Sonnenfels, akikkel bizalmasan tudták, hogy a díjat maga a császár tüzte ki. A bírálók a magyar, német és latin nyelvet pártoló művek minden egyes csoportjából ajánlottak kettő-kettőt, úgy hogy eredmény nem volt. Ez már 1815-ben történt. Azalatt nagyot változott a világ és 1817-ben végleg ad acta tettek az összes okiratokat a pályamunkákkal együtt. Az érdekes felolvasást megtapsolták. Heinrich után Morvay Győző a *Pucelle* magyar fordításáról és Tolnai Vilmos Csokonai verstanai méreteiről értekezett.

□ A Szilgiget-társaság április 16-án, a jövő vasárnap délelőtt 11 órakor tartja rendes évi közgyűlést Nagyváradon, a városháza gyűléstermében. A közgyűlésre a fővárosból több író randul le Nagyváradra.

EGYESÜLETEK.

(A Budapesti Katolikus Nép kör) vasárnap tartotta IV. évi közgyűlést. Az igazgató-választmány új tagjai lettek: Bacsinzky Ede, Bán Sándor, báró Barlóczy Sándor, Borbély István, Brestyenszky János, Eker Antal, Fodor János, Fuhrmann Ferenc, Kanócz István, Kántor Géza, Kovács István, Kukányi Pál, Palka József, Perce János, Polancezky Arnold, Pálhák Lajos, Resch Gusztáv, Szentessy Alfonz, Szivli Károly és Tóth Ferenc.

(Feloivasas.) A Kereskedő Ifjak Társulata helyiségében (IV. Magyar-utca 3. sz.) 15-iken este 7 órakor Miklós Ödön országgyűlési képviselő, a párisi kormánybiztos helyettese szabád előadást tart *A magyar kereskedelem jelene és jövője*ről. A felolvasást társas sáscsora követi.

(A X. kerületi Kaszinó) tegnap tartotta évi rendes közgyűlést. A tisztikart következőképp alakítottak meg: elnök lett Bálint Sándor, alelnökök: Burg Ferenc, dr. Beretky Endre, igazgatók: Frejler Gyula, Kolba Lajos, Megyery Géza, titkár: Fácányi István, pénztárnok: Halter Károly, ügyész: dr. Löwy Lajos, ellenőrző pedig Révay Károly lett. Ezenkívül meg harminckét választmányi tagot választottak.

TÖRVÉNYSZEK.

§§ Szabadlábrahelyezés. Puskáriu vizsgálóbíró a mult héten letartóztatta Pongor József fővárosi dívatáru nagykereskedőt, aki esodött mondott és hitelezői feljelentése folytán került bűnös manipulációk gyanujába. Pongor ügyében a vizsgálat oly stadiumba jutott, hogy dr. Fried Vilmos közbenjárására ma szabadlábra helyezték.

§§ Két év multán. A székesfehérvári városi közigazgatás számos visszaéléseit tárta fel két év előtt az ottani sajtó. E leleplezések következménye volt, hogy Seidel József akkori székesfehérvári rendőrkapitányt a belügyminiszter állásától fölmentette, majd a törvényszék hét hónapi börtönrre ívelte. Hivatalát vesztelte ezenfelül több kisebb hivatalnok is. A nagykaritás, amely a székesfehérvári adminisztrációt így megtisztította, főképpen Németh Ödönnek, a *Fejérmeyei Napló* szerkesztőjének a munkája volt, aki lapjában egész cikksorozatokat küldt az ezekről az állapotokról. Egyik cikkében megtámadta Paulovics Ferenc, akkori katonai nyilvántartó is. Paulovics sajtópört indított, amely két évi vizsgálat után holnap kerül tárgyalásra a budapesti esküdtszék előtt. Paulovics Ferenc időközben elhalt és helyette most a királyi ügyészség viszi a vádoló szerepét.

TÁVIRATOK.

Osztrák tartománygyűlések.

Salzburg, április 12. A tartománygyűlés mai ülésén Keil és társai azt indítványozták, mondja ki a tartománygyűlés azt a meggyőződését, hogy a németek jogos állását sértő nyelvrendeletek és a parlamentarizmusnak ez által való megbénulása zavarja az ország jólétét és ez ipar és kereskedelem pangását okozza, amiért is ezt a káros állapotot meg kell szüntetni. Az indítványt a közigazgatási bizottsághoz utasították.

Innsbruck, április 12. A tartománygyűlés mai ülésén Grabmayr azt indítványozta, mondja ki a tartománygyűlés, hogy a gabonapótvám csak tartományi törvénnyel szüntethető meg. Az új olasz képviselő mandátumát igazolták.

Felozlatotól egyesületek.

Bécs, április 12. Félhivatalosan azt a kommentárt fűzik a három egyesület felozlatához, hogy az nincs összefüggésben azzal a mozgalommal, amelynek jelszava: Los von Rom. A kormány azért ugrasztotta szét a három egyesületet, mert Ausztria ellen irányuló tendenciákat követett. Wolf ellen bünyefenyítő eljárás, indították meg hazaárulás miatt. Az

egyik egyesület nyíltan hirdette, hogy az ausztriai németeknek a német birodalom az igazi hazájuk. A rendőrség különben ma házmóztatót tartott a *Schöne-ver* vezetése alatt álló gazdaegyesületben és elközbizta az iratokat. A kormány széleskörű akcióit kezdte a pangermán törekvések ellen, amelyeknek Wolf és Schönerer áll az élén.

Egy tábornok letartóztatása.

Madrid, április 12. Egy tábornokot, aki tisztellett hangu levelet írt *Polavieja* hadügyminiszternek, letartóztatták. A karlisták mozgalmáról szóló híresztelésre Zumarragából csendőrséget küldtek az Aingorrit hegységbe.

A görög kormányválság.

Atén, április 12. A képviselőház érvényesnek nyilvánította *Zaimis* miniszterelnöknek Kalavritában történt megválasztását. Beavatott körökből jelentik, hogy a miniszterválság ma formálisan kitört.

Atén, április 12. A képviselőház mai elnökválasztásán 225 szavazatot adtak be. Ebből a trikupiszpárti *Aszmadoss* 128, a kormánypárt jelöltje, *Topaliss* 28 és a deljaniusz-párti *Romanosz* 37 szavazatot kapott. Az elnök tehát *Aszmadoss* lett. A kabinet lemondását most már hivatalosan is közléstessék. A király magához hívatta *Theotokiszt*.

A karlista mozgalom.

Madrid, április 15. *Polavieja* hadügyminiszter Valencia és Katalónia tartományok főbb városaiba nagy csapatokat helyeztetett át. Több községben megerősítették a helyőrséget. A *Comie de Venadito* cirkálójához Pasajes előtt a partvidék őrzetere horgonyt vetett.

A német-angol-amerikai konfliktus.

Berlin, április 12. A *Neueste Nachrichten* jelenti: Miatán az amerikai és angol kormány elfogadta azt a német javaslatot, hogy Számóaba az összes differenciák megszüntetésére külön bizottságot küldjenek ki, az angol kormány most a bizottság határozatainak egyhangúságára nézve kimondott elv újabb tágítását követeli. Ugyanez a lap arról értesült, hogy Németország csak akkor fogja majd kinevezni meghatalmazottját, ha Anglia megadja a kellő garanciát arra, hogy Németországnak Számóára vonatkozó szerződéses jogait respektálni fogja.

Berlin, április 12. Anglia a Számóba-kérdésben új nehézségeket támaszt. Anglia már beleegyezett ugyan abba, hogy a vizsgáló-bizottság egyhangúlag döntsön, de a keresztülviteli módozatoknál akadályokat gördít a németek akciója elé.

London, április 12. A Reuter-ügynökségnek jelentik Apiból e hó 1-éről: *Mataafa* emberei ma törbe esáltak a 105 főnyi vegyes angol-amerikai haderőt, amely kénytelen volt a part felé visszavonulni. Három tisztt, nevezetesen a *Tauranga* angol cirkálójához *Freemann* nevű hadnagy, aki a vegyes csapatot vezette és a *Füladelfia* amerikai hadihajónak két tisztje halva maradt a csatatéren. Holttestüket később lefejezve találták meg. Kivülre elesett még két britt és két amerikai matróz. A les egy német ültetvényen volt; az ültetvényt igazgatóját letartóztatták.

Berlin, április 12. A *Neueste Nachrichten* jelenti: hogy a számai külön bizottság német tagját majd csak akkor fogják kinevezni, ha az angolok megadják a kellő garanciákat a németek szerződéses jogainak respektálására nézve, a *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* a következőket jegyzi meg: Mi is úgy tudjuk, hogy a német kormány az itt említett dologok tekintetében Londonban határozott nyilatkozatot kért az angol kormánynak a számai szerződésre nézve elfoglalt álláspontjáról.

Berlin, április 12. A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* írja: A sajtó azokkal a követelésekkel foglalkozik, amelyeket a Reuter-ügynökség jelentése szerint Kautz tengerengy Számóba előtt a német cirkálójához parancsnokával szemben támasztott s amelyek állítólag sértik bobogóink becsületét. Konstatáljuk, hogy illetékes helyen semmit sem tudnak ilyen eseményről. Ha tényleg támadtak volna differenciák a két parancsnok között, kétségtelen, hogy a német parancsnok azonnal távirati jelentést tett volna a kormánynak az esetről.

London, április 12. A Reuter-ügynökség apiai távirata kiegészítésével jelenti: A német ültetvény igazgatóját, a *Tauranga* brit cirkáló hajóra vitték, ahol fogva tartják, minthogy a tanuk eskü alatt azt vallották, hogy látták, mikor az igazgató *Mataafa* embereit haragra tüzelte. *Mataafa* harcosainak száma körülbelül 800 fő. A korábbi csatározásoknál *Mataafa* 27 embere esett el, az európaiaknak nem volt veszteségük.

Berlin, április 12. A Wolff ügynök a Reuter-ügynökségnek Apiból kelt jelentéséhez a következőket fűzi:

Arról az esetről, amely úgy látszik, ugyanazon a helyen foljt le, ahol 1888. december havában az

Oiga, Eber és *Adler* német hadihajók partraszálló csapatával összeütközés történt, német hivatalos forrásból Apiból, április 5-diki kelettel a következő jelentés érkezett. Az angolok naponta lövöldöztek a számai Tanulata falura. *Mataafa* emberei idegen jóságokat fosztogattak. Egy 70 emberből álló angol amerikai partraszálló csapatot április 1-jén Valle mellett törbe esáltak, mely alkalommal három tiszt elesett és két ágyút elvesztettek. A hadihajók újra megkezdtek a bombázást.

Umberto király Szardíniában.

Cagliari, április 12. Mihelyt a *Savoia* a királyi párral a lakosság lelkes örömrivalgása közben ideérkezett, *Cordier* kapitány, a francia hajóraj vezérkari főnöke, a *Brennus* gőzös egyik csolnákán a *Savoia*-hoz érkezett, hogy a királyt a francia kormány nevében üdvözlölje.

A spanyol-amerikai béke ratifikációja.

Washington, április 12. *Mac Kinley* elnök és *Cambon* francia nagykövet ma a Fehérháiban kicserélték a spanyol-amerikai békeszerződés ratifikációját.

New York, április 12. A Spanyolországnak fizetendő 20 millió dollárt állítólag New Yorkra szóló váltókkal fogják megfizetni.

Mac Kinley elnök hirdetményt bocsátott ki, amelyben nyilvánosságra hozza a spanyol-amerikai békeszerződés szövegét és a szerződési okiratok kicserélését.

Sztrájk.

Karlsbad, április 12. Ma reggel ezer főnyi sztrájkoló munkássereg gyűlést tartott, amelyet a csendőrség feloszlalt. A sztrájkolók később a katolikus templom előtt ismét összejöttek, de a csendőrség hamar széjjelkergette a demonstrálókat, akik erre bejárták a város minden utcáját. Zavargás sohol sem volt, noha a környékről sok szociálista jött a városba.

Karlsbad, április 12. Az építőmunkások sztrájkja veszedelmes arányokban nő. *Egerből* ma megérkezett a 73. gyalogezred egy százalója. A negyedszáz főnyi katonaságot temérdek nép várta a vasutnál.

Seraing, április 12. Háromezer bányamunkás megkezdte a sztrájkot és 15 százaléknyi béremelést követel. Attól tartanak, hogy a sztrájk az egész lütti bányakerületre ki fog terjedni.

Hajótörés.

London, április 12. A *Lloyd*snek azt jelenti Maltából, hogy a *Kingswell* angol gőzös, amely most odaérkezett, április 9-dikén összeütközött a *Maria* görög partjáró hajóval. A *Kingswell*nek nem esett baja, de a görög hajó elsüllyedt, negyvenkilenc főnyi legénységéből pedig csak négy ember menekült meg.

Khina.

London, április 12. A Reuter-ügynökség szerint az osztrák-magyar tengerész-őrség ma kivonult Pekingből.

Oroszok és finnek.

Helsingfors, április 12. Egy hadügyminiszteri leirat tudomásul adja, hogy a véderőről szóló törvényjavaslatot a február 15-én kibocsátott manifesztumban a birodalmi törvényhozáásra nézve előirt szabályok szerint fogják elintézni.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 12. Az észak-nyugati vasut igazgatótanácsa azt fogja ajánlani a közgyűlésnek, hogy az 1889-iki törzsrészvények júliusi szelvényét 6 1/2 forintjával és a lit. B. részvények júliusi szelvényét 12 1/2 forintjával váltsák be, a 227.173 forintnyi, illetve 58.116 forintnyi maradványt pedig új számlára tegyék át.

Bécs, április 12. A dél-észak-német összekötő vasut igazgatótanácsa azt indítványozza, hogy a júliusi szelvényt 5 forintjával váltsák be, a 102.666 forintnyi maradványt pedig új számlára vigyék át.

Berlin, április 12. A legfelsőbb büzigazgatási bíróság ma különös ügyben hozott határozatot. A tartományi tanács ugyanis utasította *Schulze* brandenburgi községi előljárt, hogy házának egyik lakóját, egy szociáldemokrata polgárnak a feleségét három nap alatt költöztesse ki, mert különben megfosztják őt hivatalától. *Schulze* felebbezett a tartományi tanács határozata ellen a közigazgatási bírósághoz, amely azonban megerősítette az előbbi határozatot és helybenhagyta *Schulzenak* hivatalától való felfüggesztését. (nat.)

Berlin, április 12. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Négyeszázelek magyar aranyárjadék 100.45. Magyar koronaárjadék 97.40. Osztrák hitelrészvény 223.75. Osztrák-magyar államvasut 154.75. Déli vasut 29.40. Északnyugati vasut —. Elbavölgnyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.05. Buschtiebradi —. Orosz bankjegy 216.05. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, április 12. (A *Budapesti Napló* ta-

dósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 223.60. Osztrák-magyar államvasut 155.40. Déli vasut —. Magyar aranyárjadék —. Magyar koronaárjadék —. Osztrák aranyárjadék —. Osztrák ezüstárjadék —. Osztrák papírárjadék —. Bécsi bankjegyesület —. Alpisi bányárészvény —. Olasz árjadék 94.60. Diskontó-bank 193.90. *Laura-kohó* —. *Harpeni* 193.90. — Szilárd.

New York, április 12. *Liszt* helyben 2.80. *Buza* májusra 77.1/8. júliusra 76.1/8, szeptemberre 74.1/8. *Tengeri* májusra 39.7/8.

Chicago, április 12. *Buza* márciusra 72.1/8. *Tengeri* májusra 34.1/8.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

H. B. P.-Magyarod. Ha a felekezeti iskolát a politikai község tartja fenn, annak költségei az összes lakosságra kivetendők s az 50%-ot is meghaladhatják. Más esetben csak azok a más vallású szülők tartoznak a felekezeti iskola fenntartásához hozzájárulni, akiknek gyermekei a másfelekezeti iskolát látogatják s csak annyiban, amennyiben ezt a rendes fenntartási költségek megkivánják, míg rendkívüli beruházások költségeinek viselésére nem sorozhatók. (M. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1892. évi 24.959. és 1886. évi 46.249. számú, valamint a belügyminiszter 1888. évi 12.945. számú határozata.)

Aesopus. *Madaras*. Méltóztassék ebben az ügyben Kullmann Lajos fővárosi tanácsnokhoz (Katonai ügyosztály) fordulni. Ő a László-Gyermekotthon budapesti képviselője. A kérvény a Gyermekotthon igazgatóságához intézendő. Mellékelni kell a születési bizonyítványt; az orvos bizonyítványát, hogy a gyermeknek tengeri levegő és fürdőzés szükséges; hatósági szegénységi bizonyítványt, hogy a szülők vagyontalanok. Mindenesetre ajánlatos lesz azt is dokumentálni, hogy az apa résztvevő a boszniai hadjáratban és ott súlyosan megbesült. A tanácsnok a kérvényt előterjeszti az igazgatóságnak s 2—3 hét múlva megkapja reá a választ. Jó lesz különben, ha a kérvény beadása előtt a tanácsnoktól levélen értesítőt kér a cirkvenicai Gyermek-Othonról.

M. Kné. *Ujpest*. Kérdésre már régen feleltünk, most pedig ismétéljük: 1. Szabadon rendelkezhetik. 2. Óvadékat kell letenniük és pedig ugyanannyit, mint más csapatoknál. 3. Az átúlépés lehetséges és próbaszolgálat után történhetik.

Legbecsületesebb ut. Ilyen kérdésre nem adhatunk választ. Legjobb lesz, ha valami kitűnő orvossal beszél s teljesen annak a tanácsát követi.

Uj-Páza. A szerkesztői üzenetek közt közölni lehetetlen. Irja meg a címét, akkor szívesen megküldjük.

72541. sz. előzető. A kérvényt májusban gróf *Teleki Sándornak*, az *Országos Nélképző-Egylet* elnökéhez kell intézni. Mellékelendők: a születési, iskolai és szegénységi bizonyítványok. Sorsjegyeire néhány nap múlva kap üzenetet.

Sorsjegyek.

Sz. P. 74.980. *Arad*. Méltóztassék a sorsjegyet kibocsátó társasághoz fordulni, mi hírét sem hallottuk.

K. L. *Üllő*. Sorsjegye már elvesztette érvényességét.

I. A. *Nagy-Kőrös*. — X. Y. *Budapest*. — R. M. *B. Almás*. — W. A. *Budapest*. Újságíró-sorsjegyeik már elvesztették érvényességüket.

L. A. *Ivándárda*. 1. Bazilika-sorsjegye nem nyert. 2. Jó vizslákat Budapestén *Főny József* tenyésztésében vehet. Címe: VII. Károly-körút 5. *Diana-gyógyászter*át.

H. E. *Budapest*. A számokat csak megírta, de elfelejtette hozzátenni, hogy *miréle* sorsjegyek azok. Így pedig nem nézhetünk utánuk.

N. A. *Vámos-Ujfalu*. Magyar vörös-kereszt sorsjegyei közül a 0837—84. számú 6 ftt 50 krral kisorsolták; a többi nem nyert.

Tantestület. *Szilágy-Nagyfalva*. Egyik sorsjegyet, az 5425—08. számú 6 ftt nyereménynyel húzták ki, a többi nem nyert.

B. J. *Vasvár*. 7858—73. számú Bazilika-sorsjegyet 6 forint nyereménynyel kisorsolták; a többi nem nyert.

M. B. *Budapest*. (Soroksári-utca). 1531—45. számú Magyar vörös-kereszt sorsjegyet 6 ftt 50 kr nyereménynyel kisorsolták; a többi nem nyert.

L. M. *Budapest*. — P. M. *Budapest*. — H. F. *Budapest*. — G. B. *Kéty*. — P. S. U. — H. előzető. *Mohács*. — J. J. *Nagy-Bütsse*. — F. J. *Ó-Béce*. — B. J. *Ó-Buda*. — Gy. J. *Réde*. — Bazilika-sorsjegyek. — G. M. *Budapest*. — E. Gy. *Olaselek*. — S. K. *Tass*. — Zolyom. — P. Zs. *Budapest*. — N. G. *Német-Palánka*. — R. V. *Budapest-Köbánya*. — V. Gy. *Körös-Ladány*. — 72.541. számú előzető. — *Hunyady-tér 2*. — Sz. K. *né. Budapest*. — G. G. *Aisó-Kubin*. — D. A. *Debrécsen*. — S. F. *Tolmács*. — E. Gy. *Szeged*. — K. L. *Lozsd*. — E. Gy. *V. Palota*. — K. F. *Debrécsen*. — 74.153. számú előzető. — R. Zs. F. — G. V. *Magyar-Győr-Monostor*. — Előzető. *Rozsnyó*. — F. I. *Szenles*. — R. G. *Somogyvár*. — P. M. *Telek*. — E. H. *Lupény*. — 80.311. számú előzető. — L. S. *Bánffy-Hunyad*. — K. I. *Derecske*. — S. L. *Köpcseny*. — 78.129. számú előzető. — L. I. *Zsigárd*. — Sorsjegyeik nem nyertek.

KÜLÖNFÉLEK.

Szárnypróbálgatások.

— Tompa Mihály kiadatlan versei. —

Néhány vers . . . Tompa Mihály írta őket, egyszerű névnapki köszöntők. Nem a nagy lírikusé, hanem még talán a szárnypróbálgatások idejéből valók. A megsárgult levél, amely az alábbi verseket megőrizte, Tasnády Istváné, Debrecen nyugalmazott erdőmesteréé. Tasnády sárospataki diákkorában meghitt barátja volt Tompa Mihálynak. 1845-ben Tasnády Mező-Csáthra ment preceptoroskodni. Fialatos kedvvel köszöntött be Mező-Csáthra, de csakhamar szomorúság lett a jókedvből. A preceptor urnak eszébe jutott, hogy bizony kikérgetik őt a határból, mert nem tud verseket faragni. De mindjárt segített a bajon, levelet írt Tompa Mihálynak, hogy küldjön neki Katalin napra pár köszöntőt. Szépek legyenek, mert a katalintól elvárják a szép rigmusokat. Katalin napra már megérkezett a levél, köszöntő versekkel.

Amikor ezeket a verseket írta Tompa, aligha hiányzott nála a kellő ihlettség. Tasnády kérése ugyanis megrezegtetta Tompa érzékeny szívét. . . Tompa többször járt Mező-Csáthra és sok kedves órát töltött el Nagy György notárius urnál. A kedves órák a jegyző Johanka leányához fűződtek, talán ő volt a költő első ideálja. Róla van szó a Tasnádyhoz írt levélben is, amely így hangzik:

Édes barátom!

Itt vannak a kért versek, ha használhatók, örülök rajta. Mi élünk, — pfuj, mint lehet itt élni! A kellemes Johankát tiszteltem, ha szabad volna, inkább csókolnám. Tisztelt szüleit tiszteltem és notár urakat, különösen a derék haziaszonyt, — csókolak, — ezer a dolgom, légy boldog. Óhajta szerető barátod

Tompa.

A másik oldalon kezdődnek a beköszöntők. Íme, sorban a következők:

Mi az, mi a kebel
Hurját hangokra költi fel,
Hogy annak érzését
Az ajk szavakban zengje el?

A hálás tisztelet,
Mely benne hön-lobogva ég,
Sóhajta: boldogul
Éltesse még soká az ég.

És hár az év repül,
Virágait zavartalan
A boldogság ölen
Mosolyogva szedjed untalan.

A megelőzés,
Karjára fűzve tégedet,
A földi baj között
Bizton vezesse éltedet.

Még sokszor érjed ez
Óhajta várt nap reggelét (estvéljét)
S fogadd most kedvesen
Szívem hálás tiszteletét.

A sárga ősz nem ad
Koszorúnak bájvirágot,
Lehulltak a lombok,
Nem találók már zöld ágot.

De érzelmemből
Fűzők számodra koszorút,
Amelyben kívánom:
Ne lásson szép egéd borot.

Fogadd, midőn hangzik
Hű tisztelednek ajkain:
Elj soká s boldogul!
Örökre tisztelt Katalin!

Más, (amelyiket akarod),

Mint a hajós a víg folyamnak
Rengető hullámain,
Rámosolygó part felé száll
Lanyha szellő szárnyain;
Nyugszik a szél, csendes a hab
És felette nyílt az ég,
S rajta fényfócsint bocsátva
A dicső nap képe ég,
Zajtalan légyen körüléd
Így az élet tengere,
Rád borítulan mosolygjon
A derült ég tüköre,
S mint tavaszkor rózsza nyílik,
Minden éled és örül,
Megelégedés s boldogság
Ugy mosolygjanak körül.

S most midőn egy év felettéd
Tünő szárnyon elrepült
És az újak szép koránya
Rózsafényben rád derült:

(hisz este lesz a tisztelkedés, így változtasd!)

S most midőn egy év felettéd
Nemsokára elrepült
Éz az új a jövő napnak
Sugárain rád derül.

Fogadd szívem fűződletét
A tisztelet hangjain
Elj boldogul, a tisztelet (vagy tiszteletom)
Méltó tárgya Katalin!

Aprók.

Mint esermélyár a rét szőnyegén
Himes part közt enyolgvé fut,
E földi pályán úgy vezessen
Örmírvirágokon az út.

Hányszor kel a nap s valahányszor nyugszik el ismét
Békében szenderegj s égi öröme virradj!
Boldogság őrvezzen körül, mint víz a szigetot.

— Az afganisztáni emir biciklizogatja. Az emir nagyon kövér, azért az orvosa mind erősebben sürgette, hogy testi mozgásokra adja magát. Az emir azonban nagyon lusta és azért csak nagyon nehezen adta magát rá a testi mozgásokra. Végre azonban mégis megfogadta a jó tanácsot és elhatározta, hogy biciklizni fog. De nem ám úgy, mint más halandó ember. Londonban készítettet magának egy egész bicikli-ekvipázst, amelynek alakja nagyon emlékeztet a György királyok phaetonjaira, azzal a különbséggel,

hogy ennél az ekvipáznál a mozgató erőt nem elől, hanem hátul kell keresni. A rugókon ringó elegáns félfedeles hintón csak egyellen ülés van puha selemvankosokkal kibéleelve. A kocsi hátulján egy tricikliszerkezet van elhelyezve két ülésel és két kormányruddal. Ezt a triciklit két atlétatermetű afgán kezeli. Ha az emir azt hiszi, hogy a jármű nem száll elég gyorsan, akkor az ő számára is van elől két pedál, amit taposhat. De az emir nem tapos, ő nagyon kövér.

— A bélyeges vendég. Aki pénz nélkül jól akar élni valami vendéglőben, annak manapság már nagyon leleményesnek kell lennie. Az a módszer, hogy az ember fölszed az utcán egy-két kis gyermeket s mint látszólagos apa vagy bácsi megvendégeli őket és önmagát, hogy valami ürügy alatt távozva, zálogban hagyja őket az előkelő étteremben, már veszedelmes. Nem válik már be az az eljárás sem, hogy az ember valami értéktelen kemény kalapban ül le a vendéglőben s aztán hajadon fővel ki-távozva, az utcán puha kalapot huz ki a zsebéből, hogy vidáman füstölve egy vastag „bör-szivart”, tovább evezzen az élet tükörelgében. A főpincér és a vendéglős urak nagyon óvatosak már. Valami újat, valami rendkívülit kívánnak ők is. Például olyasvalamit, amelyet a minapában egy berlini fia' ember produkált. Bement egy vendéglőbe s a mikor fizetésre került a sor, oda hivatva az asztalához a vendéglős és így szólt hozzá:

— Tisztelt vendéglős ur. Nagy meglepetésemre nincs nálam az erszényem. Bizonyosan otthon felejtettem siettemben. Kérem, fogadja el zálogba addig, amíg visszajövök, a tárcámat irományaimmal. Van a tárcámban különben egy bélyeg, amely többszörösen felülmúlja azt az összeget, amelyet az ebédre elköltöttem.

Azzal távozott, a vendéglős pedig elmondja az esetet több vendégének, akiknek feltűnt a jelenet. Akad ezek között egy, aki fölismeri, hogy a bélyeg ujjeléndi s azt tartja, hogy legalább száz márkát ér. Egy másik pláne szakértő, akinek a zsebében ott is van a bélyegárjegyzék. Abból kiböngész, hogy a ritkaságnak az értéke százötven márká s kijelenti, hogy ha elég pénze volna, megszerezene magának a kincset. A feledékeny fiatalember csakugyan visszajön, kifizeti a számláját, mire a vendéglős megkockázatja azt a kérdést, nem volna-e hajlandó a bélyeget eladni. A fiatalember némi habozás után hajlandó s az alku nagynehezen létre jön ötven márkával. Abban aztán már semmi különös nincsen, hogy a vendéglős hamarosan, másnap, vagy harmadnap megtudja, hogy a bélyeg alig ér többet egy márkánál. Főpincérnek, vendéglős urának pedig megint csak egy-nyel több okuk van, hogy óvakodjanak.

REGÉNY.

Edith bosszúja.

(21)

— REGÉNY. —

Írta: SZÁNTÓ KÁLMÁN.

Nem, nem, jobb így, hogy csupa olyanok veszik körül, akiket maga Edith is kevésbe, talán semmibe se vesz. Könnyebb is így a küzdelme, s biztosabb a diadala. S még csak lelkiismereti furdalásokat se kell majd éreznie, Zemplényi bizonyára nagyon fog örülni Edith vagyonának akkor is, ha majd — — — Ez a gondolat tett szert neki s meg volt vele elégedve: egészen donjuános gondolat. Mikor még meg sincs, gondolni már arra, amit eldöband.

Nagyon meg volt magával elégedve. Az imént még arra gondolt, hogy ma nem megy a színházba. Féken akarta tartani szívét, nehogy szenvedély lobbanjon föl benne. De ez a gondolat jutalmat érdemelt, s azt hitte, hogy veszély nélkül elmehet.

Felvonás-köz volt, mikor a nézőtérre lépett s aminet a sorok között végighaladt, meglátta Edithet páholyában. Tekintetük találkozott s a mélyen szép arcot ismét meglátta ugyanazt a mosolyt. Beragyogta a bájos szép arcot, mely most talán csak a villam fényinél — mintha egy árnyalattal sáppaltabb lett volna, mint célelőt; az tündöklött a fényes fekete hajkoronán s csillogott a szemében, melynek tekintete most határozottan szelidebb, lágyabb volt, mint máskor.

Györgynek édes boldogság reszkettette meg szívét. Megérezte e mosoly leigázó erejét s érezte, hogy nem fog neki ellenállhatni soha. Mindegy, nem is akar neki ellenállani. Bár deléltüli látogatása után erre nem is gondolt, most a hirtelen támadt érzés behatása alatt nem tudta magát megtartóztatni, hogy egy pillanatra be ne nyisson a páholyba Edithnek kezét megszorítani, hangjának édes zöngését hallani. Edith szívesen fogadta s úgy látszott, természetesnek találja látogatását. Végignéztek a közönséget, Edith kérdezett, György szórakozottan felelt, s a nő nem vette rossz néven, mert érezte okát a csillogásból, melylyel György szeme rajta függött. Soha nem tapasztalt melegség fogta el az ő szívét is e tekintet alatt; nem tudta, vajjon lágyra hangolt kedélyének tudja-e be vagy saját szemeli megelégedett látásának, de olyat figyelt meg e tekintetben, aminőt még eddig másnál sohasem látott. Nem volt benne se óhség, mely visszariasztja; se a jóllakottság teit vágyakozása, amely arcába szokta hajtani a vért; nem, még csak kívánczóság se, melyet lenézéssel sokott elutasítani magától; nem volt más benne, csak gyöngédség, hűség és odaadás, bizonyosan sokkal több és öntudatlanabb, mint amit maga a férfi elárulni kívánt. S Edith érezte a meleget s érezte, hogy a szíve megelik s mikor pár perc múlva György becsutott, keztüny keze egy pillanattal tovább maradt a Györgyében, átsugározta abba szívbéli meleget. S György meg is érezte ezt a meleget; végigfutott rajta s megbizsereglette ereit. Meghaltott fővel indult vissza helyére, magába mélyedt tekintettel s észre se vette, hogy a Várhíd grófkisasszonyok összedugták fejüket és pajkos dolgokat suttoghatnak egymásnak, mikor a nézőtérten ismét áthaladt; se azt, hogy Boronkayné szinte szemérmetlenül fixirozza az üvegén keresztül. Fixirozta, már mikor a páholyban volt is s úgy látszik, nagyon szerette volna, ha észreveszi. De nem vette észre, valamint azt se, hogy Zemplényi szinte utjába állott s hangosan ráköszönt, várva, hogy megszólítsa. A szerkesztő ur ott állt a Szabad ország sarokszölyéjén, harántszemben az Edithék páholyával, hogy szinte beleláthatott. György azt se vette észre, a szomszédainak is alig köszönt, mikor leült: a szin-

padra bámult, de nem igen tudta, hogy ott fenn miket beszélnek.

Illésfalvy anyja és nővérei nem jártak színházba. Az özevgy fiatal korában se hajhászta valami nagyon az élvezeteket s öregségére most rideg, sőt aszkéta hajlamai voltak, melyekben Korinna is jóformán osztozott; Hildának ellenben — egy-egy klasszikus operán kívül — tilalom alatt állt a színház. Mindamelllett is könnyen érthető, hogy György ötször se volt tán még Edith páholyában, mikor anyja hirt vett róla, hogy állandóan ott lakik. A hir — ugy látszik — izgatta egy kissé az özevgyet, mert hozzájárult — alighanem Boronkayné volt! — kissé cészen válaszolt.

— Tudod, kedvesem, kiki ott keresi mulatóságát, ahol fejtalálja s kényszeríteni utóvégre nem lehet senkit, hogy ott mulasson, ahol nem tud, vagy nem akar.

— Tudom, csak azt hittem, hogy már komoly céljaid vannak Györgygyel.

— Vannak, de azért még se tilthatom el, hogy ne tombolja ki magát.

— Tombolásnak kissé későn kezd.

— Annál hamarabb végzi. Nyugodt vagyok, György már nem gyerek.

Azért még se volt egészen nyugodt, sőt nagyon bántotta, hogy György éppen az után a nő után vetette magát, aki bizonyos divatos demokrata szempontból csaknem egyenrangú volt vele, de akit ő nem tartott méltónak az érintkezésére. Ennek a viszonynak, úgy érezte, megjelöltnek a maga veszedelmek.

Györgyöt természetesen a családi háztartás semmiben sem agutta; ha nem akarta volna, napokig akár ne is találkozzék az övével. De ha külső dolgai nem tartóztatták, többnyire résztvett a családi ebédekben. A negyedik terhek, az anyjával szemben, mindannap ott volt az asztalon s a kifűzött időn tíz perccel túl találta mindig az első fogást. A flu tudta, hogy az anyjának mindig nagy örömet szerez a jövetelevel s azért ritkán is maradt el. Ilyenkor aztán, mikor már a leányok el is man-

+ **Rövid beszéd.** Amikor az Unió elnökvé választották, nagy utazást tett Grant. Providencoban a kormányzóknak, *Burnside*n házában szállt meg. A ház előtt óriási tömeg tologott, zenekarok harsogtak, úgy, hogy *Burnside* kinyitotta az egyik ablakot, hogy Grant a nép előtt mutatkozhassék. Grant az ablakhoz lépett, s mint mindig, most is szótlanul hajította meg magát. A nép azonban beszédet akart hallani, de Grant tagadólág rázta a fejét. Akkor egyszerre egy estentori hang ordított föl a tömeg közül: — Csak két szót, tábornok! Hirtelen csend lett. — *Nem uram!* — mondta Grant, s távozott az ablaktól, így várt a kívánságnak.

+ **Földmívelő hangyák.** Ismerjük már a hangyák csodálatos építkezéseit, az utjait, alagutjait, hidjait, van tudomásunk állami életükről, háborúikról, de azt aligha tudják sokan, hogy vannak hangyák, amelyek a földet mivelik. Mexikóban van egy hangyfaj, amelynek nagy, barna munkái nemcsak hogy összeszedik magtárak számára a magvakat, hanem azokat valóságos el is ültetik s megvárva a kalásztérmet idejét, aratnak is. Többek közt dr. *Lincozum* texasi tanár figyelte meg régóta ezeket az állatkákat s egy könyvében meg is írta róluk, hogy valóságos nemzetgazdasági rendszer szerint vetnek és aratnak.

+ **A legújabb férődivat.** Ugyan hol támadt volna, ha nem *Párisban*? A múlt héten, — úgy írja egy ottani lap — egy előkelő angol karmantyuba dugott kézzel ment végig a boulevardokon. Az új férődivat természetesen nagy feltűnést keltett és sok előkelő ficsúr sietett szabójánál karmantyut rendelni. Nos, ennek csak a párisi szabók és szűcsök örülhetnek! Ami azonban az illető előkelő angolt illeti, érdekes lett volna konstatálni, hogy hová tér be a derék férfi, hiszen valószínűleg *Párisban* is vannak — elme-gyógyintézetek.

+ **Frankok a cilinderekben.** Ki ne jutott volna már valaha váratlanul kincsekhez, amelyekről sejtelve sem volt amelyeket jóformán évek hosszú során át ott hordott magánál. Kabátja béléseben, a szalmazsákjában, asztalfiókjá egy rejtett zugában. Nevetséges ember az, aki még sohasem talált ilyen kincseket. Azért ne találjon senki semmiféle különöset a következő kis történetében. Főtenyező ebben a történetében egy cilindert, amelyet egy derék párisi fiatal ember örökölt egyik nagybácsijától. A derék ifjut nem kell irigyelni, a cilindert kivül éppenséggel semmit sem örökölt, s ebben a cilinderekben sem teltet nagyobb szabású öröme, mert bizony kissé nagy is vala neki. Ott lézengett éppen azért egy sarokban, ahol szépen porral, finom jóra való porral lepte be az idő. Egyszer azonban mégis földerült a mel-

lőzött hengerkalap napja. Fiatal gazdája vőfélye lett egy csinos leányzónak s ez cilindert nélkül nem volt elintézhető. Előkerült tehát az örökség a sarokból és szerencsésképpen egy kalaposhoz jutott. Röviden, ez a kalapos a cilindert béléseben három db. ezerfrankos bankjegyet talált. Nagyon meg volt lepelve, de azért nem tulajdonította el a szép pénzt és vissza sem vartta a bélésebe, hanem elvitte a rendőrségre. A rendőrség pedig vissza juttatta volt gazdájához. Nem a meghalt nagybácsihoz, hanem a fiatal örökshöz, akinek éppen jó volt a kis aprópénz a lakodalomra, amelyen vőfélyi tisztet töltött be.

+ **Üzleti szokás.** *Hölgy* (akit a kereskedő egészen az ajtóig kísért): — Ó, köszönöm, ne múltóztassék fáradni. Kitalálom én úgy is.

Kereskedő: — Ó kérem, ez nálunk üzleti szokás, az utóbbi időben borzasztó mód — lopnak nálunk.

+ **Apró párbeszéd.**

Tanító: — Miért jösz oly későn, Johnnie?

Johnnie: — Bocsanat, tanító ur, de az előbb egy gazembert fogtak el és a mama a rendőrségre küldött, hogy nem a papa volt-e.

Egy képes lap szerkesztője a rajzolóhoz aki épp az imént adott neki át egy képet:

— Az igazat megvallva, uram, nem tudom, mit akar ábrázolni rajza?

A rajzoló: — Én is gondoltam erre, szerkesztő ur. Talán használjuk föl mint képtalányt...

Ápa: — Lányom, ha Szabó ur ma végre szerelmet vall neked, mondd meg neki, hogy beszéljen velem.

Lány: (szemlesüve): Igen, papa.

Ápa: — Ha pedig nem vall szerelmet, mondd meg neki, hogy én szeretnék beszélni vele.

Anyja (az utcán, kis lányához, akinek éppen most huzták ki a fogát): Mariska, ha nem hagyod abba a sirást, nem viszlek többé a fogorvoshoz!

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A budapesti közúti vaspályatársaság ma delután tartotta XXXIV. évi rendes közgyűlését *budavári Országh* Sándor elnöke alatt. Elnök mindegyikét konstátálja a gyűlés határozatképességét, amennyiben 47 részvényes jelent meg 522 szavazattal, illetőleg 10.440 darab részvény képviselésekkel. Elnök bemutatja a kormány képviselőjét, *Mány Lajos* kereskedelmi miniszteri tanácsost. Ezután következnek a napirend első pontja, az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése az 1898-iki üzletéről. A jelentés konstátálja, hogy a felfolyt évben elért üzleti eredmény teljesen igazolta azt, hogy a társaság hálózatának villamos üzemre való átalakítása és beren-

dezése helyes alapon történt. E berendezések alapján nemcsak a közönség érdekei nyerneek teljes kielégítést, hanem az a nagyszámú haladás, amelyet a terezen felmutat, a társaság érdekeivel összhangban áll. A múlt évben végrehajtott pénzügyi műveletek a társaság érdekei szempontjából ismét kitűnő eredményt tüntettek föl. A tartalékok ismét nagymértű növekedést, a társaság vagyoni mérlege kitűnő átlagot mutatnak ki. Az 1898-iki évi bevétel főösszege 2.892.371 forint 18 kr, ezzel szemben a kiadás 2.205.328 frt 8 kr. Tehát a fölösleg 1.687.043 frt 10 kr. Az igazgatóság javasolja, hogy a részvények 1899. évi május elsején esedékes szelvénye darabonként az 5%-os kamattal együtt 15 frittal, az érvényes szelvénye pedig 10 frittal beváltassék, a jutalékok és nyugdíjalapok átutalása után fennmaradó 390.233 forint 10 krajcár pedig a jövő évi számlára vitessék át. A közgyűlés a jelentést egyhangúlag tudomásul vette, valamint elfogadta a zárszámadást és évi mérleget, az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak pedig a fölmentvényt megadta. Ennek képest a szelvények kifizetése holtáptól fogva a társaság pénztáráról megkezdődik. Következik a napirend második pontja: Jelentés az építkezésekről és a hálózat kiterjesztéséről. *Havaszi Jellinek* Henrik vezérigazgató megokoló beszéd kíséretében terjeszti elő kettős jelentését a társulat építkezéseiről és pénzügyi politikájáról. Kiemeli, hogy a társaság az 1898-ik évben nagyszabású építkezési tevékenységet fejtett ki. Nem csupán a régi hálózat átalakítását fejezte be, hanem új vonalakat épített és a még építendő vonalakra beható tanulmányokat vezetett. Az építkezések emberföltölti munkát igényeltek, de azért az igazgatóság foglalkozott a szervezéssel is és megalkotta a szolgálati szabályzatot és rendtartást, melyet a kereskedelmi minisztérium jóváhagyott és így az közelebb életbe is lép. Az igazgatóság és a részvényesek közt különben egyhangú az az irányzat, hogy a társaság ne csak lukratív üzletet csináljon, hanem a közönség jóra és méltányos érdekeinek megfeleljen. Ezután fölolvasta a pénzügyi előterjesztést, mely a társaság pénzügyi politikájának első alapelveként kiemeli, hogy a tőke beszerzés csak részvények kibocsátása által történhetik. Az igazgatóság a múlt évben 16 ezer részvényt kínált föl a részvényeseknek, amit azok teljes mértékben igénybe is vettek. Egy másik fontos elv, hogy az építési tőke a fedezendő álló cimelek kellő időben való értékesítése által szerződő be, továbbá, hogy a társaság pénzügyi erejét fejleszteni kell az üzlet emelkedésével. A jelentés második része az új vonalak kiterjesztéséről és az új műszaki berendezésekről szól. *Boschné Peter* örömmel fogadja a két előterjesztést és abból reménykedik ad kifejezést, hogy a társaság az illetékes hatóságok jóakaratu támogatása mellett tovább is fejlődni és virágozni fog. Rámutat arra a nagy közgazdasági haszonra, mely a 47 kilométernyi közúti vasút kiterjesztése által a fővárosra hármlott. Az igazgatóság és különösen a vezérigazgató szerencsés pénzügyi politikájának folyamánya az elért szép eredmény, amelyet a közgyűlés nevében is elismerést és halaját fejezi ki. A közgyűlés lelkes elhíressé tette magát a javaslatot. Dr. *Jankovich Béla* részvényes kérdést intéz a külön tartalékalap rendelkezése és jóvedelmessége iránt. *Jellinek* vezérigazgató kifejti, hogy a külön tartalékalap intézménye az engedélykormányon nyugszik, természetesen növekszik minden emiasszó által. Az igazgatóság igyekszik

tek, ők még egyedül maradtak, megbeszélve családi dolgaikat, sokszor a Györgyét is, melyeknek első vagy hátramenetele az anyát mindig érdekelte.

— Már régen akartam veled beszélni Hildáról. Nem veszed észre, ez a leány napról-napra szótalanabb?

— Sohase volt valami bőbeszédű. Baja lenne?

— Félek. A családi betegség. Nem is tudom, hol vettük. Azt hiszem, ábrándozik valakiről. Nem képesek ezek a leányok megérteni, — mondta az anya idegesen dobolva ujjával, — hogy egy illésfalvy komtesznek, a mai viszonyok közt, nem lehet más hivatása, mint vagy partit csinálni, de nagy partit, vagy az alapítványba lépni. Ellenben nem szabad a szívükre hallgatni, vagy a maguk feje szerint eljárni. Ime, Korinna is...

— Ugyan mit akarsz szegénytől? Kolostorban se élhetne ridegebb életet.

Igaz is volt; Korinna, az ő állig érő fekete kasmir derekában, a lehaottul keskeny, fehér gallérral, szűk, esuklón túl érő hosszú ujjakkal a megkeményedett, merev, szinte férfias vonásokkal esontos, hamuszürke fején, inkább látszott rendbelinek, mint nagyvilági hölgynek.

— Igaz, felelt az anya, de azért mégis itt marad, örökös, élő szemrehányásul nekem... Pedig most már...

Egy pillanatra csend állott be, kínos és fájdalmas, mint mindig, valahányszor Korinna esete emlékeztetve került. Szomorú, szentimentális és romantikus história volt, azok közül való, melyeket csak maga a nyers, durva élet tud produkálni. A családtagok előtt is meglehetősen homályos volt, a világ éppen nem tudott róla semmit s bizonyosat az egy elhalt családfőn kívül éppen senki.

Régen is volt, több husz esztendejénél, s el is felejtették volna végképp, ha maga az örökgyászú leány eleven emlékezte nem lett volna. Valami nevelő, vagy zenetanító volt a hőse, aki

az akkoriban tíz év körüli György urfi mellett volt alkalmazva. Zenetanító lehetett mégis, mert Korinna körül is foglalkozott, tán zongorázni tanította. Minden este poéta lelku ember volt, aki szimfóniákat vagy szonátákat teremtett s akit az akkoriban fölpezsdült művészi világban mint valami reménybeli Beethovent emlegettek. Egy reggelen állott mellette találtak meg a fiatal embert a park messzenyuló erdőségében. Az nap vadászni volt a gróf is, s nem lehetett kideríteni, hogy mi történt. A fiatal emberrel is fegyver volt, esőve ki volt löve: baleset történt-e vele vagy öngyilkossá lett, talán nem is nagyon kutatják volna, ha a temetés napján Korinna örült fejével neki nem megy a sebes vízű pataknak, mely az erdőt kettészelte; úgy huzták ki félholtan.

Töle sem kérdezték soha tetto okát. De mióta az öreg gróf meghalt, a fiatal művész jeltenel sirja a falusi temetőben soha sincs virág nélkül. S azt se kérdik meg soha, hogy ki virágozza fel.

— A pillanatnyi esendő György szakította meg.

— Hát tudsz valamit Hildáról?

— Nem, nem tudok, de az imakönyvében egy eltaposott ibolyacsokrot fedeztem föl, mely azt hiszem, Tarnaytól ered.

— Tarnay! Ugyan mi jut eszedbe! sokkal ridegebb lelku, semhogy egy hozománytalan leányra gondoljon.

— Nem, nem, aligha csalódom. Jelen voltál te is, mikor a nyár elején elutaztunk, akkor adta neki, nem akartam belőle *affaires-t* csinálni, s azért nem vettem róla tudomást, Korinna ráhagott később s azért ismertem föl. Ami pedig azt illeti, Tarnaynak egy hozománytalan illésfalvy leány is a legnagyobb parti.

— Nem hiszem, mert ismerem az embereket. De ha csakugyan lenne valami a dologban, akkor bizony mondom, Tarnay megkapja Hildát, még áldozatok árán is.

— Te mondd ezt!

— En: mert igazán nem akarom, hogy elő-

ítéletek miatt az egész család boldogtalanul legyen!

— Nem érdelem éppen tőled e szemrehányást, mikor tudod, hogy első sorban miattad történik.

— Nem akarok áldozatokat!

— Te nem is, de családod igen; ez a fényes család, amely egy száz év óta folyton hanyatlak s a végülését én állítottam meg. Azt hiszem, bármi más érdelemért, mint szemrehányást. Sokkal inkább támogatást s azt, hogy te folytasd s bevégezd, amit én megkezdtem. De ime a következménye a te szabad gondolkodásu és demokratáskodó *allure*jeidnek, amelyekből mindig óvtalak. Ma már azt se tudom, nem azért beszélés-e most hugdórol így, hogy több magadra alkalmazd elméletedet.

— Magamra?

— No igen, hisz azt hiszem, előbb-utóbb arra is kell gondoldnod, s azt hiszem, hogy nincs is többé mit késlekedned.

— Nekem? mivel?

— Miért akarsz oly nehezen megérteni? házassággal!

— Istenem, oly ritkán gondolok reá, hogy csakugyan nem értettelek el; hisz eddig te sem találtad sürgősnek.

— Sürgősnek! de idején valónak. Nem gondolod?

György ránézett anyjára. Az egész Hilda ügye nem csupa bevezetés volt-e ehhez? Anyja nem akarja-e csakugyan házastani? Éppen a legrosszabbkor jönne. Edithre gondolt, s képtelennek tartotta volna most más nőhöz közeledni. Arról nem is álmodott, hogy anyja éppen Edithről akarná óvni. Ő maga olyan messzi állt még tőle, hogy nem is gondolhatott arra, hogy már félteni is kellesse. A rendes válaszával állt elé.

(Folytatása következik.)

hogy annak gyümölcsösödve tételét javítsa, de vannak olyan értékek, amelyeknél a gyümölcsösözés nem kizárólagos szempont, amilyen például a földalatti vasút és az újpest-rákospalotai vasút, stb. Végül kiemeli, hogy éppen e szempontok vezeték az igazgatóságok amikor az idén tervbe vette, hogy üres felteket beépítteti. A felszólaló és a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette e vástást. A napirend harmadik pontjaként Jellinek vezérigazgató tett előterjesztést a forgalmi személyzet segély-alapjáról, melyre az 1897-iki évi közgyűlés 100 ezer forintot szavazott meg. Javaslataira a mai közgyűlés újabb 100 ezer forintot szavazott meg e nemcs e célra és megnyitván vette tudomásul, hogy a társaság személyzetének nyugdíjszabályzata ki van dolgozva és jóváhagyás alatt van. Ezután a felügyelő bizottságba rendes tagnak Forgó Istvánt választották be, mire a közgyűlés véget ért.

A Nemzeti Baleset Biztosító Részvény-Társaság az év március havában 1526 darab balesetbiztosítási kötvényt állított ki, melyek halálesete 1,287,523 korona, rokkantság esetére 17,713,747 korona és mulékony keresetkeltetésen eseten 9259 korona napi kártalanításra biztosított összegekről szólnak. Ugyanez időszakra összesen 622 baleset és pedig 4 haláleset, 59 rokkantsági eset és 559 mulékony keresetkeltetésnyi eset jelentetett be fentnevezett társaságnál.

Déligyümölcsök. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartott aukcióján 17,000 láda narancsot és citromot adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 1.— forinttól 2.75 forintig, 200-as 1.25 forinttól 3.25 forintig, 300-as 1.75 forinttól 4.50 forintig, 360-as 1.75 forinttól 4.— forintig. Vörös árú: 3.— forinttól 6.50 forintig. Citrom: 300-as 1.50 forinttól 3.— forintig, 360-as 1.25 forinttól 2.50 forintig. A legközelebbi aukció kedden, április 18-án lesz, amely alkalommal 7,000 láda narancsot és citromot kínálnak eladásra.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 16.50 forint pénzben, 16.75 forint áruban. — Bécsben az irányzat változatlan. A kontingentált készárak 16.70 forint pénzben, 16.90 forint áruban.

Budapesti sertés-kumvásár. A főrenvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-kumvásár arjegyzése 1899. április 12-én. Készlet 210 darab, rkezett 499 darab. Összesen 709 darab. Eladott 531 darab. Maradt 178 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. nyilban 49—51— krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 50—51— krajcárig, 320—380 kgr. sulyban 50—51— krajcárig. Öreg rehez páronként 400—500 kilos 45—46 krajcárig. Malocok 40—42 krajcárig kilonként. A vásár hangulata élénk.

A budapesti gabonatózsdé.

Budapest, április 12. A buzaüzlet lanyhább irányzattal nyílt meg. Gyenge kínálat és korlátozott vételkérlet mellett 15,000 métermiza került a forgalomba. Jobb minőségű áru változatlan maradt; a selejtesebb 5 krajcárral esett. Egyéb gabonaművekben gyenge forgalom mellett az árak változatlanok maradtak.

Eladott: Buza. Tiszavideki: 200 mm. 79-7 k. 10 frt 15 kr. 100 mm. 79-7 k. 10 frt 10 kr. 400 mm. 79-5 k. 10 frt — kr. 100 mm. 79 k. 10 frt 05 kr. 100 mm. 78 5 k. 9 frt 75 kr. 100 mm. 78 5 k. 9 frt 70 kr. Pestvidéki: 100 mm. 79 k. 9 frt 90 kr. 300 mm. 78 k. 9 frt 70 kr. 100 mm. 78 k. 9 frt 70 kr. 300 mm. 78 k. 9 frt 55 kr. 150 mm. 77 k. 9 frt 75 kr. 100 mm. 77 k. 9 frt 60 kr. 100 mm. 76 5 k. 9 frt 55 kr. 100 mm. 79 5 k. 9 frt 49 kr. 100 mm. 77 k. 9 frt 40 kr. 100 mm. 76 k. 9 frt 50 kr. Felső-tiszavideki: 100 mm. 79 5 k. 9 frt 75 kr. 400 mm. 78 5 k. 9 frt 75 kr. 150 mm. 78 k. 9 frt 70 kr. 100 mm. 78 k. 9 frt 75 kr. Felső-magyarországi: 300 mm. 77 5 k. 9 frt 45 kr.

Kalocsai: 1250 mm. 76 k. 9 frt 67 1/2 kr. 1250 mm. 76 k. 9 frt 65 kr. Baicsai: 3000 mm. 78 k. 9 frt 80 kr. Csánádi: 1100 mm. 76 8 k. 7 frt 70 kr. Dunavideki: 1000 mm. 76 8 k. 9 frt 35 kr. Mind 3 hónapra. Rozs: 500 mm. 7 frt 62 1/2 kr. Árpá: 100 mm. 6 frt 45 kr. 700 mm. 6 frt 40 kr. Zab: 200 mm. 6 frt 5 kr. Köles: 350 mm. 4 frt — kr. Készpénzfizetés mellett.

A határvidéki folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns for commodity (Buza márc.-ra, Buza áprilisra, etc.), price ranges, and dates.

Déltán fél 1/2 óraker zárul:

Table with columns for commodity (Buza áprilisra 99, Buza májusra, etc.), price, and date.

Table with columns for commodity (Zab októberre, Tengeri májusra 99, Repece augusztusra), price, and date.

A budapesti értéktőzsdé.

Az előtőzsdén magasabb külföldi és bécsi jegyzésekre mérsékelt forgalom mellett a hangulat barátságosabb volt és az összes nemzetközi értékek árfolyamai tartott áron szarultak. A helyi értékek piacán városi villamos és közúti vasutársaságok szintén szilárdan szarultak.

A déli tőzsdén berlini jegyzésekre a vezető értékek árfolyamai megszilárdultak és szilárd irányzattal szarultak. A forgalom némileg megelégtelt. A valuta és ércárak változatlanok.

Az előtőzsdé emelkedő.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 383.50—383.75. Osztrák hitelrészvény 357.50—358.30. Osztrák-magyar államvasúti részvény 362.40—362.50. Jelzáloghitelbank 242.40—242.75. Rimamurányi vasmű 310—311. Városi villamos vasút 225.—226.50 forinton.

A déli tőzsdé szilárd. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 383.75—384.25. Osztrák hitelrészvény 358.—358.60. Osztrák-magyar államvasúti részvény 362.50—363.50. Jelzálogbank 242.25. Leszámitolóbank részvény 257.—257.25. Rimamurányi vasúti részvény 310.75. Közúti vasút részvény 391.50—392.50 forinton.

Az utótdőze irányzata mérsékelt forgalom mellett szilárd maradt. Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 358.20—358.60. Magyar hitelrészvény 384.—383.80. Osztrák-magyar államvasút 362.30—364.10 forinton.

Déltáni zárul: Osztrák hitelrészvény 358.50 forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Table listing exchange rates for various banks and currencies, including Magyar általános hitelbank, Osztrák hitelintézet, Budapesti bankgyesület, etc.

A hivatalos zarlatok a következők voltak:

Allamadósság.

Table with columns for debt type (Magyar Államadósság, Osztrák Államadósság, Idegen Államadósság) and amounts.

Más kölcsönök.

Table with columns for loan type (Bonyárk kölcsön, Budapest fővárosi kölcsön, Budapest fővárosi kölcsön) and amounts.

Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table listing various bank and institutional securities, including Jelzálogbank, Kén, Budapesti fővárosi, etc.

Elaőbbéégi kötvények.

Table with columns for security type (Folyamhajtó és legerhajózási, Magyar-Állami, Bernhatáti kölcsön) and amounts.

Biztosító részvények.

Table with columns for insurance company (Bécsi biztosító, Bécsi élet- és kár-, Magyar-Állami) and amounts.

Bankok részvényei.

Table listing bank stocks such as Kereskedelmi részvény, Magyar Állami, etc.

Takarékpénztárak részvényei.

Table listing savings bank stocks like Belvárosi, III. kerületi, etc.

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table listing iron works and machine factory stocks such as Gárdasági gépgy., Danubius, Ganz, etc.

Gőzmalmok.

Table listing steam mills like Concordia, Elő budapesti, Erzsébet, Lúna, etc.

Bányák és téglagyárak részvényei.

Table listing mine and brick factory stocks such as Brassói bányar., Budapesti téglai., etc.

Kőnyvnyomda részvényei.

Table listing stone printing press stocks like Athenaeum, Franklin, Komoró, etc.

Külföldi vállalatok részvényei.

Table listing foreign company stocks such as Alt. wagn.-kölcs., Bpesti villamos, etc.

Főzsekedési vállalatok részvényei.

Table listing main trading company stocks like Adria tengerhaj., Bpesti kőműv. vas., etc.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets such as Bazillika, Magyar sorsjegyek, etc.

Pénznelmel.

Table listing gold and silver prices like Vért arany, 20 frtkos arany, etc.

Külföldi váltók (lára).

Table listing foreign exchange rates for Amsterdam, London, Wenzel piac, etc.

Határvidékre kőzött értékpapírok.

Table listing securities from border regions like Aranylárak, Koronárlárak, etc.

A budapesti terménytőzsdé.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg: Jegyzetek: Heremag: lucerna 42.—52.— forint, vörös tiszal, alföldi és felvidéki 37.—39.— forint, Vörös erdélyi — Vörös borságyi — forint. Középszemű 40.—45.—, Nagyuszemű 45.—50.—, Disznózsír: budapesti 54.—54.50 forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — városi 4 darabos 47.—47.50 forint, 3 darabos 49.50—50.— forint, füstölt 50.50—51.50 forint, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — forint, 120 darabos 9.25—9.50 forint, 100 darabos 10.—10.25 forint, 85 darabos 13.—13.25 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 9.25—8.50 forint, 100 darabos 9.50—9.75 forint, 85 darabos 13.—13.25 forint. Szilva: szilvóniai 13.50—14.50 forint, szerbiai 12.—13.— forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatózsdé.

Bécs, április 12. (A Budapesti Napló tudósíójának telefonjelentése.) Jegyzetek: Buza tavaszra 9.08. Buza május-juniusra 8.77. Tavasz rozsa 7.71. Rozsa május-juniusra 7.45. Őszi rozsa 6.70. Tavasz zab 6.07—10. Zab május-juniusra 5.80. Zab tavasz 5.80—5.88. Tengeri május-juniusra 4.72—4.76. Repece augusztus-szeptemberre 11.90—12.— forinton.

A bécsi értéktőzsdé.

Az előtőzsdén kedvező külföldi hírekre csendes hangulat uralkodott. A déli tőzsdé további fejlődést tüntet föl. Zárul tartósan kedvező.

Bécs, április 12. (Magyar értékek zárulata.) 4% arany jradék 119.05. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 138.50. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 101.—. Magyar keleti vasúti állami kötvény 120.20. Magyar leszámitoló pénzváltóbank 235.—. Rimamurányi vasutársaság részvénye 308.50. Magyar koronárlárak 97.30. 4% Magyar földterh. kötvény 95.80. Magyar hitelbank részvénye 333.10. Magyar nyerevényi kölcsön sorsjegye 163.25. Kassa-oderbergi vasúti részvény 186.30. Magyar kereskedelmi bank 1392.

Bécs, április 12. (Osztrák értékek zárulása.) 4²/₂ papírjárdék 100.80. 4⁰/₂ osztrák aranyjárdék 120.—. 1360-iki sorsjegy 139.30. Osztrák hitelsorsjegy 199.—. Angol-osztrák bank 152.—. Bécsi bankgyűjtemény 269.—. Osztrák-magyar bank 915.—. Déli vasút 63.50. Dunagőzhajózási részvény 440.—. Dohányrészvény 132.50. Cseázsi és királyi arany 5.69.—. Német bankváltók 59.03. 4²/₂ osztrák járdék 100.55. Osztrák koronajárdék 103.65. 1864-iki sorsjegy 194.75. Osztrák hitelintézet részvény 358.25. Unionbank 308.—. Osztrák Länderbank 239.—. Osztrák-magyar államvasút 362.75. Elbavölgyi vasút 261.75. Alpesi bányarészvény 243.10. 20 frankos arany 9.56¹/₂. Londoni váltó 130.70. Bécsi tramway 502.50. Az irányzat szilárd.

Bécs, április 12. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak Osztrák hitelrészvény 358.37 Magyar hitelrészvény 383.50. Angol-Osztrák bank 153.25 Union bank 308.—. Länderbank 239.—. bankgyűjtemény 269.—. osztrák-magyar államvasút részvény 364.12 északnyugati vasúti részv. 243.50. elbavölgyi vasút 262.—. dunagőzhajós részv.—. alpesi bányarészvény 243.25 májusi járdék 100.80. osztrák koronajárdék 103.65.—. magyar aranyj.—. magyar koronajárdék 97.30 német biralmi márká februárja 59.03 márciusra —. török sorsjegyek 60.50. rimamurányi vasúti 310.25 déli vasút —. dohányrészvény 133.50. Napoleon d'or 9.56¹/₂.

Külföldi értéktözlések.

Berlin, április 12. (Tiszai tudósítás.) Megnyitáskor Newyork magasabb árfolyamai élenkítették a forgalmat. Bankok csönsek, de ártartók voltak. Vasutak ingadozó. Járdékok jól tartották magukat. Később a bányarészek ingadozó voltak, csak némelyek szilárdak. Magánészámítási kamatláb 3³/₄o.

Berlin, április 11. (Zárul.) 4²/₂ osztrák papírjárdék —. 4⁰/₂ osztrák aranyjárdék —. Elbavölgyi vasút 131.—. Magyar koronajárdék 97.30. Osztrák-magyar államvasút 154.75. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltó 169.25. Magyar vasúti beruházási kölcsön 103.75. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 193.90. Általános villamosági Edison 297.40. Gelsenkircheni 196.50. Laurakohó 237.40. 4²/₂ osztrák járdék 100.25. 4⁰/₂ magyar aranyjárdék 100.40. Osztrák hitelrészvény 223.75. Déli vasút 29.40. Károly Lajos vasút 100.40. Orosz bankjegy 216.05. 4⁰/₂ új orosz kölcsön 100.30. Török dohányrészvény —. Oslasz járdék 94.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 179.50. Harpeni 192.90. Az irányzat szabálytalan.

Páris, április 12. (Zárul.) 3⁰/₂ francia járdék 101.90. Oslasz járdék 94.87. Osztrák-magyar államvasút —. Francia kölcsh. járdék —. 4⁰/₂ magyar aranyjárdék 101.40. Török dohányrészvény 286.—. Osztrák Länderbank —. 3¹/₂ francia járdék 103.60. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasút 106.—. 4⁰/₂ osztrák aranyjárdék 101.—. Ottomanbank 577.—. Párisi bankrészvény 1025. Alpesi bányá részvény —. Az irányzat hany.

Hamburg, április 12. (Zárul.) 4³/₂ osztrák járdék 100.—. 1860. sorsjegy —. Déli vasút 29.40. 4⁰/₂ osztrák aranyjárdék 102.25. Osztrák hitelrészvény 223.80. Osztrák-magyar államvasút 154.50. Oslasz járdék 94.90. 4⁰/₂ magyar aranyjárdék 100.50. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, április 12. (Zárul.) 4²/₂ papírjárdék 300.25. 4⁰/₂ osztrák aranyjárdék 101.85. Magyar koronajárdék 97.40. Osztrák-magyar bank 153.—. Déli vasút 29.10. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltó 130.40. Bécsi bankgyűjtemény 269.—. Villamos részvény 161.70. 3⁰/₂ osztrák aranykölcsön 85.60. 4²/₂ osztrák járdék 100.10. 4⁰/₂ magyar aranyjárdék 100.35. Osztrák hitelrészvény 223.30.

Osztrák-magyar államvasút 154.80. Északnyugati vasút —. Bécsi váltó 169.30. Párisi váltó 130.75. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 242.50. Az irányzat szilárd.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 12. A bizott sertés üzletirányzata lanya. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 47¹/₂-48— krajcár. Öreg közép (páronkint 300-400 kilogramm terjedő súlyban) 47¹/₂-48 krajcár. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 51¹/₂-52 krajcár. Fialat közép (páronkint 251-320 kilogramm való súlyban) 50-51— krajcár. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 49-50— krajcár. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronkint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. — Közép (páronkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. — IV. Romániai eredeti (St a c h l). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 47¹/₂-50 krajcár. — Közép (páronkint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 49¹/₂-50 krajcár. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 47¹/₂-48¹/₂ krajcár. — Ertéslétszám: 1899. április 10. napján volt készlet 37.056 darab, 1899. évi április 11. napján felhajtott 329 darab, 1899. évi április 11. napján elszállított 289 darab, 1899. április 12. napjára maradt készletben 37.116 darab.

Napirend.

Napló. Csütörtök, április 13. — Római katolikus: Hermenegild. — Protestáns: Hermenegild. — Görög-orosz: (április 1.) Egy. M. — Zsidó: Ijars. — A nap két reggel 5 órakor. — Nyugskit délután 6 óra 29 perckor. — A hold két reggel 6 óra 20 perckor. — Nyugskit este 10 óra 36 perckor.

A kereskedelemügyi miniszter fogad délután 4 óratól. A közoktatásügyi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. A belügyminiszter fogad délután 4-5-ig. Az igazságügyi miniszter fogad délután 4 óratól. A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor. Sorozás a Mária Terézia-kasztyánban (Üllői-ut) reggel 8 órakor. Sorra kerül az első korsorúly 1001-1200 sorszámig. A magyar közgazdasági társaság felolvasó ülése este 7 órakor a társaság helyiségében. A pénzügyi tisztviselők országos egyesületének választmányi ülése este 7 órakor. Gróf Zichy Jenő felolvasása a földrajzi társaságnak a katolikus kör disztermében (Molnár-utca 11. sz.) tartandó ülésen. Technológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3-5-ig. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelem-történeti múzeum és keleti mintártár az Iparcsarnokban délelőtt 9-12-ig és délután 3-6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-írás központi bazár. Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3-6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 óratól 12-ig.

Nemzeti Múzeum: Természettajzi tára, nyitva d. e. 9-1-ig. Többi tárai korona belépődíj mellett megtekinthetők. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig. Délután 3-5-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-5-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9-1-ig. Iparművészeti Múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja, nyitva délelőtt 9-1-ig. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 10.) nyitva délelőtt 9-1-ig. Iparművészeti Múzeum könyvtára nyitva este fél 7 óratól fél 9 óráig. A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10-1-ig. A Hódolts díszfelvonás. Eisenhut Ferenc óriási kör képe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 óratól este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 20 krajcár. Alkathert nyitva egész nap.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. — Budapest, április 11. A légnyomás minimuma Svédország déli felén helyét megtartotta, vele kapcsolatban az Adria felső részén másodrendű depresszió képződött, amely ma reggel Magyarország délnyugati része fölé került. A maximum délnyugatról terjeszkedik a kontinensre. Az idő európaszerte boros és a kontinens közepén esős; a hőmérséklet a kontinens nyugati felén süllyedt, keleti felén emelkedett. Hazánkban nyugatról megindult az eső; a hőmérséklet a tegnapi nap folyamán többnyire megközelítette a 20 C-ot. Kéltás: Élénk északnyugati szelekkel a hőmérséklet süllyedése és helyenkint (főleg keleten) még eső várható, később derülés és hőemelkedés valószínű.

Vizállás.

	ápr. 11. m. e. t. e.	ápr. 12. m. e. t. e.		ápr. 11. m. e. t. e.	ápr. 12. m. e. t. e.
Inn	szándék	0.92 1.95	Tizza	M.-Sziget	0.94 0.82
Duna	Passa	2.18 2.43		Tekobáza	1.99 1.—
"	Aliz	0.37 0.15	"	V.-Nagyeny	1.89 2.50
"	Bos	0.24 0.41	"	Tokai	2.02 1.38
"	Pozsony	2.17 1.79	"	Tisza-Füred	2.72 2.44
"	Komárom	2.27 2.34	"	Szolnok	1.11 1.58
"	Budapest	2.48 2.58	"	Csongrád	1.73 1.28
"	Pala	1.93 1.99	"	Egred	2.13 2.14
"	Mohács	2.63 2.87	"	Török-Becse	1.49 1.42
"	Gombos	2.79 2.89	"	Titel	2.30 2.43
"	Ujvidék	1.94 2.21	Ónoda	Bárfa	0.58 0.70
"	Fancsova	2.38 2.44	Topolya	Hód	0.46 0.93
"	Orsova	2.92 2.98	Bodrog	Zemplén	0.52 0.43
Norva	Magyarfalva	0.86 0.40	Sajó	Zsolca	1.52 1.82
Vág	Zsolna	1.24 1.10	Hernád	H.-Némed	0.— 0.75
"	Trencsén	1.04 0.91	Berettyó	Magtita	0.64 0.42
"	Szered	1.43 1.16	Körös	B.-Újfalu	0.64 0.96
Rába	Sz.-Gothárd	0.10 0.94	"	Cucsa	0.— 0.—
"	Sárvár	0.85 0.70	"	N.-Várad	0.32 0.53
"	Szentgotth.	1.69 2.68	"	Bélnyék	0.51 0.62
Dráva	Pettau	0.— 0.—	"	Tenke	0.18 0.40
"	Zákány	0.59 0.40	"	Gurahone	0.— 0.50
"	Barec	0.59 1.12	"	Borosjenő	0.22 0.32
"	Egész	1.69 2.68	"	Récs	1.08 1.12
Mura	M.-Szerdah.	1.50 1.20	"	Gyoma	1.32 1.43
Száva	Zágráb	2.44 0.90	Maros	Gy.-Fehérvár	0.74 0.98
"	Szilcs	4.50 4.48	"	Eranyicska	0.— 1.30
"	Mirovics	4.53 4.42	"	Soborska	0.— 0.—
"	Dob	0.52 0.74	"	Árad	0.— 0.45
"	Szatmár	1.43 0.—	"	Mákó	0.54 0.80
Kraszna	N.-Maltény	0.— 0.—	Temes	K.-Kostoly	1.10 1.48
Latorca	Munkács	0.28 0.24	Béga	Kiszáló	1.10 1.18
Labarca	Homonna	0.30 0.42	"	Temessvár	0.16 0.75
Ung	Ungvár	0.— 0.—	"	Beckerecs	0.59 0.42

Vasututak Uri- és nő divatárak Gyermekruhák Kalapok Utazó-cikkek Tajték-árak Ezüst-árak Optikus cikkek

PÁRISI NAGYÁRUHAZ

Budapest, VII. Kerepesi-ut 38/3.

INGYEN!!! Külön nagy kiállítás!!!

Minden 3 forintnyi összevásárlásnál 15 darab színes képes levelezőlapot, tetszés szerint magyar városok, budapesti látványok az összes világvárosok és üdülőhelyekről művészies remek szép aranyrel festményi kivitelben ajándékol ad

Mői blousok, fiuöltönyök, leányruhák és napernyők. Nagy képes árjegyzék a hírnemes és közkedvelt egy és két koronás aruostályáról és az összes árucikkeiről ingyen és bérmentve.

Ingaórák Dizmárak Zsebórák China-üzüst Esernyők Szövetek Kosár-árak Szőnyegek

Tavaszi és nyári évad 1899.

Valódi brünni szövetek

Egy 3-10 méter hosszú szelvény, elegáns teljese férfiközzet (kabát, mellény és nadrág) ára csak 2.95, 3.70, 4.90 írt jó 6.— és 6.90 írt jobb 7.75 írt finom 8.65 írt legfinomabb 10.— írt legelsőlegjobb

valódi gyapjújából

Egy szelvényi szalon-öltönyből 10.— írt jó, valamint felvétel-szövetek, nyári-lendek, legfinomabb kammarokat szelvényi gyári árakon a legjobb hírnevű és az szőlőnek elismert posztó gyáraktól

Siegel-Imhof Brünben.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánvetőnek, aki a szöveteket közvetlenül a fenti cégnél a gyár székelyén megrendeli, előnyös jelentékenyek.

EPPEEN MOST JELENT MEG!

A Sárga Dominó.

Írta: **PREVOST MARCEL.**

Fordította: **Dr. Bethlen Oszkár.**

Ára: 50 krajcár.

Megrendelhető: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

HOFF JÁNOS MALÁTA GÜKORKAI

közhíggé, reaktív, élyházaadandó, különösen pedig tüdőkatarrusnál fölülmulhatatlanok a valódi maláta-kivonat cukorkák; emésztési zavar előidéző néki használhatók bármely mennyiségben.

Egy doboz ára 10 kr., egy zacskó ára 30 kr.

Laphoz az összes gyógyszerárakban, drogus, csomaga- és füzeterköcsökben, Magyarországi kiterjedésig forrák:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tára, Király-utca 12.

Legszeb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP

Esszebeállható vasgép 3 matracal 10.—

1 drb rouge paplan 1.70

1 — caccum paplan 2.50

1 — satin caccum paplan 3.50

1 — atlasz caccum paplan 4.30

1 — atlasz selyem paplan 7.90

1 — fodros áll. szelvény 12.—

1 — 30 vasson ágylépedő 1.50

1 drb jó vasson chiflon paplan 1.80

1 drb finál. takaréki pokróc 1.80

1 drb jó lópokróc 1.90

1 acél sodrony ágylétek 2.—

1 lengyelt fölvánkos 1.—

1 levarrt szalmazsák 2.30

1 — matrac 2.80

1 Grande Afrique matrac 4.50

1 löszgép 12.—

1 párnázott ruganyos matrac 14.—

1 szőnyeg szőnyeg 200/300 2.50

1 alak tunis függöny 1.50

1 bouret ágylétek 2.30

Függőszőnyeg méterenkint 25 krtól 4 írtig

GICHNER JÁNOS és TÁRSA

paplan, matrac és kárpitosaru gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztaltartó stb. nagy vál asztékban.

Budapest, II. Ker., Erzsébet-körút 20. szám.

Árjegyzékét kívánjuk ingyen és bérmentve küldünk. Nem totós árakat küldünk, vagy a pénzt visszadjuk.

Üzlethelyiség-változás miatt

Wadlsteiner F.-nél

V. ker., Nádor-utca 13. sz.

az összes raktáron levő üveg- és porcellánárak, nevezetesen asztali-, tea-, kávé-, moeca- és mosdó készletek gyári árakon alul eladatnak.

Monarch kerékpár

a kerékpárok királya.

Fölülmulhatatlan minőség, elegancia és tartósság tekintetében.

Budapest, VIII., József-körút 35.

Nagy választék kerékpár-alkatrészekben.

Kényelmes kerékpáriskola.

Javitóműhely.

Monarch kerékpár

a kerékpárok királya.

Fölülmulhatatlan minőség, elegancia és tartósság tekintetében.

Budapest, VIII., József-körút 35.

Nagy választék kerékpár-alkatrészekben.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi április hó 13-án.

A házi béke.

Vigjáték 3 felvonásban. Írták Bisson S. és Leclercq A. Fordította Kürthy Emil.

Személyek:

Moreuil	Náday F.	Suzanne	Gerő L.
Germainé	Csillag T.	Dolores	Paulayné
Brunois	Vizvári	Du Taillis	Hetényi
Brunoisné	Vizváriné	Denise	Groo V.
Ludovic	Zilahy	Ambroisine	Rákosi Sz.
Pironeau	Latabár	Julie	O. Keczeri I.
Muscadet	Dezso	François	Faludi

Kezdeté 7 órakor.

Pénteken Egy szegény ifjú története. Szombaton Bűnös szerelem. Vasárnap d. u. Az apród — fuszárterelem. Este: Az ember tragédiája.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi április hó 13-án.

Pollini-Bianchi Bianka assz., cs. és kir. kamaranékes vendégtelképtével:

Észak csillaga.

Opera 3 felvonásban. Zenejét szerzette Meyerbeer. Szövegét írta Scribo. Fordította Haví Mihály.

Kezdeté 7 órakor.

Pénteken She. Szombaton Bohémek Vasárnap Bánk bán.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi április hó 13-án.

Harmadszor: Dodó főhadnagy.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Pekár Gyula.

Személyek:

Dombrády	Mátrai	Balsay	Szerémy
Sárka	Almási L.	Benedy	Magyar
Domkos	Góth	Neje	Hunyady M.
Staleszky	Lánczy I.	Jolán	Varsányi I.
Dobhofen	Fényesi	Kamocsay	Rónaszék J.
Heilig	Nikó L.	Enyck	Tapolczai

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Pénteken I. Hangverseny. II. Dodó főhadnagy. Szombaton-Dr. Papp. Hajnali vendég. Vasárnap d. u. Helyet a nőeknek. Este: Dodó főhadnagy.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi április hó 13-án.

A görög rabszolgá.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall. Fordította Maffai Emil és Pásztor Árpád. Zenejét szerzette Sidney Jones.

Személyek:

Antonia	Turzó I.	Diomed	Raskó
Iris	Blaha S.	Silvius	Lubinszky
Pomponius	Solymosi	Manlius	Ujvári
Heliodorus	Németh	Lullius	Tollagi
Aspasia	Küry K.	Curius	Kiss M.
Archias	Szirnai	Melanopis	Csatai Zs.

Kezdeté 7 órakor.

Pénteken Betyárvilág. Szombaton A görög rabszolgá. Vasárnap d. u. Mária bátyja. Este A görög rabszolgá.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi április hó 13-án.

Robinsonok.

Vigjáték 1 felvonásban. Írta: Makai Emil.

Személyek:

Hamilton	Dezséry	Eufrozina	K Pataki N.
Villi	Rózsabegyi	Polidor	Füredi
Olympia	Ráskai	Agisz	Halasi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Pénteken Robinsonok. Szövegét írta: P. Gavault. Zenejét szerzette: Lous Varney.

Személyek:

Barnett A.	Boross	Verdurelné	Szilassy R.
Leonora	Héban A.	Howerer	Rózsabegyi
Susanne	Róza L.	Garnier	Ráthonyi
Margaret	Bilkei I.	Charles	Füredi
Fanny	Gombaszögi	Jacques	Odry
Lucy	Haller I.	André	Giréth

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Pénteken Robinsonok. Szövegét írta: P. Gavault. Zenejét szerzette: Lous Varney.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlo.

Kezdeté 8 órakor, vége 12 órakor.

Ma

legszenzációsabb speciálta szám:

A világhírű komikus - akrobaták

„AZ ERDEI MANÓK.”

Sylvester Kremo csoport.

Mlle LA BELLE VETSERÁ

a dán szépség.

REAL és LANZETTO

a kitűnő franciaduettisták.

THE NAMRUG zene-centrikus.

TheHxcent humorista.

VERON NÖVÉREK ének kettős.

3 PAR CIPÓ

4-ik felvonása.

Valamint az összes műsorok.

Hétfőn, április 17-én, SYOBODA ALBIN urnak, a száz királyi udvari színház tagjának első vendég szereplése

„AZ EGYETLEN LEÁNY” című 1. felvonásos bohózatban.

Minden ünnep és vasárnap két előadás.

Hirnevess gyártmányú zongorák

és pianinók a legdusabb választékban a Zenepalotában, Sternberg Armin és Testv. cs. és kir. udv. szállítók zongora-teremben: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körút sarkán.) Zeneplota. Vidékre árjegyzéket díjmentesen küldünk.

Herczeg Ferenc munkái.

Diszkladás. • Diszklötésben.

Eddig megjelent:

- Az első fecske 2.40
- Honthy háza 1.80
- Szaboles házassága..... 2.40
- A három testőr 1.80
- Napnyugati mesék..... 3.-
- A Gyurkovics-futók..... 3.-
- A Gyurkovics-lányok 2.50
- A dolovai nábob leánya 1.80
- Simon Zuzsanna..... 2.50
- Mutamur 2.40
- Fenn és lenn 2.40
- Egy leány története 2.60
- Az eddig 12 kötetből álló gyűjteményt egyszerre való megrendelés esetén 28 frt 60 kr-ért szállítjuk, mely összeg 1 frt 50 kros egyúttal a következő havi részletekben törlesztendő. — Az egyes kötetek a kitétt bolti áron külön is kaphatók. — Az ár és 20 kr. portó e fölé az egész beállítás esetén bérmentve. — Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

A Kőbányai Királysörfőző

Dr. Korányi és Dr. Kótyl egyetemi tanár urak által gyógycélokra ajánlott

GOLIÁT MALÁTASÖRE

idegjelében, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használhatók és ertel

Legkellemebb üdítő ital.

Ára vidékre kőbányai vasúti állomáshoz szállítva: nagy palack 19 kr, kis palack 13 kr, fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállítmány 30 palack.

Betét: nagy ládát: 1 frt 60 kr, kis ládát: 1 frt 20 kr, palackért 6 kr, mely azoknak bérmentes visszajutásakor visszaszolgáltatják.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utca 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapestben kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben és puhanakint a Quisisana automata büffet-kben is.

Legelőgánabb női kalapok

a legnagyobb választékban és mérsékelt áron.

A. LEGRAND

IV., Váci-utca 25. I. em.

Mielőtt

férfi ruha-szükségletét fedezni kérem saját műhelyemben tisztá gyapjuszövetből a legújabb fazon után készített dusan felhalmozott készletet megtekinteni.

Nagy választék angol szövetekben. Megrendelések mérték után legelőgánában és leggyorsabban eszközöztetnek.

Weiner Károly

Budapest, VI., Andrássy-út 9. szám.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin beregmezei uradalomból.

Dr. Kótyl, dr. Bókai, dr. Niderhoffer tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánlatik

A szolyvai gyógyforrás

köszvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál, vesebajoknál, cukorbetegség, húgyhomok, epekó, a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomorbetegedésnél.

Kitűnő asztali víz.

Kapható minden ásványvízkereskedésben és az uradalmi forráskezelőszégnél Szolyván (Beregmeze).

A szolyvai gyógyforrás

köszvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál, vesebajoknál, cukorbetegség, húgyhomok, epekó, a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomorbetegedésnél.

Kitűnő asztali víz.

Kapható minden ásványvízkereskedésben és az uradalmi forráskezelőszégnél Szolyván (Beregmeze).

Kitűntetve 32 éremmel.

Az anyagszükségletét fedezni kérem saját műhelyemben tisztá gyapjuszövetből a legújabb fazon után készített dusan felhalmozott készletet megtekinteni.

Nagy választék angol szövetekben. Megrendelések mérték után legelőgánában és leggyorsabban eszközöztetnek.

Cacao és Csokoládé Hartwig és Vogel Badenbach

A Hartwig és Vogel-féle gyár Ausztriában, Magyarországra legnagyobbik, berendezései a legjobbak és legelőgánabbak!

Ejtsd meg kitűnő minőség!

Kiadós, felhalmozó!

A „Magyar Könyvtár” első 100 száma.

Szerkesztő: Radó Antal. Kiadja: Lampel Róbert (Wodlány F. és fia).

Az eddig megjelent 100 szám együtt véve havi 1 irtos részletfizetésre is kapható.

Az első részletfizetése után a 100 szám egyazonre szállítatik.

Egyes szám ára 15 krajcár.

1. Katona József. Bánkban. (Beöthy Zs.)
2. Maupassant. Apró elbeszélések. (Tóth B.)
3. Berzsenyi Dániel válogatott ódái.
4. Coppée. A kovácsok sztrájkja s más elb. költ. (Radó A.)
5. Kisfaludy K. A kérés. (Beöthy Zs.)
6. Szilpus. Humoreszkek.
7. De Amicis. A bor. (Tóth Béla.)
8. Zrínyi. Szigeti veszedelem. (Bánóczy.)
9. Maurier-Potter. Trilby. (Fai Béla.)
10. Csekonka. Dorotya. (Négyessy.)
- 11-12. Arany János válogatott balladái. Isk. k. (Riedl.)
13. Olasz elbeszélők tára. (Radó.)
14. Petőfi. Utj rajzok.
15. Dumas. A kaméliás hölgy. (Szemere A.)
16. Szomahazy István. Légyott hársban.
17. Francia elbeszélők tára. (Ambrus.)
18. Rovetta. A becselének (Radó.)
19. Kisfaludy Károly válogatott költeményei. (Bánóczy.)
- 20-21. Shakespeare. Szemtan-ej. álom. (Arany J.) Isk. kiad.
22. Kármán J. Fanni hagyományai. (Bánóczy.)
23. Byron. Manfred. (Abrányi Emília.)
24. Agai A. Nővér Vera.
25. Sardou és Noja. Valjunk el. (Fai Béla.)
26. Deák Ferenc 1861-iki feletti beszéde.
27. Aischylos. Aieialéonolt Prométheusz. (Zilahy)
28. Bárczy István. Vadász történetek.
29. Murner-Barrière. Bohém-élet. (Radó A.)
30. Béla király névtelen jegyzőjének könyve. (Szabó-Mika.)
31. Molière. Dandin Gy. (Hegyasi.)
32. Gracza György. 1848. március 15.
33. Bourget. Három elbeszélés. (Hegyasi S.)
34. Szaboleska Mihály. Versek.
35. Turgenyev. Az ódók kereké. (Sz. Nográdi J.)
36. Kossuth Lajos 1848. júl. 11-iki beszéde.
37. Flammarion. Csillagos éjszaka. (Tóth Béla.)
38. Tóth Kálmán. A király házasságai.
39. Droz. Az ur, az asszony és a baba. (Béri Gy.)
40. Vértési Arnold. Kiszvárosi történetek. (Vikár Béla.)
41. Ibsen. A népgyűlöl. (Vikár Béla.)
42. A kuruc-világ költészet. (Kardos.)
43. Schiller. A messinai menvassz. (Váradi A.)
44. Petőfi. Elbeszélések és hírlapi cikkek.
45. Poe. Rejtélyes történetek. (Tolnai Iv.)
46. Jókai. Emlékbeszéd Rudolf trónörököséről.
47. Kozma Andor. Vig elbeszélések.
48. Butti. Az erkölcsstelen. (Tóth Béla.)
49. Petőfi. A népgyűlölés és levelei. (Jókai.)
50. Tennyson. Arden Eneke. (Lőrinczy Zs.)
51. Murai Károly. Huszár-szerelem.
52. Magyar népbaldák. (Morvay.)
53. Cavallotti. Énekek éneke. (Radó Antal.)
54. Fáy András válogatott meséi. (Badics.)
55. Szalagub. A medve. (Ambrozovics D.)
56. Ambrus Zoltán. A hajóörökös.
57. Meyer Konrad. Egy szegény fu szenvedése. (Hegyasi.)
- 58-59. Jókai. Helvita.
60. Csehov. Falusi asszonyok. (Szabó Endre.)
61. Kőfegy válogatott beszédei.
62. Yke. Újjászületés. Amerikai regény.
63. Áldassy Antal. Pázmány Péter élete.
64. Falk Miksa. Erzsébet királynéről.
65. Ciceró. Az öregségről. (Fábián Gábor.)
66. Rudyard Kipling. Indiai elbeszél. (Mikes L.)
67. Kabos Ede. A csengeri kalapok.
68. Szalárdi János siralmas krónikája. (Angyal D.)
- 69-70. Arany. Toldi. Isk. k.
71. Molière. A főszégy. (Hegyasi Sándor.)
72. Jókai. A fekete vér.
73. Plutarchos. Perikles. (Kacsókvics K.)
- 74-75. Arany. Toldi. Isk. k.
76. Spanyol elbeszélők. (Szalai Emil.)
77. Nansen. Ejen és jegen át. I. A Fram útja. (Brózik K.)
78. Ugyanaz II. R. A szánut.
79. Gvadányi. A peléskei nótárius. (Kardos.)
80. Braoco. Pietro Caruso.
81. Mikszáth Kálmán. Két elbeszélés.
82. Coppée. Henriette. (B. Tölgyessy Margit.)
83. Matilde Serao. Lányok. (Tóth Béla.)
84. Sophokles. Antigona. (Kemenes József.)
85. Abrányi. Márc. dalok.
86. Tolnai Lajos. A nagygyárosok.
- 87-88. Arany. Toldi. Isk. k.
89. Gaiocsa. Borus szerelem. (Radó A.)
90. Heltai Gáspár válogatott meséi. (Imre.)
91. Musset. Tizián fia. (Marquiss Géza.)
92. Kielland. Elbeszélések. (Ritók Emma.)
93. Wells. Világok harca. I. rész. (Mikes Lajos.)
94. Wells. U. az. II. rész.
95. Kőfegy válogatott versei. (Négyessy.)
96. Boccaccio válogatott elbeszélései. (Radó A.)
97. Keleti G. Markó Károly.
98. Francia elbeszélők. II. sorozat. (Ambrus Z. és Tölgyessy M.)
99. Olasz elbeszélők. II. sorozat. (Tóth B.)
100. Jókai Mór. Szép Angyalka. Kis képek.

A „gal jelölték színművek. A zárjelbe tett név a fordító, átdolgozó, vagy közzebocsátó neve.

BUDAPESTI NAPLO kiadóhivatala Budapest, VIII. ker. József-körút 18.

Megrendelő bárca.

Alulírott megrendelem a „Magyar Könyvtár” első 100 számát 15 frt értékben. Kételem magamat mindaddig minden hó elején havonként 1 frtot fentemvezett címre befizetni, míg a teljes vételiár törlésztve nincs.

A részletfizetés be nem tartása esetén a cég a részlet postai megbízás útján beszedi. A megbízás be nem váltása esetén a számla teljes összege azonnal esedékessé válik.

Név és állás: Lakhely és kelet:

VÁSÁROLJON

OSZTÁLYSORSJEGYEKET

Árak: egész 6 forint, fél 3 forint, negyed 1.50, nyolcad 75 kr.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legmegelőbben ajánlható

DR. KAJDACSÝ,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiail rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgyszólyásokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujjabbn olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterincbajokat gyógyít a legujjabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 óratól 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; esetleg gyógyszerkekről is gondoskodva lesz.

„Fogműterem“

KEMÉNY E.

Dentiste

VII. k., Klauzál-utca 2. sz. 1. em. 16. ajtó

BUDAPEST.

Váfozak darabja 1 frt 50 kr., valamint amerikai zápjáadás nélküli fogsorok legjobb minőségben és legújutányosabban kaphatók 10 évi jótállás mellett.

Millió embernek
a Schneider-féle
Páfrány-tokocskák (Galandóc elhajtó)
adták vissza teljes egészségüket.

Pántikagilisztá

fejtestől a páfránytokocskák által faldalom nélkül a leg-
rövidebb idő (6perc)
alatt teljesen elhaj-
tatik. E kitűnő
gyógyszer nemcsak
a galandférgekben,
hanem gyomorhaj-
ban szenvedőket is
biztosan meggyó-
gyítja.

(Védjegy.) 5024

A pántikagilisztá tünetei a következők: az az halvány-
sárga, hágyadt tekintet, kék szemkarikák, lesoványo-
dás, énykésködés, emésztéhiány, ágyalanság,
gyakori rosszullát, ájulások, egy gombolyag feizés,
láza egész a nyakig, nyálösszegyülemés, a test meg-
dagadása, gyakori febfőgés, bölgöres, szuro fájdalom,
savdobogás, a vérkeringés rendtelenségei költö-
nösen nőknél, gyakori főfájás stb. stb.

A páfrány-tokocskák nem árvaak, ha
a léreg nincs is jelen. o TITVÁNYOSAN VÉDVE. o

Rendelésnél az állator megjelöendő.

Számtalan elismerőhálanyilatkozat
Az eredeti csomag használati utasítással a bel-
és külföldi részére postai utánvételt. — 2 — frt
a pénz előleges beküldésével. — 250 —

Egyedül valódi kapható:

SCHNEIDER JÓZSEF gyógyszerész
RESICÁ, Pé-utca 5. (Délmagyarország.)

Katona-ügyekben

legjobban, leggyorsabban és legelőcsöbben eljárás elintézés

reklamációkat,

mezsoroz utleveleket, idő előtti kasszafére engedélyeket, eljár a tiszt urak és önkéntesek összes személyes ügyeiben stb. a Dominke János v. zász. és kir. százkösi tulajdonát képező

KATONAÜGYI IRODA

Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz.

A rendelő intézet 1899. május 7-től kezdve VII. Andrássy-ut 24. szám alatt lesz.

TITKOS BETEGSÉGEKET

húgyszólyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbjait, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakór utókövetkezményét, nőknél fehérfolyást, barmenyüre idültet is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a megtartáság együtt járhat a hóbetegségeket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-t dor, volt ezás. kir. oszt. főorvos

BUDAPEST, Belvaros, IV. ker. Kigyó-utca 1. szám, II. em. bejárati lépcsőnél.

RENDEL: naponta d. e. 10 óratól egész délután 4 óráig, este 7 óratól 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerkekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (már a 10-ik kiadásban megjelent) nemi betegségeket és ezek összeszűró gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jó bousmagolva lesz elküldve 1 frt beklüldése mellett barmenyüre vagy 10 kr. utánvétel mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemi élet ábródása. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. — IV. Húgyszólyák (trippor) és húgyszólyák. — V. A bujakór (syphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedéseinek fő'nyezője a prostitúció.

Kinek ne volna szüksége

arra, hogy helyes fogalmazásu levelek, okiratok, szerződések, folyamodványok, szóval a mindennapi életben szükséges írásos munkák elkészítésében tanácsos lássák el? Erre kiténően szolgál a közel 300 oldal terjedelmű

Legujjabb Levelező,

önügyvéd és házi titkar.

Írta Kassay Adolf.

Ára szinnyomatu borítékban füzve 1 frt, kötve 1 frt 20 kr.

Megrendelhető

a „Budapesti Napló“

kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-körút 18. szám.

A portó előzetes beklüldésekor a könyv barmenyüre küldetik.

GUMMI!

A legújnomabb francia és angol gummi-külön-
legességek, valódi jótállás mellett. Roule-
eredeti dobozban, tucatja 3, 4, 6 és 8 frt. Roule-
egyenként csomagolva, tucatja 3, 4, 6, és 8 frt
Capote amorie, rövidi fehér szinű, tucatja 3 és
4 frt, na-accszinű 5 és 6 frt. Viktoria, tucatja
4, 6 és 8 frt. Halhólyag (hosszu) tucatja 3, 4, 6
és 8 frt. Halhólyag (rövid) tucatja 4 és 6 frt. Pely-
Porus Haase, drbja 3 frt. Pely Porus Mensing-
drbja 2.50 frt. Párisiöv spongya, tucatja 4, 6 és 8 frt
N5-nok legujjabb Diannov, Teufel-féle, 3-8 frt

Csakis
Pollitzer Mór és Fianál,
Bpest, Deák Ferenc-utca 10.
kaphatók.

Világcikk. — Valamennyi országban fokozódó általános használat.

KALODONT

(Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva. Bizony.: Bécs, 1887. július 3.)

Utazáson nagyon praktikus. Illatosan üditő. Mindenütt kapható.

„Uraim! Azt hiszem, hogy a szájjápolás (fogápolás) ugyanannyi, ha nem több, joggal veendő tekintetbe, mint más tudevományágak, ha meggondoljuk, hogy a szájjüreg a test belsejébe vezető kapu.“ Ezek voltak bevezető szavai dr. Wolff urnak Zágrá b b o l a moszkvai XII. nemzetközi orvosi kongresszuson tartott előadásában. Ugyan ő előadását így folytatta: „Nem megyek túl a célon, ha a tulsok gyomor- és bélhurut, vérszegénység, sápkór stb. okait egyenesen az elhanyagolt szájjüregnek tulajdonitom. Nem ritkák azon esetek, amidőn mindezen betegségek a szájjüreg tisztitása (gyógyítása) következtében ismét mind eltűnnek.“

Valamennyi orvosi kapacitás egyértelmű véleménye az, hogy a szájjápolásánál a főszerep a fogkefével való erömitű tisztításnak jut; s hogy ennél fogva ajánlatos a fogak tisztítását nemcsak reggel és este foganatosítani, de minden étkezés után is.

Legajlatosabbak a fopaszták hüvelyekben, mert ezekben a megmaradt rész mindig elzárva marad. Legelőnyösebbek a cinn hüvelyek, mert nem tartalmaznak semmi kártékony ölomvegyületeket.

Müller tanár Berlinből, döntő tekintély a foggyógyászat terén, a fogtisztító pasztákat illetőleg azt követeli, hogy azok semleges szappanból állitassanak elő.

A fogak eredményteljes és észszerű ápolásának mindeme követelményeit és előfeltételeit a „Kalodont“ teljesíti, amelyről egy másik tekintély ezt mondja: „Igazán örülnünk kell, hogy van olyan szer, amely azonkívül még azon előnyvel is bír, hogy nagyon kelendő és kedvelt: a Kalodontnál tehát nem jöhettünk abba a kelemetlen helyzetbe, hogy elavult, rossz és használhatatlan árut kapjunk, mint más készítménynél, melynek kevesebb kelendősége van stb.

Övakodjunk tehát hasonló csomagolásu, ámitásra célzó, értéktelen utánzatoktól.

HECHT-BANKHAZNÁL.

Budapest, Ferenciek-tere 6. szám.

MAUTHNER ÖDÖN

magnagykereskedő

csász. és kir. udvari szállító

József főherceg ő csász. és kir. fenségének udvari szállítója,
a román király ő felségének udvari szállítója,
a szerb király ő felségének udvari szállítója,
a bolgár fejedelem ő kir. fenségének udvari szállítója,
Szász coburg-góthai Fülöp herceg ő kir. fenségének udvari szállítója.

Budapesten, VI., Andrásy-ut 23

értesíti nagyrabecsült vevőit, miszerint az évad folyamában a rendkívül nagy és rohamos kereslet következtében egy ideig kifogyott volt egyes faj

takarmányrépamagvakat

ismét sikerült a legmegbízhatóbb eredeti minőségben beszereznie és jelenleg ismét minden, még a legnagyobb rendelést is azonnal elintézheti.

Legelsőrendű francia lucerna, legelsőrendű olasz lucerna, legelsőrendű magyar lucerna és stíriai lóhere (vörös-lóhere)

magkészleteim arankamentességre államilag ölmzároltak.

Különösen kiemelem a jelenlegi évszakban oly nagyon keresett és általánosan kedvelt, nagyhírű

fűmagvaimat

diszgyepnek, pázsitnak, Lawn-tennis stb.-nek.

E fűmagkeverékek kitűnő minőségük és okszerű összeállításuk folytán gyönyörű eredményekben utolérhetlenek és tisztán fűmagvaimra vonatkozó számtalan önkéntes elismerő nyilatkozatok közül csak az itt következőket hozom fel a tisztelt közönség tájékoztatásául:

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedő urnak

BUDAPEST.

A fűmagvakat illetőleg, melyeket Ön a királyi várkert részére szállított, örömmel értesíthetem, miszerint egyrészt fűmagvainak tisztasága, fajazonosságát és kitűnő csiraképesége tekintetében, másrészt pedig az ezekből nyert pázsit sűrűsége — gyönyörű üde zöld színe — és egyenletes alacsony növésével minden irányban nagyon meg vagyok elégedve.

Budapest.

Tisztelettel
MRASZ KÁROLY
cs. és kir. udv. kertész.

MAUTHNER ÖDÖN urnak BUDAPEST.

Örömmre válik, hogy Önnek néhány fölvilágosítással szolgálhatok arra nézve, miként magyarítható meg az, hogy a fővárosi sétatermek és különösen az ujonnan alakított Népliget pázsit-területei a hőség és aszálynak dacára is olyan kitűnő állapotban voltak egész nyáron át és vannak még most is.

Mint Ön is tudja, a fűféléknek okszerű, különféle talajoknak megfelelő összeállításra képezi azon sarkalatos föltételek egyikét, amelyek figyelembe vétele nélkül szép és tartós pázsit el nem gondolható! Elvemet: a legjobbak közül a legjobbat vásárolni, a lefolyt évben is szem előtt tartottam: mert jó minőségű, nehéz és (96 százalékig) csiraképes mag, valamint a fűfélések okszerű összeállítása nyújtják csak a szép pázsit elérhetőségnek egyedüli biztosítékát.

Ön ezen követelményeknek teljes mértékben megfelelt! A főváros meghagyásából Öntől beszerezett fűmagvak mindig olyan kitűnő minőségűek voltak, hogy fajazonosság, valódiság, tisztaság és csiraképeség tekintetében soha még a legeszekebből kívánni való sem maradt hátra. Az angol perjével a csiraképesítő készülékben megejtett csirázatási vizsgálatokkal például 94 százalék csiraképes mag állapítottam meg.

Ezuttal a vetések táplálását is felemlíteném és erre vonatkozólag megjegyzem, hogy a fűfélék rengeteg mennyiségű tápanyagot dolgoznak föl, minek folytán nagyon is szükséges a pázsit-területek bőséges trágyázásáról gondoskodni. Az Öntől beszerezett pázsit-műtrágyával a legjobb eredményeket értem el.

Budapest,

Tisztelettel

ILSEMANN KERESZTÉLY
Budapest fő- és székváros főkertésze.

SZENT-MARGITSZIGETI KERTÉSZET, BUDAPEST.

MAUTHNER ÖDÖN urnak, BUDAPEST.

Ezenfel felkérem jelenévi fűmagkészletemet a múlt évi rendelésemhez képest jegyzékbe venni és azt, amint csak az idő engedi, a Margitsziget kertészete részére megküldeni szíveskedjék.

Ezen alkalmat pedig felhasználom Mauthner urat arról értesíteni, hogy már több mint 20 éves beszéketetésünk óta még a legszárazabb években is a legjobb eredményt értem el az Ön által szállított fűmagokkal, amit különben a Margitsziget látogatónak a világ minden részéből nálunk megforduló ezrei is bizonyíthatnak és számtalanszor nyilvánítottak is. Részemről úgy a fajok tisztaságára és valódiságára, mint csiraképeségére nézve teljes megelégedésemet nyilvánítom.

Szt.-Margitsziget.

Kiváló tisztelettel
MAGYAR GYÖRGY,
főhercegi főkertész.

Tekintetes

MAUTHNER ÖDÖN urnak

BUDAPEST.

Az itteni működésem alatt ugyancsak tekintélyes mennyiségű fűmagot szállított a kezelésem alatt álló parkok részére, de nem volt sohasem okom magval ellen a legkisebb kifogást tenni. Most már mintegy 150 holdnyi nyilvános parkokat alakítottam országosra, u. m. Sarajevo, Hídze, Jablanica, Travnik, Jajce és Jezero városokban és minthogy a parkokban a gyönyörű szép pázsitok általános feltűnést keltenek, el nem mulaszthatom legnagyobb megelégedésemet nyilvánítani a minden tekintetben oly kitűnő bevált fűmagvai felett s egyszermind arról is biztosítom, hogy megszükegletemet ezentul is és mindenkor csak Önnél fogom megrendelni.

Özinte tisztelettel vagyok

Sarajevo.

MAZAR JÓZSEF
tartományi főkertész.

Minden rendelés a beérkezés napján okvetlenül el lesz intézve és a megrendelt áru még ugyanazon napon postára, vasutra vagy hajóra fel lesz adva.

Minden szöveggyári beiktatása postáért... belföldi 2 kr. Címzett ellátást... belföldi 30 kr. külföldi belföldi jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK és előfizetések

felvételtek a BUDAPESTI NAPLÓ részére a kiadóhivatalban József-körút 18. valamint a következő csehszövegekben: Ereuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarak.

Adler Leona, Lipót-körút. Nemesek-féle tőzsde Péter-tér. Üz. Wehr V. Viln. sm., Váci-körút 15. Feldmann Mórné, Marokkó-utca 1. Kürthy Kalmánné, Harmincad-utca 1. Weitzner Jakab, Király-utca 1. Bedich Szidónia, Király-utca 59. Bonda Józsefné, Andrásy-ut 59. Schaeffer Mórné, Dob-utca és Károly-körút sarak. Sopronyi V., dohány-nagy-tőzsde, Kerespesi-ut 1. Üz. Hallada Anna, Múzeum-körút 10. Szántó Mór, Keckeméti-utca és Kálvin-tér sarak. Deitsh Julia, József-körút 50. Baross-utca sarak. Fekete Mariska. Levele van kért helyen. 6825

Nefeletts. Ha van szívében egy szikrája a megbecsülésnek, akkor írjon e lap kiadóhivatalába nevem alatt, hogy mikor lát-hatom! 3743

Baba! Kedves levele szép is elég terjedelmes is vala - de nem tartalmazta azt, amit én óhajtanék már tudni. A kérdések mind olyan természetűek amikre itt is megválaszolhatok - a nevem az, és mindkét föl-telése ami engem illet valószínű. De mikor lát-tom? Ez a kérdésem vejeje a erre óhajtom igen be-cses választást. Ha csak lehet, kedvező elintézés-t kérek, mert különben is-mét azt mondom, hogy: hm, hm! Ezer üdvözlé-ti 6743

Mesarithim 36. A jelzett étterem előtt le-zelek, a meghátározott idő-ben. M. . . 4112

Csak csintalan! Miért nem válaszol utolé-ve izeneteimre? Talán elég már a tréfából? 4071

Mely csinos fiatal lányka adná teljes bizalmát és vonalmát cserébe igaz őszinte barátságom-ért. Leveleket „Nem bánja meg” jelleggel kiadóhiva-tal továbbít. 2234

Jó leányt keresek két kisebb gyer-mek mellé egy három, a másik négy éves). Gond-ossáig és jóváselet meg-figyelésükkel. Cím a kiadó-hivatalban. 4111

COPYING OFFICE.

Bármínemű írás-munkákat, leírás-sokat, sokszorosítá-sokat és fordítá-sokat minden nyelven, ugymint gyorsírói v. fonog-raf felvételeket olvállal a „YOST”-írógép r. t. Erzsé-bet-körút 9-11. New-York palota.

Dr. Társ. Egy 20 éves fogászáti praxisból a fővárosban, mely 10-12 ezer frtot jövedelmez, keresek egy Dr. társat 4-5 ezer frtial egy újabb amerikai mód szerint berendezendő fogászáti terem megnyitá-sához. Komoly reflexiók-sok kéretnek teljes cím-ke és lap kiadóhivatalába adni „Dr.-társ” jelige alatt. 4106

Lakások. bolthelyiség májusra lepotosóban kiadó. II. emelet: 3 utcai szoba. előszoba, fürdőszoba, ese-lőszoba, konyha és mel-lékelteliségek. 2 világos ud-vári szoba, előszoba, konyha és mellékelteliségek. I. föld-szinti szoba, konyha és mellékelteliségek. Bolthe-lyiség akovall. Kiváratra egy vagy két szoba és konyha csatoltatik hozzá. Ferenc-körút 32. szám. 4081

Kis ház vagy villa megvételre keresték Budán a Krisztiánváros-ban. Lehetőleg a villamos mentén. Esetleg kis ház építéséhez alkalmas tres telek, v. lebontásra szánt ház. Ajánlatok az ár meg-jelölésével „W. J.” jelige alatt a laphoz. 4047

Csinos üzleti berendezés galériá-val, mely alkalmas papír, rövidáru, festék és röpök üzletnek, potom áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4086

Eladás. 360 holdas németi birtok az első zónán. Buda-pestől 1 órányira, állomástól 1/2 órányira, uri lakással és kellő gazda-sági épületekkel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4072

Bérlet. 1630 holdas németi birtok Budapesttől, valamint állomástól 1 órányira, urilakkal, nagy majjorral több évre kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4071

Csinosan butorozott különbejáratu szoba májusra (Sándor-utca) kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2202

Született angol hölgy francia és angol lejeket ad mérsékelt ár-ért. Megkeresésenk „Al-bion” jeligével a laphoz kér. 4095

20.000 forint házakra, házfészekre, tel-kekre, építkezésre, örök-ségekre és követelésekre kisebb részletekben köl-csönköpp azonnal kiada-tik. Értekezetheti Bedesnia Tamásnál, Budapestben, Akáca-utca 4. szám. föld-szint 12. 4107

Hölgyeim. Jó üzletem van, közös háztartásra akarok lépni egy csinos üzletes fiatal független nővel, kinek pár száz forintja van. Ajánlatokat „E” jeligével a kiadóhivatal továbbít. 4105

Jó forgalmu kávé és étterem billard-családi viszonyok miatt minden elfogadható áron eladó. Ügyzőköl dí-jazva. A billard cseteg külön is eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4104

Grácshól. Stájerország szép főváro-sából fonyóruú anisich-kartyák küldetnek. Elő-fizetési díj havonta egy forint. Elküldés naponta. Cím a kiadóhivatalban. 4106

Gimnáziumi érettségire való előkészítést nyujtok az esti órák-ban kereskedelmi és real-érettségivel bírók, tanítók, gyógyszerészek, állator-vosok, jegyzők és leg-alább 6 középiskolával, — és kereskedelmi érettségire való előkészítést legalább 4 középiskolával bírók számára. Vidékiek írásbeli magyarázatok utján épp oly intenzív oktatásban részesülnek, mint a hely-beliek. Felvilágosítást nyujt Auspitz Márton igazgató Andrásy-ut 51. 4057

Gazdasági állást keres 14 évi gyakorlattal és jelenleg is önállóan működő róm. kath. 33 éves nős övadékköpes gazda. Szives megkeresé-sék a kiadóhivatalba „Megbízható gazdasági” jelige alatt kéretnek. 2237

Gyakorlott francia és angol tanár, előkelő házakban és magas személyeket siker-esen tanít, kitűnő referen-ciallel rendelkezik. Szíves megkeresések „Gau-le-Aiblon” alatt a kiadóba. 2236

Szerény havi fizetés mellett keresek egy vállalatnál, részvénytárs-ságnál, vagy nagyobb keres-kedő cégnél könnyebb irrodai munkák elvégzésére biztos állást. I. rangú referentiakkal rendelkezem csinos és szép lással. Cím a kiadóhivatalban. 2235

Rothschild ha elvesztené millióit, ugy szeretné vissza, hogy rendelje egy öltönyre való 3 méter garjuz-szövetet 3 forintért hibát-lan, kifogástalan árut. Kap-tatók minden színben. Min-tát nem küldetnek, de a nem tetsző visszavétetik a pénz visszakiüldjék. Epstein-féle posztó gyári raktár Sümegh. 4095

Különféle butort egész szobabereendezése-ket óhajtok olcsón venni. Kisebb részletekben is vásárlók. Ajánlatokat „Bu-tor” jeligével kérek e lap-hoz. 6039

Mosónét keresek ki olcsón jól mos és ruhát nem ronítja. Cím a kiadóhivatalban. 4110

Csinos kis szoba butor nélkül teljesen külön bejárattal április 15-ére ki-adó, hol? megmondja a kiadóhivatal. 2231.

Mészárszék átadó. Egy szabad királyi város-ban, egy jó forgalmu meszárszék átadó. Havon-kint kimér 20 drb nehéz ökröt, 60 drb horjut és évenként 600 drb juhot. Átvehető május 15-ikén. Címét megmondja a ki-adóhivatal. 2238.

Jó és szépírásu fiatal ember bármínő meg-felöl állást keres, vagy írásbeli munkát. Címe a kiadóhivatalban. 2048

Elköltözés miatt az összes butorok, konyhabereendezések min-den elfogadható áron el-adók. Cím a kiadóhivatal-ban. 2229

Magyar ruha teljesen jó karban és sar-kanthus lakkozimák olc-són eladók. Cím a ki-adóhivatalban. 2228

Szép írásu hivatalnok bármínven írás-beli munkát olvállal, más-olásokat németül és ma-gyaruul szerény díjazás-mellett. Cím a kiadóban. 5005

Francia, olasz, magyar, német és román nyelveket beszélsz, zené-kezzett (fuvola), zenéde, zenekadémiára, katonai zen-ekar) szép írásu, ke-reskedelmileg képzett művel, 35 éves ötlen fiatal ember, ki rajzol, fest, fényképez etb., ma-gántükrök, felolvasói, ut-azóúrsi vagy ezekhez ha-sonló állást keres, szerény igényekkel. Szives ajánla-tokat írd „Arpád” címen e lap kiadóhivatalába in-tézni. 2160

Egy bolthelyiség a Német-utcaiban azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2218

Kossuth Lajos (1848.) életnagyságu mellé-képe (olajfestmény), ar-nyozott keretben olcsó áron 100 frtial eladó. Cím a kiadóban. 2169

Egy intelligens megjelenésű uriember (kereskedő) raktárnoki, pénzbeszedő, vagy más megfélelő állást keres. Címe a kiadóhivatalban meg tudható. 2171

Gyors- és gép- (Yost-féle) írást kitűnően végzett fiatal leány na-gyobb irrodában alkalmá-zást keres. Cím a kiadó-hivatalban. 2172

Kereskedelmi szakfolyamatot kitűnő sikerrel végzett szép írásu fiatal leány magyar-német levelező, alkalmá-zást keres. Címe a kiadó-hivatalban. 2154

Megvételre keresték egyemeletes ház Budapestben, ára lehet 35000 frt. ajánlatok „B. S.” jelige alatt kiadóhivatalba küldendő. Közvetítők ki-zárva. 2219

Nagyon szerény munkás családnek II. oszt. gimnazista fia csekély fizetessel akármí-lyen alkalmazást keres, hogy segíthesse szegény szülőit. Cím a kiadóban. 2196

Nyári lakást keresek egy vagy két szoba és konyhával állót a „Szarvas” környéken vagy a Gellérthegyben a villamos közelében. Ajánla-tokat a kiadóhivatalba kérek „S. A.” jelige alatt. 2227

Fuvola-tekéket ad senedét vég-zett, volt katonai fuvola-szakaszvezető fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 2188

Makulatura papír eladó. Cím a ki-adóban. 2238.

Egy intelligens megjelenésű ur ember pénzbeszedő, raktárnoki, vagy más megfelelő állást keres, esetleg övadékkal is rendelkezik. Cím a ki-adóhivatalban. 2220

Midervarráshoz gép-és kézzárvások, vala-mint kütő és tanuló lán-nyok fizetés mellett felvé-tetnek. Cím a kiadóhiva-talban. 2222

Szolid tisztességes fiatal leány keres pénztárnoki, irodai, vagy más megfelelő állást esetleg övadék mellett is. Cím a kiadóhivatalban. 2217

Kiadó nyárára idősebb magányos hölgy részére egy esinosan bu-torozott szoba egy Hermina-ut nyaralóban. Jó gondá-zást, esetleg teljes ellátást is ad jutányos ártért. Cím a kiadóban. 2183

Üzlethelyiség. Legelőkelőbb forgalmu hely-lyen, villamos állomásnál, irodának, óra, virágüzlet-nek stb. legalkalmasabb, május 1-ére, — esetleg azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2206

Földbirtokosok-nak fontos! Jelzőlőgöb-ösönkök (konvertálások) eszközöl minden magas sághban ötven éves amoz-tatásra a legkedvezőbb feltételek mellett. Közvetítők kizárva. Ajánlatok „C. B. A.” alatt a kiadó-hivatalba intézendők. 2218

Gyárihelyiség 400 □ öles udvar-ral, irodahelyiség-gel és istállókkal augusztus-hó 1-ére rendkívüli jutányos áron ki-adó. Cím a kiadóban. 2211

Kántor fiatal nő keres nagyobb írásk. hitközségnél állást, ki mint ilyen már alkalmazva volt, a metszés és egyéb ezen állással össze-függő teendőben járta. Kitűnő hangja és jó bizonyít-ványokkal rendelkezik. Címe meg tudható e lap kiadóhivatalban. 2232

Francia oklevéles nevelő, kezdők-t zongorában oktathat, 240 frt évi fizetés; egy éltébebe francia bonne su-perleure, gépvarrás és ké-zimunkalában járta 240 frt évi fizetés, és egy eger-szerű francia bonne, 150 frt évi fizetés, mind 2 évi szerződéssel és utiköltségek megtérítés Francia-országból, továbbá mag-yar és német bonnek állást keresnek Gréty Agoston ügynöksége ál-tal, Budapest, Erzsébet-körút 21. II. emeleten. 4112

Paratlan szerdak. Irta Szomaházy István. Ára 1 frt 50 kr. Vidékre postai bérmentes küldéssel 1 frt 60 kr., ha ez összeg előre kide-télt e. Kapható a „BUDAPESTI NAPLÓ” kiadóhivatalban.

Törlesztéses kölesön földbirtokra! Kőlesön a valódi birtokosok háromszázados részére 30-50 év távra földre zárt birtokosok részére... Rothberger Jakab és társai, udvari szállítónál Budapestben, IV. váci-utca 23. Használt ruhák újra kieszorítottak és a legmag-sabb áron beszámítottak.

Izzóharisnyák, (Auer-égek). azonnal használhatóak, min-den fölére jó, 10 drb 3 frt, 100 drb 22 frt, mentes házhoz szállítás jö-lésével, mely utánvétel izzóharisnyagyár „Brillant” Berlin, Lank-strasse 7. sz.

Saison! beállítáival figyelmeztetem a n. é. közönséget azon szép és jó új berende-zésre, hogy nálam da-rabonként 1 forintért le-het szép és elegáns kidol-gozott Makart-fényképe-ket készítenni. Hölgyeket vagyok bátor figyelmeztet-ni, hogy világos ruhák-ban is tökéletes sikerült képeket készítek. Vidéki fényképek után nagytöl-telű jelkimeretes kivitel-ben jutányos áron elkészíttetnek. WANZNER fényképez. Budapest, Er-zsébet-körút 20. szám.

Bőrszékpar és butorborsajtás. Kényvesztéses Fiume. Könnyű fizetési feltételek! Díszes, olcsó vashutortok, gyermekkosci, gyermekágyak, ruganyos acélágyon-ágybetelek, afrikai és lészor-matracok, paplanok, szövetfüggönyök, ág-és asztalterítők, hárt-pított fa-butorok, tálcák, és függőlampák kaphatók Pápai és Náthán gyári-tesknél, Budapest, VI. Andrásy-ut 2. (Ponczi-palota). Vidékre is helyben részeltételre is szolgálnak minden árfe-l-emelés nélkül. Árjegyzék ingyen és bérmentve küldünk.

SPORA-féle világhírű KLATTAUI dísz- és óriási szegfű. Kihittetve: Prága, Bécs, Lyon, Antwerpen, Amster-dam, Hamburg, Frankfurt a. Mainban stb. a legmag-sabb díjakkal. Eltve választék 1 darab 2 frt. Kihittetési és reklám minta fajok 10 darab 5 frt — Óriási szegfű 10 darab 5 frt — Dísz-szegfű 10 darab 3 frt. 50. Korti szegfű 10 darab 1 frt 20. Remontant szegfű 10 darab 3 frt. 20 darab 10 frt, 100 dbnát 30 % engedmény. Képes ár-jegyzék ingyen bérmentve.